

بخش دوم

۲-۱- فصل نخست: تحلیل ساختار و سازمان فضایی

۲-۱-۱- عوامل محیطی-اکولوژیک و اجتماعی-اقتصادی اثرگذار بر ساختار و سازمان فضایی

همانگونه در بخش ساختاری اشاره شد مهمترین عامل شکل دهنده ویژگی‌های ساختاری بخش مرکزی طارم، عوامل محیطی و اکولوژیک است. تاثیرگذاری این عوامل در بخش قبلی در بخش حوزه‌های ۸ گانه توضیح داده شد. در بخش قبلی مشخص گردید که عوامل مهم تشکیل دهنده محیطی-اکولوژیکی بخش ساختاری منظومه طارم عبارت است از توپوگرافی، میزان دسترسی به خاک، رودخانه‌ها و میزان دسترسی به آب.

- توپوگرافی و میزان دسترسی به خاک: توپوگرافی منظومه به صورت محیط‌های کوهستانی با شیب تند و میزان محدود خاک در کنار دره‌های نسبتاً هموار با میزان خاک بیشتر، مهمترین عوامل تاثیرگذار در سازماندهی کالبدی سکونتگاه‌های جمعیتی و کاربری اراضی منظومه است. آبادی‌های واقع در ارتفاعات به صورت روستاهای کم جمعیت، بیلاقات و آبادیهای خالی از سکنه و با اقتصاد متکی بر دامداری هستند. روستاهای واقع در فضاها با دسترسی به میزان خاک کافی با شیب ملایم عموماً بزرگتر و با اقتصادی متکی بر زراعت و باغداری است.
- رودخانه‌ها و میزان دسترسی به آب: مسیر عبور رودخانه در کنار توپوگرافی منظومه نقش عمده‌ای در شکل‌گیری نهایی ساختار و سازمان فضایی منظومه ایفا کرده است. جاده‌های اصلی و بین‌روستایی نیز عموماً به تبعیت از مسیر عبور رودخانه‌ها شکل گرفته است.

تاثیرگذاری این عوامل محیطی-اکولوژیکی فوق‌بر بخش‌های مختلف بخش مرکزی طارم یکنواخت نبوده است به طوری که در بخش‌هایی از منظومه، این عوامل باعث فعالیت‌های اقتصادی پویا در سکونتگاه‌ها شده و هم‌باعث روابط بین سکونتگاهی شده است؛ سکونتگاه‌های حوزه شماره ۶ و ۷ نمونه‌ای از این تاثیرگذاری مثبت عوامل محیطی-اکولوژیکی است. در حالیکه در بخش‌های دیگر از منظومه، عوامل محیطی-اکولوژیکی با محدودیت‌هایی که ایجاد نموده، فاقد سکونتگاه‌های دارای سکنه است و یا بخشی دیگر از منظومه تعداد سکونتگاه‌های دارای سکنه بسیار کمی دارد و زیرساخت‌های آنها بسیار نامناسب بوده و روابط بین سکونتگاهی ضعیفی را پدید آورده است؛ حوزه‌های ۱ و ۲ نمونه‌ای از تاثیرگذاری عوامل محیطی-اکولوژیکی بر منظومه طارم است که عوامل محیطی-اکولوژیکی از یک طرف باعث دوری از جریانات منظومه شده و از طرف دیگر باعث شکل‌گیری بیلاقات متعدد در این حوزه‌ها به ویژه در حوزه شماره ۲ شده است.

بر این اساس عوامل محیطی-اکولوژیکی در بخش‌هایی از منظومه منجر به کاهش فعالیت‌های اقتصادی و تضعیف نقش کارکردی آن سکونتگاه‌ها شده است. همچنین همین عامل منجر به شکل‌گیری روابط برخی از این سکونتگاه‌ها با خارج از منظومه شده است؛ یعنی جدا از اینکه روابط افقی بین سکونتگاه‌ها وجود ندارد، روابط عمودی بین سکونتگاه‌ها با روستاهای مرکزی و شهر مرکزی منظومه نیز وجود ندارد لذا سکونتگاه‌های حوزه‌های انزوایی، با خارج از منظومه ارتباط برقرار نموده‌اند. روستاهای بالاکوه و کلوچ از این دسته‌اند که به دلیل دوری از سکونتگاه‌های دیگر منظومه، برای خدمات آموزشی، دانش‌آموزان روستای بالاکوه برای مقطع ابتدایی به روستای کلم چوبین در شهرستان خلخال و دانش‌آموزان روستای کلوچ برای مقطع راهنمایی به روستای کلون می‌روند.

از دیگر عوامل تاثیرگذار بر ساختار و سازمان فضایی منظومه طارم، عوامل اجتماعی-اقتصادی است. عمده تاثیرگذاری این عوامل بر ساختار و سازمان فضایی بخش مرکزی شهرستان طارم را می‌توان به موارد زیر تقسیم بندی نمود:

- تعداد جمعیت بیشتر عموماً به نقش اقتصادی قدرتمندتر بازار منجر شده است که عموماً سکونتگاه‌های پرجمعیت و با اقتصاد قویتر در حوزه‌هایی واقع شده که شرایط محیطی و اکولوژیکی مناسب‌تری را دارد.
- به غیر از نقاط جمعیتی، مکان بازارهایی همچون سه راهی کوهکن و بازار دست‌جوده نقش موثری در ساختار و سازمان فضایی منظومه دارند.
- تخصص یابی برخی از روستاها در تولید محصولات خاص، به مانند تولید برنج و سی در تعدادی از روستاهای دهستان درام، نقش موثری در ساختار و سازمان فضایی منظومه دارد که این نوع باعث ارتباطات عمده‌ای با برون منظومه و با چند شهر بزرگ شده است؛ این ارتباطات با شهرهایی مانند رشت، تبریز، همدان، کرج، قزوین و تهران است.
- نقش گردشگری برخی از خطوط و دره‌ها توانسته به شکل‌گیری تنوع تولیدات اقتصادی مبتنی بر گردشگری بیانجامد.

۲-۱-۲- جایگاه فضایی و توان نقش‌پذیری سازمان فضایی منظومه در برنامه ها و سیاست‌های طرح‌های عمرانی

در این بخش با استناد به مطالعات بندهای پیشین در ارتباط با نقش منظومه طارم در طرح‌های فرادست و برنامه‌ها و سیاست‌های عمرانی دستگاه‌های مختلف در سطوح مختلف محلی، ناحیه‌ای و ملی پرداخته می‌شود.

برای بخش مرکزی طارم طرح‌های فرادست متعددی وجود دارد که آنها عبارت است از: طرح آمایش استان زنجان، طرح جامع ناحیه ای استان زنجان، طرح تفصیلی شهر آب‌بر، طرح راهبرد توسعه پایدار در ساماندهی فضایی سکونتگاه‌های شهرستان طارم و برنامه‌ها و سیاست‌های عمرانی برخی سازمان‌ها.

در طرح آمایش استان زنجان به عنوان سند توسعه استان، حفظ کلیه اراضی کشاورزی استان و از جمله اراضی کشاورزی منظومه طارم در اولویت قرار گرفته و محور توسعه منطقه بخش کشاورزی و صنایع مرتبط با آن است. در این طرح نگاه کلی حاکم بوده است.

در طرح ناحیه زنجان برای حل بسیاری از معضلات کنونی و آتی شهر زنجان و ناحیه پیرامون آن رشد و توسعه موزون و همه‌جانبه مطرح شده است. از این رو در راستای تعادل بخشیدن به توزیع فضایی جمعیت و تمرکززدایی از شهر زنجان، تقویت کانون‌های شهری موجود نظیر شهر آبر و کانون‌های روستایی-شهری پیشنهاد شده است. ۱۰ نقطه شهری نظیر روستاهای گیلوان و درام مشخص شده که تا سال ۱۴۰۰ جزء روستا-شهرهایی هستند که نقش‌های محلی را در منطقه پیرامونی خود ایفا می‌کنند. همچنین در همین طرح در جدول شبکه شهری پیشنهادی ناحیه زنجان با افق ۱۴۰۰، شهر آبر با عملکرد خدمات پشتیبان تولید کشاورزی و افزایش جمعیت تا بیش از ۲۰ هزار نفر در نظر گرفته شده است و روستاهای گیلوان و درام نیز از روستا به شهر تغییر یافته و برای آنها خدمات کشاورزی پیشنهاد شده است. علاوه بر آن، در طرح جامع ناحیه برای بخش مرکزی طارم سه منظومه، ۵ مجموعه و ۱۰ حوزه روستایی پیش‌بینی شده است. در این طرح بر جریان‌های عمودی سکونتگاه‌ها با سایر سکونتگاه‌ها منظومه تأکید شده و جریان‌های افقی و بین سکونتگاهی دیده نشده است.

علاوه بر طرح آمایش استان و طرح جامع ناحیه زنجان که برنامه ریزی در قالب عرصه جغرافیایی فراگیر منظومه بوده است، طرح راهبردهای توسعه پایدار در ساماندهی فضایی سکونتگاه‌های شهرستان طارم با تأکید بر منابع و امکانات محلی نیز وجود دارد که در آن تنگناهای موجود شهرستان طارم شناسایی شده است. این تنگناها نظیر زلزله‌خیزی

منطقه، محدودیت عمق خاک، سیل گیر بودن منطقه، کندی پشرفت عملیات آب و آبرسانی، ضعف آشکار صنعت، نبود انبار برای ذخیره کالا، ضعف شبکه ارتباطی، پراکندگی و کوچک بودن بیشتر سکونتگاهها و نارسایی سلسله مراتب سکونتگاهی در سطح ناحیه و منطقه می‌باشد. در بخش امکانات و توانهای شهرستان هم به مواردی متعددی از جمله امکان کشت زیتون و وجود منابع آب کافی اشاره شده است؛ منظومه طارم بیشترین حجم تولید زیتون را به خود اختصاص داده است و همچنین به دلیل عبور رودخانه قزل اوزن منابع آبی کافی دارد. در بخش پایانی این طرح آمده است که شکل گیری سازمان فضایی سکونتگاههای ناحیه طارم متأثر از مجموعه عوامل طبیعی و انسانی است، توان معبشتی-اقتصادی منطقه طارم روستایی است، روستاهای کوچک و کوهستانی و حرکت جمعیت از روستاهای کوچک به شهر مرکز ناحیه (آبیر) و روستاهای مرکزی صورت می‌گیرد که به دلیل عدم وجود امکانات زیرساختی و رفاه‌ی است. همچنین در این طرح، برای شهرستان طارم ۵ منظومه در نظر گرفته شده است. در این طرح نیز جریان‌های عمومی بیشتر مد نظر قرار گرفته است و جریان‌های افقی و بین سکونتگاهی مورد ملاحظه قرار نگرفته است. طبق طرح تفصیلی شهر آبیر، ۱۱ روستا از روستاهای منظومه طارم در حوزه نفوذ شهر آب بر، قرار دارد که خدمات خود را از شهر آبیر دریافت می‌کنند.

یکی دیگر از طرح‌ها، طرح هادی روستایی است که حدود ۴۲ سکونتگاه طرح هادی روستایی دارند و توسعه آن بر اساس طرح هادی صورت می‌گیرد و دو روستا نیز یکی طرح جابه جایی و یکی طرح کالبدی دارند. داشتن طرح هادی یکی از الزامات است که حدود ۱۷ روستا فاقد طرح هادی هستند و توسعه کالبدی روستا طبق طرح نیست. لذا تهیه و تدوین طرح هادی برای تمامی سکونتگاههای منظومه طارم یک ضرورت است.

علاوه بر طرح‌های فوق، هر یک از نهادهای مرتبط با توسعه، برای منظومه طارم و یا سکونتگاه‌های آن، برنامه‌ها و سیاست‌های عمرانی دارند. از برنامه‌های آتی اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی می‌توان به بازسازی کلی فرهنگسرای آب بر و بهینه سازی سیستم سرمایش و گرمایش فرهنگسرا اشاره نمود

از مهمترین اقدامات و برنامه‌های اداره جهادکشاورزی در بخش مرکزی شهرستان طارم توسعه آبیاری تحت فشار و روشهای نوین سیستم‌های آبیاری است که در شرایط حاضر بیش از ۷۰۰ هکتار از اراضی دهستان گیلوان از آبیاری تحت فشار استفاده می‌شود و برای بقیه منظومه، سیاست‌هایی مبنی بر افزایش آبیاری تحت فشار را دارند. از دیگر اقدامات اداره جهادکشاورزی در منظومه طارم، می‌توان به توسعه ۴۷۷ واحد کارگاه فرآوری زیتون اعم از سنتی و صنعتی و ارائه تسهیلات ارزان قیمت برای مکانیزه کردن بخش‌های مختلف کشاورزی، توسعه کشت‌های گلخانه‌ای از طریق ارائه تسهیلات ارزان قیمت و بالابردن سطح دانش و آگاهی کشاورزان از طریق آموزش، اشاره نمود همچنین طرح‌های عمرانی مرتبط با جاده سازی و احداث پل است که توسط اداره کل راه و شهرسازی استان زنجان صورت می‌گیرد.

در نهایت توضیحات فوق، نشان می‌دهد که نهادهای مختلف نه به عنوان یک کلیت یکپارچه فضایی، بلکه به صورت بخشی به منظومه طارم توجه داشته‌اند. نگاه نهادهای ذیربط توسعه حاکمی از شناخت تقریبی از منظومه است که تاکید بر خدمات کشاورزی، خدمات پشتیبان و صنایع مرتبط با آن، خدمات گردشگری با توجه به پتانسیل‌های طبیعی منظومه طارم می‌شود. طبق جدول بند ۱-۲-۱، بیشتر پروژه‌های مربوط به اداره جهاد کشاورزی زنجان و اداره راه و شهرسازی بوده که انجام شده است. بیشتر پروژه‌ها مربوط به بخش کشاورزی است که در زمینه آبیاری تحت فشار و کارگاه‌های فرآوری زیتون می‌باشد. با توجه به اهمیت منابع آبی در پایداری سکونتگاه‌های روستایی، توجه به پروژه‌های آبیاری تحت فشار بیشتر ضرورت دارد. همچنین با عنایت به فراوانی و اهمیت محصول زیتون در بخش مرکزی طارم،

کارگاه‌ها و پروژه‌های متعددی نیاز است. در کنار پروژه‌های بخش کشاورزی، پروژه‌های عمرانی نظیر راه و پل سازی و احداث سد وجود دارد؛ با توجه به کانون‌های گروهی و نشست‌ها با ساکنان روستاها، برخی روستاهای منظومه طارم نیاز به احداث سدهای جدید دارند که مشکل کمبود آب حل گردد و عدم راه‌های آسفاله از دیگر مشکلات ساکنین روستاهای فاقد راه آسفالته است که پروژه‌های عمرانی بیشتری برای بخش مرکزی طارم را طلب می‌کند. طبق اطلاعات بند ۲-۲-۱-، بخش عمده‌ای از صنایع موجود در شهرک صنعتی طارم و ناحیه صنعتی طارم به صورت راکد و نیمه تمام است. فراهم نمودن شرایط مناسب زیرساخت و کسب اعتبارات بیشتر به منظور فعال شدن صنایع، می‌تواند بخش صنعتی منظومه طارم را فعال نماید که به واسطه آن اشتغال افزایش خواهد یافت. از این رو در برنامه‌های توسعه باید بخش صنایع بیشتر مورد توجه قرار گیرد.

۲-۱-۳- امکانات و موانع شکل‌پذیری مطلوب ساختار و سازمان فضایی (شبکه کارآمد فضایی) در سطح منظومه

براساس راهبرد شبکه منطقه‌ای، شکل‌پذیری مطلوب ساختار و سازمان فضایی در سطح منظومه، مستلزم وجود ارتباطات افقی بین سکونتگاه در کنار ارتباطات عمودی است به طوریکه روابط بین سکونتگاهها به هم افزایی توانهای هریک از سکونتگاهها بیانجامد و نقش و کارکرد هر سکونتگاه را تثبیت کند. نقش‌پذیری سازمان یافته سکونتگاههای منظومه باعث ایجاد خوشه‌ها و شبکه‌های سکونتگاههای همسطح خواهد شد که با کارکرد مکمل هم باعث تقویت عملکرد منظومه در شبکه سکونتگاهها منطقه و استان و باعث پویایی سازمان فضایی منظومه خواهد شد. استقرار سکونتگاههای بخش مرکزی شهرستان طارم در حوزه آبریز رودخانه قزل اوزن، باعث ایجاد نوعی واحد در نقش و کارکرد سکونتگاههای منظومه شده است و به نحوی فرهنگ زندگی تقریباً همسانی را خلق کرده است. علیرغم این مساله، تنوع در شرایط محیطی - بوم‌شناختی منظومه و همچنین نحوه واقع شدن در طول مسیر منظومه به رشت و تهران باعث شکل‌گیری شبکه سکونتگاهی با نقشهای متفاوت در سطح منظومه شده است. از سمت جنوب منظومه، روستاهای دهستان گیلوان با دسترسی به منابع آب و خاک کافی دارای اقتصاد قدرتمند بر پایه تولیدات زراعی - باغی و دامی هستند. شکل‌گیری روستاهای بزرگ با خلق اشتغال در بخش خدمات، پویایی خاصی به روستاهای این دهستان داده است. در عین حال واقع شدن این دهستان در مسیر رشت و تهران به کارآمدی فضایی بیشتر این سکونتگاهها انجامیده است.

سازمان فضایی دهستان آبر تحت تاثیر سه عامل عمده، استقرار سه ر آبر، واقع شدن سه راهی کوهکن و همچنین کاسته شدن از میزان دسترسی به خاک شکل گرفته است. شهر آبر با تمرکز ادارات و خدمات مختلف به شکل‌گیری نوعی روابط مستحکم عمودی منجر شده است. شهر آبر از یک طرف خدمات مورد نیاز سطح منظومه را تامین می‌کند و از طرف دیگر تمرکز و سلسله‌مراتب عمودی را تقویت می‌کند. سه راهی کوهکن به عنوان بازار ارائه محصولات، امکان تعامل و عرضه محصولات بخش مرکزی شهرستان طارم را فراهم می‌کند و نقش مهمی را در اقتصاد منظومه دارد.

در دهستان درام روستاهای واقع در نزدیکی رودخانه قزل اوزن، علیرغم مشاب‌هت به سایر سکونتگاههای منظومه در نحوه دسترسی به آب، به علت محدودیت دسترسی به منابع خاک و همچنین واقع شدن در دورترین نقطه نسبت به زیرساختهای عمده جاده‌ای - ارتباطی دارای پویایی و کارآمدی کمتری هستند و جمعیت کمتری را جذب کرده‌اند. همچنین تعدادی از روستاهای دهستان درام در ارتفاعات شکل گرفته‌اند و این امر دسترسی به منابع خاک را و زیرساخت‌ها را با مشکلات عمده مواجه کرده است و زندگی مبتنی بر دامداری را شکل داده است. انزوای جغرافیایی

این روستاها باعث شده است تا برخی ارتباطات این روستاها با روستاهای شهرستان های اطراف شکل بگیرد. با این وجود زمینه ها وجود جاده تاریخی از درام به سمت ماسوله باعث شده است امکانات خوبی برای خارج شدن این سکونتگاهها از انزوا خلق شود. امکان برقراری ارتباط دهستان درام با استان گیلان و اردبیل می تواند امکان خوبی را تحرک و پویایی روستاهای این دهستان ایجاد کند و به کارآمدی شبکه فضایی بیانجامد.

ارتباط اقتصادی قدرتمند منظومه با بازار روستای دستجرده، واقع در بخش چورزق، سازمان فضایی قدرتمندری خلق کرده است. بررسی روابط اقتصادی و عرضه محصولات بخش مرکزی شهرستان طارم بدون در نظر گرفتن نقش بازار روستای دستجرده ناقص خواهد بود. همچنین روستای شیت، واقع در بخش چورزق، نقش مهمی را در روابط فرهنگی - مذهبی منظومه ایفا می کند.

در مجموع، دسترسی به آب، خاک و زیرساخت نقش مهمی را در شکل گیری سازمان فضایی مطلوب دارد در میان سه عامل فوق، دسترسی به آب و زیرساخت را می توان با تعریف استراتژی و برنامه مدون، تامین کرد و امکان شکل گیری مطلوب ساختار و سازمان فضایی را ارتقا داد

۲-۱-۴- تبیین فرصتها و محدودیت‌های منظومه

تحلیل SWOT ابزاری کارآمد برای شناسایی شرایط محیطی و توانایی‌های درونی منظومه است. پایه و اساس این ابزار کارآمد در مدیریت استراتژیک و همین‌طور بازاریابی، شناخت محیط پیرامونی است. حروف SWOT که آن را به شکل‌های دیگر مثل TOWS هم می‌نویسند، ابتدای کلمات Strength به معنای قوت، Weakness به معنای ضعف، Opportunity به معنای فرصت و Threat به معنای تهدید است. ماهیت قوت و ضعف به درون منظومه مربوط می‌شود و فرصت و تهدید معمولاً به خارج از محیط منظومه مرتبط است.

برای انجام تحلیل SWOT ابتدا عوامل داخلی و عوامل خارجی شناسایی می‌شود. پس از مشخص شدن تمامی نقاط ضعف و قوت و تهدیدها و فرصتها، ماتریس ارزیابی عوامل داخلی (IFE) ماتریس ارزیابی عوامل خارجی (EFE) تشکیل می‌شود. نقاط ضعف و قوت داخلی در ماتریس IFE و فرصتها و تهدیدات خارجی در ماتریس EFE تجزیه و تحلیل می‌شوند. پس از مشخص شدن و نمره دهی عوامل درونی و بیرونی، این عوامل در جدول ماتریس استراتژی‌ها قرار می‌گیرند.

طبق شرح خدمات طرح، نقاط قوت و فرصتهای منظومه زیر عنوان فرصتها و نقاط ضعف و تهدیدات زیرعنوان محدودیت‌های منظومه و در چهار دسته فرصتها و محدودیت‌های محیطی - بوم شناختی، اجتماعی - فرهنگی، اقتصادی و سیاسی - مدیریتی طبقه بندی شده است.

جدول ۲۱۲: فرصتها و محدودیت‌های محیطی - بوم شناختی

فرصتها و محدودیت‌های محیطی - بوم شناختی	
<p>منظومه در مواقع پر باران بودن کل منطقه دارای ترسالی بسیار شدید و در مواقع خشکسالی دارای خشکسالی ضعیف می‌باشد.</p> <p>۴۵.۴ درصد از مساحت منظومه در اراضی نسبتاً هموار، با شیب عمومی ۲ تا ۱۰ درصد، و مناسب برای فعالیتهای زراعی و باغی قرار دارد.</p> <p>عبور رودخانه پرآب قیزیل اوزن و آبراهه‌های فرعی رودخانه از منظومه که به غنای منابع آب منظومه منجر شده است. رودخانه قزل اوزن به طور متوسط در ایستگاه بیانلو - در ماه نشان - ۱۷.۷ مترمکعب و در ایستگاه گیلوان - قبل از ورود به دریاچه سد سپیدرود - ۱۱۷.۳ مترمکعب در ثانیه آبدهی دارد. همچنین میزان آبدهی سالیانه ۹ آبراهه فرعی ۱۱۷.۱۰ میلیون مترمکعب در سال است.</p> <p>کیفیت منابع آب سطحی منظومه در رودخانه‌های فرعی عموماً خوب بوده و برای مصرف آشامیدن، کشاورزی و صنایع مناسب می‌باشد.</p> <p>سفره‌های آب زیرزمینی حاشیه و بستر رودخانه که از درام تا گیلوان، یعنی در بخش اعظم مسیر رودخانه قزل اوزن در شهرستان طارم به شکل پیوسته وجود دارد و ضخامت آن براساس بررسی‌های انجام شده از ۱۰ متر تا حدود ۳۰ متر متغیر است.</p> <p>آب حوزه آبخیز دره‌های فرعی و مخروطه افکنه‌ها برای آشامیدن دارای کیفیت مناسبتری نسبت به آبهای زیرزمینی بستر و حاشیه رودخانه قزل اوزن است.</p> <p>وجود تنوع بالای گیاهی و ۹۱۶۷ هکتار جنگل در سطح منظومه با گونه‌های درختی بلوط، بادام،</p>	فرصتها

فرصتها و محدودیتهای محیطی - بوم شناختی

<p>پسته، ایلفی، گوجه وحشی، گردوی وحشی، زیتون، کامتیخ، امرو، سیب، اسپرهای خاردار، افاقیا، سیب وحشی، زالزالک، زرشک، تمشک، زبان گنجشک، کرکو، پلاخو، دغدغک، کلاه میرحسن ها، کل اروان ها، انار، بادام کوهی، آلبالو، سیاه تلو، راش، آلبالو تلخ، ازگیل، ارجنگ، خنجک، سماق، بید و صنوبر از ویژگی های منظومه است.</p> <p>وجود انواع رستنی ها از قبیل شیرین بیان، تلخ بیان، بو مادران، گل گاو زبان، گل بنفشه، کاسنی، کنگر، ریواس، گشنیز، گزنه، سیر کوهی، گل ختمی، خاک شیر، قدومه، بابونه، قارچ، کاکوتی، دنبلان و پر سیاوشان که به مصرف خوراکی، صنعتی، دارویی می رسد و انواع سبزیجات خودرو خوراکی که در فصل بهار یک وعده ی غذایی به حساب می آید به نام محلی تره پته در منظومه موجود است.</p> <p>قسمت عمده از سطح منظومه در محدوده منطقه شکار ممنوع واقع شده است.</p> <p>باتوجه به وجود خاکهای آبرفتی در منطقه به همراه منابع آب کافی، زراعت و باغداری از مهمترین توانهای این منطقه است.</p>	
<p>وقوع پرخسارت ترین زمین لرزه تاریخی کشور بعد از زمین لرزه طبس، با بیش از ۴۰ هزار نفر کشته، ۶۰ هزار نفر زخمی و ۵۰۰ هزار تن آواره و ۷۰۰ روستای ویران شده در زلزله ۳۱ خرداد ماه رودبار-منجیل-طارم تهدیدی برای تامین ایمنی و امنیت منظومه است.</p> <p>واقع شدن چندین گسله در سطح منظومه و قرارگیری اکثریت سکونتگاههای منظومه در پهنه با خطر بالای زلزله تهدیدی عمده ای برای ایمنی و امنیت منظومه است.</p> <p>سیل خیز بودن منظومه با توجه به عبور رودخانه قیزیل اوزن و رودخانه های فرعی، به طوریکه در سیل فروردین ماه ۱۳۹۴ آب شرب ۲۵ روستا، راه ارتباطی ۱۰ روستا، راه اصلی منجیل-طارم-زنگان، چندین مورد پل، اراضی و زارعی و باغی ۲۵ روستا و... دچار خسارت شد.</p> <p>دفع فاضلابهای خانگی روستاها در چاههای جذبی، با توجه به شیب منطقه می تواند امکان وقوع خطراتی چون رانش و سولی فلکسیون را افزایش دهد و همچنین موجب آلودگی چاههای عمیق تامین آب شرب و کشاورزی شود.</p> <p>علیرغم تلاش های صورت گرفته، در زمینه بهداشت محیط مشکلاتی در نحوه دفع فضولات حیوانی، مشکلات احتمالی ناشی از همجواری محل نگهداری دام و ماکیان و کشاورزان و ... وجود دارد.</p> <p>شور بودن آهکی بودن آب چاههای تامین آب شرب روستای هارون آبادعلیا، هزاررود سفلی، کوهکن علیا، غلام چم و ... از محدودیت های تامین آب از چاهها نزدیک رودخانه قیزیل اوزن است.</p>	محدودیتها

جدول ۲۱۳: فرصتها و محدودیتهای اجتماعی- فرهنگی

فرصتها و محدودیتهای اجتماعی - فرهنگی

فرصتها و محدودیتهای اجتماعی - فرهنگی

نبود یک سکونتگاههای عمده در داخل منظومه و همچنین فاصله مناسب از سکونتگاههای عمده همسایه باعث شکل گیری یک منظومه با عملکرد نسبت کارا شده است. به لحاظ تاریخی منطقه مورد مطالعه به استناد متون کتیبه‌های آشوری در قرن نهم قبل از میلاد آندیا نام داشته و به احتمال زیاد اقوام ساکن در آن با اقوام لولوبیان و گوتیان مستقر در زاگرس ارتباط داشته‌اند. در دوره اشکانیان و ساسانیان، دره قزل اوزن همانند دره زنجان رود از رونق بیشتری برخوردار بوده است. شاهد این وضع، آتشکده‌های به جای مانده در روستاهای تشویر، پیرچم و گیلانکشه است. از ۱۵ مکان تاریخ‌شناسایی و بررسی شده از این دوران در استان زنجان، نه مکتب متعلق به دره قزل اوزن در طارم است که حکایت از رونق زندگی در قرنهای دوم تا پنجم میلادی دارد.

دو مسیر کاروانی تاریخی که از بخش مرکزی شهرستان طارم می‌گذرند عبارتند از:

۱- مسیر زنجان-رشت(زنجان-تهم-چورزق-درام-نوکیان-ماسوله-فومن-رشت)

۲- مسیر خلخال:(منجیل-گیلوان-آب بر-درام-خلخال)

اکثریت قریب به اتفاق اهالی پیرو مذهب شیعه اثنی عشری و از ایلات خمسه هستند

انسجام فرهنگی و گروهی بین طوایف باعث ایجاد فضای همدلی و تعامل و جلوگیری

از اختلافات درونی شده است.

میزان بالای همدلی داخل گروهی باعث شده است که مهاجرین ساکن در سایر استانها،

در مواقع ازدواج زوج خود را بین هم طایفه ای های ساکن در بخش مرکزی شهرستان طارم

انتخاب کنند.

انسجام اجتماعی موجود در منطقه باعث شده است تا فعالیتهای مشارکتی و همیاری ها

بیشتر رواج داشته باشد. براساس نتایج پرسشنامه های پخش شده در واحدهای سکونتگاری

محدوده مورد مطالعه، مشاهده شد که مشارکت افراد به صورت سنتی در بخشهای مذهبی شمال

اهدای زمین و کمکهای مالی جهت احداث اماکن مذهبی می باشد. در فعالیتهای اجتماعی،

مشارکت مالی در بخش ازدواج جوانان رواج دارد. در بخشهای عمرانی لایروبی انهار کشاورزی به

صورت سالیانه و ایجاد بندهای انحرافی جهت تامین آب کشاورزی به وسیله اهالی بومی منطقه

صورت می پذیرد. از جمله این فعالیتهای که به صورت بارز می توان اشاره نمود در روستاهای سیاه

ورود، نوکیان، جیش آباد، تشویر، ده بهار می توان مشاهده کرد

به علت انسجام بالای گروهی و همچنین مشارکتهای اقتصادی - اجتماعی - عمرانی

انجام شده در گذشته، میزان سرمایه اجتماعی درون گروهی و اعتماد جمعی در سطحی بالا وجود

دارد. همچنین به علت دلسوزی مقامات دولتی در انجام وظایف محوله، سرمایه اجتماعی خوبی

بین گروههای اجتماعی و نهادهای دولتی وجود دارد

میزان نقرکز فعالیت ها در دهستان درام به این شکل است که فعالیت کشاورزی با عدد

نزدیک به صفر در سطح دهستان درام به صورت متوازن توزیع شده است و در مقابل فعالیت

صنعتی با حدود ۴۸.۳۳ در این دهستان در یک یا چند تمرکز نسبی دارد و فعالیت خدمات نیز با

فرصتها

فرصت‌ها و محدودیت‌های اجتماعی - فرهنگی

۱۰.۸۱ درصد نسبتاً متوازن توزیع شده است.

میزان تمرکز فعالیت کشاورزی دهستان گیلوان همانند دو دهستان دیگر در حد صفر است که نشان از توازن این فعالیت در سطح دهستان است. فعالیت خدماتی با میزان تمرکز حدود ۶۰.۴۲ درصد تمرکز شدید در یک یا چند سکونتگاه را نشان می‌دهد و میزان تمرکز فعالیت صنعتی نیز حدود ۳۸.۹۷ درصد است.

بیشترین تراکم جمعیت در سه گروه سنی ۱۵-۱۹ ساله (۱۱.۳٪)، ۲۰-۲۴ ساله (۱۱.۲٪) و ۲۵-۲۹ ساله (۱۰.۱٪) مشاهده می‌شود.

نرخ رشد جمعیت در بخش مرکزی شهرستان طارم در بین سالهای ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۰ حدود ۱.۳۱ درصد بوده است. میزان رشد جمعیت بخش مرکزی شهرستان طارم در مقایسه با میزان رشد شهرستان طارم (۱.۱۸٪)، استان زنجان (۱.۰۴٪) و کل کشور (۱.۲۹٪) بیشتر بوده است.

در همین بازه زمانی نرخ رشد جمعیت روستایی در دهستان گیلوان (۰.۳۸٪)، دهستان آب بر (۰.۱۶٪) و در دهستان درام (۰.۱۰٪) بوده است. با وجود منفی بودن نرخ رشد جمعیت دهستان درام، نرخ رشد جمعیت روستایی بخش مرکزی شهرستان طارم نسبت به نرخ رشد جمعیت روستایی استان زنجان (۱.۲۳٪) و کل کشور (۰.۶۳٪) وضعیت مثبت تری را دارا است. حدود ۵۸.۳٪ از جمعیت زنان شهرستان طارم در سن ۱۵-۵۰ سال قرار دارند. این امر حاکی از تمرکز بالای زنان در سن باروری است.

آب بر به استناد تصویب نامه کمیسیون موضوع اصل ۱۳۸ قانون اساسی (کمیسیون سیاسی و دفاعی هیئت محترم دولت) به شماره ۲۸۸۰/ت/۱۵۴۶۹ک مورخ ۱۳۷۵/۳/۲۶ از روستا به شهر تبدیل گردید.

ارتباطات جاده ای منظومه با دیگر بخشها و شهرستان های استان زنجان و استان های همجوار توسط ۱۰۲ کیلومتر راه ارتباطی فرعی برقرار است که از نوع آسفالت می باشد. همچنین ۲۴۶ کیلومتر راه روستایی در این بخش وجود دارد که ۸۶ کیلومتر از آن آسفالت، ۱۱۶ کیلومتر شوسه و ۴۴ کیلومتر خاکی است. همچنین این بخش دارای ۱۳۴ کیلومتر راه مالرو می باشد.

تنوع دسترسی ها به منظومه ۱- مسیر گیلوان-زنجان، ۲- مسیر درام-زنجان، ۳- مسیر گیلوان رودبار (منتهی به رشت-قزوین-کرج-تهران) و ۴- مسیر درام-خلخال در واحدهای مسکونی روستایی مرتبط، فضاهای لازم برای زیتون کاری و نگهداری دام و طیور وجود دارد.

تمامی نقاط روستایی دهستان آب بر به راه آسفالت دسترسی دارند
از ۲۴ سکونتگاه روستایی واقع در دهستان گیلوان، ۲۳ سکونتگاه روستایی دارای راه آسفالت و تنها یک روستا دارای راه شوسه است.

از ۲۴ سکونتگاه روستایی واقع در دهستان درام تنها ۱۲ روستا به راه آسفالت، ۱ روستا به راه شوسه دسترسی دارند و ۱۱ روستای دیگر دارای جاده خاکی هستند

فرصتها و محدودیت‌های اجتماعی - فرهنگی

<p>دهستان آب بر با ۱۱ روستا از نظر برخورداری از آب لوله کشی بالاترین میزان برخورداری از این امکان را دارا است. دهستانهای گیوان و درام در این شهرستان به ترتیب با ۲۲ و ۱۹ روستا (از ۲۴ روستا)، از امکان آب لوله کشی برخوردار می باشند.</p>	
<p>در هیچ دوره‌ای، شهر یا سکونتگاه مهم و معروفی در این منطقه وجود نداشته است با افزایش ارتفاع و کوهستانی شدن منطقه از تعداد سکونتگاه های روستایی به شدت کاسته می شود. علاوه بر کاهش تعداد عددی روستاها، به لحاظ تعداد جمعیت نی ز روستاهای موجود در مناطق کوهستانی در مقایسه با روستاهای مناطق نسبتا هموار کم جمعیت تر هستند شرایط توپوگرافی وسختی عبور و مرور باعث شده است تا به صورت تاریخی اقتصاد این بخش بیش از زنجان با رشت-تهران در ارتباط باشد.</p> <p>۵۵.۶۸ درصد از جمعیت در سن کار منظمه غیرفعال هستند.</p> <p>میزان تمرکز فعالیت ها در دهستان آب بر در فعالیت کشاورزی در حد صفر، فعالیت صنعتی ۲۰ درصد و فعالیت خدماتی حدود ۸۰ درصد است که نشان می دهد فعالیت های کشاورزی در سطح دهستان به طور متوازن توزیع شده است ولی فعالیت خدماتی در یک یا چند سکونتگاه به ویژه در شهر آب بر متمرکز شده است.</p> <p>در این منظومه هیچ کدام از تاسیسات ارتباطی مهم مانند راه اصلی، آزادراه، مسیر ترانزیت، راه آبی، خط آهن و فرودگاه وجود ندارد</p> <p>کوهستانی بودن منطقه و مسیرهای منتهی به آن موجب شده که هزینه احداث و نگهداری جاده ها بسیار افزایش یابد به ویژه این که سرمای شدید و طولانی در گردنه ها حاکم است</p> <p>سطح سواد منظومه از سطح سواد استان زنجان و کل کشور پایین است</p> <p>اکثر روستاهای بزرگ دهستان همچون گیوان (۲۲۶۷)، گیلانکشه (۱۴۵۹)، تشویر (۱۲۴۱)، تسکین (۸۱۶) و... بین سالهای ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۰ دارای نرخ رشد منفی بوده اند.</p> <p>باتوجه به توزیع قسمت عمده ای از سکونتگاههای روستایی دهستان درام در طبقات ارتفاعی بالا، ارائه خدمات و ایجاد امکانات زیربنایی همچون راه مسؤلان امر را با مشکلات متعددی روبرو نموده است. این موضوع نیاز به سرمایه گذاری مناسب و تامین منابع مالی فراوان را درخصوص رفع مشکل مزبور را طلب می نماید.</p> <p>دهستان درام درخصوص برخورداری از امکانات و خدمات بهداشتی- درمانی نسبت به دو دهستان دیگر شرایط مناسبی را ندارد.</p> <p>لباسهای محلی روستای هزاررود معرفی و شناسانده نشده است.</p> <p>آنتن دهی مناسبی برای کانالهای دیجیتالی وجود ندارد.</p>	<p>محدودیتها</p>

جدول ۲۱۴: فرصتها و محدودیت‌های اقتصادی

<p>فرصتها و محدودیت‌های اقتصادی</p>	
<p>مهمترین قابلیت اقتصادی منطقه، دسترسی به منابع آب کافی و خاک برای انجام فعالیت کشاورزی است.</p>	<p>فرصتها</p>

فرصتها و محدودیتهای اقتصادی

تنوع بالای محصولات کشاورزی از توانهای عمده منظومه بخش مرکزی شهرستان طارم است

محصول زیتون براساس نیاز مشتریان در کشور و همچنین وضعیت کشت این محصول در کشور، تولید اول منظومه است. بیش از ۳۰ درصد از زیتون کشور در شهرستان طارم تولید می شود

فرآورش محصولات به صورت گرفتن تلخی زیتون جداسازی دانه زیتون (شکستن زیتون) و تبدیل به کنسرو از آن در ۴۷۷ کارگاه فرآوری زیتون (اعم از سنتی و صنعتی) صورت می گیرد.

حدود ۴۵٪ کل گوجه استان زنجان در شهرستان طارم تولید می شود

گوجه فرنگی نوع کبابی عموماً به استان های آذربایجان شرقی، غربی و کردستان صادر می شود و گوجه فرنگی وایت عموماً به استان های تهران و کرج صادر می شود

یک کارخانه رب گوجه فرنگی با مالکیت آقای فتح اله عبدی پور در بخش مرکزی شهرستان طارم فعال می باشد. این کارخانه سه ماه در سال و به صورت دو شیفت فعالیت می کند و هر ماه حدود ۳۰۰۰ تن گوجه از نوع نامرغوب را خریداری کرده و تبدیل به رب می کند . با احتساب اشتغال ۲۰ نفر در هر شیفت کاری کارخانه ۴۰ نفر در کارخانه رب گوجه فرنگی شاغل هستند

مقداری از محصولات سیر تولید شده بخش مرکزی شهرستان طارم به کشورهای آذربایجان، روسیه و کشورهای حوزه خلیج فارس صادر می شود

ارائه تسهیلات از طرف بانک کشاورزی برای رونق بخش کشاورزی و گسترش آبیاری ها به شیوه نوین از فرصتهای مناسب برای جذب سرمایه گذاری در بخش کشاورزی است

وجود سد معیشتی میرزاخانلو در دهستان درام امکان شکل گیری کشاورزی قدرتمند را افزایش داده است.

برابر اظهارات کارشناسان امور آب، امکان احداث سدهای معیشتی بر روی بسیاری از این رودخانه ها وجود دارد. مانند رودخانه های تشویر، رودخانه هزاررود، رودخانه زهترآباد، رودخانه ماملان و ...

در حال حاضر چندین طرح خودکفایی در بخشهایی چون، احداث کارواش، توسعه دامداری، آلومینیوم کاری، جوشکاری، صنایع دستی و زنبورداری توسط کمیته امداد امام خمینی (ره) در حال انجام است.

کل اراضی اوقافی ۱۵۰۰ هکتار شامل اراضی کشاورزی، باغی، تجاری و مسکونی است. در زمینه طرحهای مشارکتی اداره اوقاف بسته های پیشنهادی مالی را ارائه کرده است. برای احداث کارگاه بسته بندی و و قالبیافی باشد اداره اوقاف به صورت مشارکتی زمین را در اختیار سرمایه گذار قرار می دهد. در شهر آب بر و در مشارکت با آقای کریمی مهمانسرا با ۸ سوئیت احداث خواهد شد. برای توسعه فضای مورد استفاده در امامزاده سیدعلی قاضی یک میلیارد تومان هزینه شده است . در ۴۲۷ هکتار از اراضی متعلق به اداره اوقاف، حدود ۶ حلقه چاه کنده شده است و لوله گذاری مسیر انجام شده و احداث دو استخر مورد نیاز تا ۸٪ پیشرفت فیزیکی دارد. این پروژه زیتون کاری، با عنوان مرحوم آقاخان مظفردولہ، به اشتغالزایی ۱۰۰ نفر منجر خواهد شود. امکان جذب سرمایه گذاران بخش خصوصی برای احداث گلخانه و پرورش اسب و کا رگانه های کوچک وجود دارد.

فرصت‌ها و محدودیت‌های اقتصادی

در سال ۱۳۹۴ تسهیلات به ارزش دو میلیارد تومان به شرکت تعاونی بسته بندی زیتون گیلوان پرداخت شده است. این تسهیلات بصورت ۳۰٪ آورده تعاونی ۷۰٪ آورده بانک توسعه تعاون پرداخت شده است. پرداخت تسهیلات ۴۰۰ میلیون تومان به شرکت پرورش زیتون گیلانکشه که حدود ۴۵ نفر اشتغالزایی خواهد داشت از دیگر اقدامات مهم اداره تعاون، کار و رفاه اجتماعی بوده است.

از خدمات دیگر اتاق تعاون ایجاد زمینه برای شرکت در نمایشگاه های خارجی و داخلی جهت واگذاری غرفه های ارزان جهت عرضه محصولات منطقه طارم بوده است. معرفی محصولات تولیدشده در سایت و ارائه برندهای معروف در بروشور و کتابچه وزارت تعاون از دیگر فعالیتهای مفید اداره تعاون، کار و رفاه اجتماعی بوده است. برای خرید محصول انار سال ۹۵ به همراه تاسیس شرکت مربوط اقدام به برنامه ریزی خواهد شد. از دیگر فعالیتهای در بخش مرکزی طارم احداث مجموعه های مربوط به پرورش ماهی و شیلات است که در حال حاضر در روستاهای طارم در حال ساخت می باشد.

در بخش غیررسمی سرمایه اجتماعی موجود در منظومه به صورت سرمایه گذاری های مالی در طرحهای و برنامه ها درآمده است. آسفالت جاده شیرسو به سیاه ورود و نوکیان ۴/۵ کیلومتر، بازگشایی جاده بیلاقی سیاهورود و ماسوله، احداث پیست اسکی در منطقه، گسترش کشاورزی و دامداری و باغات به داخل سیاهورود و باغات، اجرای کانال آب باغات و کانال کشی انهار، احداث جاده در ضلع شمال شرقی روستا، سمت سیاهورود و بندرگاه، اجرای طرح هادی روستا- یا طرح گردشگری، آسفالت و سنگ فرش جاده وسط روستا، اجرای فاضلاب روستا، اجرای پروژه گازرسانی سیاهورود، بندرگاه، نوکیان و غیره، احداث پروژه سد بر روی رودخانه سیاهورود و تازه کند در ضلع شمال شرق روستا از جمله طرح ها و پروژه هایی است که با استفاده از توان سرمایه اجتماعی به انجام رسیده است.

به علت توان مالی نسبتا خوب اهالی، سرمایه گذاران بومی منظومه جزو ظرفیتهای و توانهای عمده در زمینه سرمایه گذاری های مالی در سطح منظومه است.

با استناد به اطلاعات دریافتی از جهاد کشاورزی استان زنجان، در بخش دامداری در بخش مرکزی طارم، سه نوع دامداری؛ گاوداری شیری، گاوداری پرواری، گوسفند داشتی وجود دارد. در نوع گاوداری شیری و گوسفند داشتی، دهستان درام بیشترین تعداد و ظرفیت را دارد و در نوع گاوداری شیری دهستان آبر بیشترین تعداد و ظرفیت را دارد.

اتحادیه زنبورداران، اتحادیه زیتون کاران و اتحادیه فرشباغان از جمله اتحادیه هایی هستند که در مدیریت اقتصادی بخش مرکزی شهرستان طارم نقش ایفا می کنند.

مرغداری صنعتی در دهستان گیلوان مرغ گوشتی پرورش می دهد.

در بخش مرکزی طارم در دهستان درام بیشترین تعداد کندوی زنبور عسل وجود دارد و در دو دهستان دیگر؛ آبر و گیلوان، تعداد کمتری زنبور پرورش می دهند.

دهستان آبر بیشترین میزان پرورش ماهی را دارد و بعد از آن دهستان درام و گیلوان به ترتیب در

فرصت‌ها و محدودیت‌های اقتصادی

مرتب به بعدی قرار دارند ۳۵۰ هزار قطعه ماهی در استخرهای پرورش ماهی موجود است که سالیانه ۱۷۰ تن محصول به بازار عرضه می‌شود

در بخش مرکزی طارم ۲ محدوده برای فعالیتهای صنعتی پیش بینی شده است: (۱) ناحیه صنعتی طارم (۲) شهرک صنعتی طارم. از واحدهای صنعتی قابل بررسی کارخانجات روغن کشی شامل ۳ کارخانه در شهرک صنعتی و ۲ کارخانه در ناحیه صنعتی ماملان و ۴ کارخانه در گیلوان می‌باشد

در بخش صنایع بسته بندی کارخانه نگین سبز، کارخانه بسته بندی آی تونا در گیلوان، شرکت بسته بندی آقای عابدینی و بسته بندی مسعودی که در شهرک صنعتی واقع شده است. از سایر واحدهای صنعتی می‌توان به کارخانه اتم گاز، کارخانه تولید یونولیت، رب گوجه فرنگی و تیرچه بلوک صنعتی اشاره نمود.

در بخش معدن کارخانه گچ علی زین در روستای علی زین و گچ صومعه بر گیلوان فعال هستند

در خصوص کارگاه های شن و ماسه در محدوده بخش مرکزی کارخانه شن و ماسه و آسفالت یول ساز، کارخانه شن و ماسه و آسفالت سلام سر و کارگاه های شن و ماسه آقای باقری، صمدی و شهرداری فعال می‌باشند علاوه براین کوره آجرپزی مابین جاده آب بر و درام فعال می‌باشد.

همچنین در این بخش معادن مس و سیمان وجود دارند. نقشه زیر پراکنش معادن را در بخش مرکزی طارم نشان می‌دهد.

میادین خرید و فروش محصولات کشاورزی به مانند گوجه فرنگی، طالبی، سیب و ... عموماً در میادین روستاهای دستچره، گیلوان و درام دایر می‌شود و محصولاتی به مانند زیتون عموماً در سه راهی کوهکن عرضه می‌شود. همچنین شنبه بازار آب بر (بین روستاهای استاکول و هارون آباد) و دوشنبه بازار تشویر (صبحها) و گیلوان (بعد از ظهرها) محل خرید و فروش محصولات گوناگون مورد نیاز مردم است.

مسیر گردشگری شیرین سو - سیاه ورود - نوکیان - ماسوله که دارای خدماتی به مانند غذاخوری، سرو ماهی در کنار استخر پرورش ماهی، آلاچیق ها و فضاهای مکت برای استفاده از دره، محلهایی برای برپایی چادر و... می‌باشد.

سد طبیعی کرد کندی (چینی‌لر)، یکی از دیدنی‌های بخش مرکزی طارم به حساب می‌آید. این سد در پی زلزله هولناک ۳۱ خرداد ماه ۱۳۶۹ رودبار-طارم و در اثر رانش زمین در شرق شهر آب بر و در نزدیکی کوه فوشون به وجود آمده است. این سد در ۵ کیلومتری شهر آب بر قرار گرفته و به عنوان یکی از مناطق گردشگری است. علاوه بر سد کرد کندی سدهای دیگری در بخش مرکزی طارم قرار دارد.

غار خرمنه سر از غارهای معروف استان زنجان است که در قسمت شمالی روستای ده بهار و در ارتفاع ۱۶۰۰ متری از سطح دریا واقع شده است. برای دسترسی و رسیدن به دهانه غار باید از میان انبوه درختان انجیز و انجیر گذر کرد که مسیر بسیار زیبا و دلچسبی را به وجود آورده است. در فاصله ۵۰ متری دهانه بزرگ غار، حفره‌ای شبیه به دهانه چاه وجود دارد که گردشگران برای ورود به داخل حفره، به حالت خزیده حرکت می‌کنند. این غار نقاط جذاب و دیدنی بسیار دارد که

فرصت‌ها و محدودیت‌های اقتصادی

<p>گردشگران طبیعی زیادی را به سوی خود فرا می‌خواند</p> <p>از دیگر جاذبه‌های بخش مرکزی می‌توان از آتشکده‌های پیرچم، گیلانکشه و تشویر نام برد.</p> <p>آتشکده پیرچم بر روی تپه‌ای در روستای پیرچم و در فاصله ۱۴ کیلومتری شهر آب‌بر قرار گرفته است. پلان اولیه این بنا به صورت چلیپایی است و احتمالاً به دوره ساسانیان تعلق دارد. این بنا با شماره ۹۸۴ در فهرست آثار ملی به ثبت رسیده است.</p> <p>آتشکده تشویر در ۴۸ کیلومتری جنوب باختری رودبار و در روستای تشویر و در مسیر جاده سرخه دیزج به گیلوان واقع شده است.</p> <p>آتشکده گیلانکشه، در محدوده شهرستان طارم و ۳۰ کیلومتری جنوب شرقی شهر آب‌بر و در روستای گیلانکشه واقع شده است. این بنا تماماً سنگ است و ساخت آن به قرن هفت و هشت هجری قمری نسبت داده شده است.</p> <p>همچنین یکی دیگر از مکان‌های گردشگری، امامزاده‌ها می‌باشند. در بخش مرکزی طارم ۷ امامزاده وجود دارد تعداد ۴ امامزاده متعلق به دهستان درام و ۳ امامزاده متعلق به دهستان گیلوان است.</p> <p>امامزاده سلطان سیدالقاضی در جیش آباد که با هزینه‌ای در حدود یک میلیارد تومان دارای مهمانسرا و آلاچیق و امکانات فراغتی - گردشگری می‌باشد.</p> <p>امامزاده وزنه سر در روستای وزنه سر و در ۴۵ کیلومتری شمال غربی شهر آب‌بر واقع شده است. کسانی که برای گردش طبیعی و دیدن آبشارهای بلند به روستای وزنه سر می‌روند و کسانی که قصد زیارت دارند از این امامزاده هم دیدن می‌کنند.</p> <p>از دیگر امامزاده‌ها می‌توان به امامزاده عبدالله درصومعه بر، امامزاده حیدر در گیلوان و امامزاده دوبرادران در جمله اشاره نمود.</p> <p>از دیگر مسیرهای گردشگری می‌توان به مسیر قلعه سمیران - امامزاده قاسم - قزل‌قلعه اشاره نمود.</p> <p>در مراکز دانشگاهی رشته‌های مرتبط با نیازهای کشاورزی منطقه در اولویت قرار گرفته‌اند</p>	
<p>فروش محصول زیتون طارم با برند شهرهای اطراف از ضعف‌های عمده در بخش تولید این محصول است.</p> <p>عدم توجه کافی به زنجیره ارزش زیتون به طوری که ۶۰ درصد از محصول زیتون شده به صورت خام (تلخ) فروخته می‌شود و ۴۰ درصد بعد از فرآوری به بازار عرضه می‌شود</p> <p>بسته بندی زیتون در بخش مرکزی شهرستان طارم وجود ندارد و این امر عموماً در استان مازاندان (شهر بهشهر) و شهر مشهد صورت می‌گیرد</p> <p>کارخانجاتی که به تولید روغن زیتون مشغول هستند و زیتونهای تولید شده در بخش مرکزی شهرستان طارم را دریافت می‌کنند عموماً در استانهای گیلان و تهران واقع شده‌اند</p> <p>نشاءهای صلاح شده گوجه فرنگی مورد نیاز کشاورزان عموماً از شهرهای قزوین و ورامین تامین می‌شود.</p>	محدودیتها

فرصت‌ها و محدودیت‌های اقتصادی

<p>بسته بندی رب تولید شده در منظومه در کارخانجات خارج از منظومه صورت می گیرد</p> <p>فرایند تبدیل سیر به ترشی عموماً در رودبار و منجیل و همچنین طارم سفلی صورت می گیرد</p> <p>با توجه به اهمیت و نقش سنتی استان همدان در تولید و فروش محصول سیر، قسمتی از سیر تولید شده در این استان خشک، فراورش و به فروش مجدد می رسد. همچنین قسمتی از سیر تولید شده در استان گیلان خشک می شود</p> <p>خشک کردن سیر عموماً در استان های همدان و گیلان و همچنین تهیه سیرترشی در استان های گیلان و قزوین صورت می گیرد.</p> <p>به علت انزوای جغرافیایی و واقع نشدن در مسیرهای اصلی حمل و نقل جذب سرمایه گذاری های بخش خصوصی با مشکلاتی همراه هست.</p> <p>در بخش مرکزی طارم، حدود ۱۱ شرکت تعاونی وجود داشته است و تقریباً اکثر آنها تعطیل شده است.</p> <p>در بخش مرکزی شهرستان طارم هیچگونه واحد صنعتی مدرن جهت نگهداری و انبار محصولات تولیدی کشاورزی وجود ندارد.</p> <p>صنایع تبدیلی و بسته بندی موجود در منطقه به صورت ضعیف ارزیابی می شود</p> <p>علیرغم وجود توانها و ظرفیتهای بالای گردشگری، میزان خدمات موجود فراغتی در سطح قابل قبولی ارزیابی نمی شود.</p> <p>ضعف زیرساختها باعث کمبود آب در بخش کشاورزی شده است.</p> <p>سیستم سستی آبیاری در بخش کشاورزی باعث هدر رفت میزان زیادی از منابع آبی می شود</p> <p>انسداد و ته نشینی لجن در نهرهای کشاورزی باعث هدر رفت منابع آب می شود</p> <p>خاکی بودن قسمت عمده انهار کشاورزی با جذب قسمتی از آب به کاهش منابع آب کشاورزی منجر می شود.</p> <p>فرسوده بودن ایستگاه پمپاژ آب کشاورزی روستای هزاررودسفلی از مشکلات تامین آب کشاورزی این روستا است.</p> <p>بلا استفاده شدن ۶۰۰ هکتار از اراضی روستای کوهکن علیا به خاطر عدم تامین آب کشاورزی، فرصت رشد تولیدات بخش کشاورزی را کاهش داده است.</p>	
--	--

جدول ۲۱۵ : فرصت‌ها و محدودیت‌های سیاسی - مدیریتی

فرصت‌ها و محدودیت‌های سیاسی - مدیریتی	
<p>سمن های فعال در بخش مرکزی شامل دفتر حمایت از بیماران سرطانی "مهرانه" که در سال ۱۳۹۲ تاسیس شده است و مرکز آن در شهر زنجان واقع است. فعالیت سمن مهرانه به حمایت مالی از بیماران سرطانی صورت می گیرد. سمن "حمایت از بیماری های کلیوی" که با مستقر کردن ۴ دستگاه دیالیز از بیماران کلیوی حمایت می کند. این سمن فعالیت خود را از سال ۱۳۹۱ شروع کرده است. مرکز این سمن نیز شهر زنجان است.</p> <p>موسسات برگ سبز زیتون با فعالیت اجتماعی - فرهنگی - اقتصادی، موسسه شیفتگان خدمت با</p>	فرصت‌ها

<p>فعالیت اجتماعی - فرهنگی - اقتصادی، کانون فرهنگی - اجتماعی بانوان طارم با موضوع افزایش مهارت بانوان، دوره های همسرمداری و سایر فعالیت اجتماعی، موسسه گنجینه سبز طارم، تاسیس ۱۳۷۹، با موضوع حمایت از محیط زیست نیز سمن هایی هستند که در شهرستان طارم به ثبت رسیده اند. همچنین سمن طبیعت یاران طارم، سال تاسیس ۱۳۷۹، در زمینه محیط زیست فعال می شود. علاوه بر موارد فوق دو موسسه با مجوز سازمان بهزیستی با نامهای موسسه هراز و موسسه آوای مهر که خدماتی را در جلوگیری از آسیب های اجتماعی و بزهکاری مشغول هستند</p> <p>✚ صندوق های قرض الحسنه فامیلی از مهمترین نهادهای غیررسمی اقتصادی است که نقش اقتصادی پررنگی را در حل مشکلات اقتصادی خانوارها بازی می کند. اگر چه میزان کل سرمایه در گردش این صندوق ها ناچیز به نظر می رسد، با این وجود این سرمایه های اندک حلال بسیاری از مشکلاتی رو ستاییانی هست که در شرایط بد اقتصادی قادر به پس انداز برای خود نیستند.</p>	
<p>✚ در دهستان گیلوان روستاهای پرچم قدیم، محمدآباد خواجه بیگلی، زرده، میدان مطهری، پرچینه، چرزه، لهنه، جیش آبادفاقد دهیار هستند. همچنین روستاهای لهنه، جیش آباد و چرزه فاقد شورای اسلامی روستا هستند. در این روستاها وظایف شورا و دهیار از طریق بخشداری انجام می گیرد</p> <p>✚ در دهستان درام روستاهای قشلاق خساره، کلتن، سیاه ورود، نوکیان، وزنه سر، بنارود، بالاکوه، گاوخس و غلام چم دهیار ندارند و روستاهای بنارود شورای اسلامی نیز ندارد</p>	محدودیتها

جدول ۲۱۶: جمع بندی: امکان سنجی توسعه فعالیت های اجتماعی-اقتصادی

امکان سنجی توسعه فعالیت های اجتماعی-اقتصادی	
✚ استفاده از تبلیغات و عرضه مستقیم محصولات با برند طارم در مراکز جمعیتی عمده کشور	
✚ تثبیت و تقویت جایگاه بخش کشاورزی با توسعه صنایع تبدیلی و بسته بندی محصولات عمده همچون زیتون، سیر و گوجه فرنگی	
✚ امکان برند سازی زیتون طارم با عرضه به صورت فله، بسته بندی شده، فرآوری شده و محصولات جانبی با نام طارم	
✚ تجهیز بازارهای سه راهی کوهکن و دستجرده برای عرضه محصول زیتون	
✚ تعریف صنایع بسته بندی زیتون در روستاها تولید کننده زیتون (در حال حاضر این امر عموماً در شهرهای بهشهر و مشهد صورت می گیرد)	
✚ تعریف صنایع مرتبط با زیتون پرورده و انواع ترشی های زیتون در روستاهای تولید کننده زیتون	
✚ تعریف صنایع مرتبط با روغن گیری از زیتون (در حال حاضر این امر عموماً در استانهای گیلان و تهران صورت می گیرد)	
✚ استفاده از ظرفیت ۴۷۷ کارگاه فرآوری زیتون (اعم از سنتی و صنعتی) برای توسعه صنایع تبدیلی مرتبط با زیتون در روستاهای منظمه	
✚ تامین آب به صورت علمی برای استفاده کشاورزی از زمین های مستعد برای زیتون کاری با تاکید بر ۶۰۰ هکتار از اراضی روستای کوهکن علیا و روستاهای درام	
✚ امکان تکمیل زنجیره ارزش گوجه فرنگی با احداث کارخانه بسته بندی و عرضه رب گوجه فرنگی	

- امکان برند سازی سرپر تولید شده در منظومه
- احداث صنایع تبدیلی ترشی سازی از سیر در روستاهای تولید کننده سیر (در حال حاضر این فعالیت عموماً در رودبار، منجیل و طارم سفلی صورت می گیرد)
- احداث صنایع تبدیلی برای خشک کردن و بسته بندی سیر (این امر عموماً در استان های همدان و گیلان صورت می گیرد)
- تکمیل سد تنظیمی در دست ساخت پناه رود بر روی رودخانه قزل اوزن
- احداث سدهای معیشتی برای روستاهای هزاررود علیا، سرخه سنگ، ده بهار و...
- تکمیل سد میرزاخانلوی ۲
- احداث ایستگاههای پمپاژ برای روستاهای شهرک پناه رود
- تکمیل راه آبر به جیش آباد
- تکمیل راه روستایی شیرین سو، نوکیان به فومن
- تعریض و اصلاح راه تهم - زنگان - طارم
- تعریض و اصلاح راه طارم به منجیل - رشت
- احداث و تکمیل راه اصلی طارم - اردبیل
- تقویت بخش گردشگری با تمرکز بر مسیرهای گردشگری
- تعریف مسیرهای گردشگری برای محدوده ها کوهستانی منظومه (مسیر درام - منجیل)
- ایجاد زمینه شکل گیری گردشگری کشاورزی با عنایت به تنوع محصولات کشاورزی
- طبیعی گردی از غار خرمنه سر در ده بهار
- بیلاقات گردی در سمت شرق منظومه
- آشکده های گیلانکشه و تشویر
- امکان تعریف روستای نمونه گردشگری / بافت باارزش روستایی برای روستای قشلاق پناه رود
- شناساندن منطقه شکار ممنوع و تبلیغات جهت بازدید از حیوانات وحشی
- استفاده از امکانات گردشگری مذهبی در جیش آباد و وزنه سر
- مقاوم سازی روستاها و مساکن در بلبر سوانح طبیعی
- استفاده از سرمایه های مهاجرین ساکن در سایر استانها

۲-۲- فصل دوم: برنامه ریزی فضایی توسعه پایدار منظومه

۲-۲-۱- چهارچوب نظری برنامه ریزی

در این بخش پایه‌های نظری برنامه ریزی فضایی توسعه پایدار توضیح داده می‌شود. **فضا:** فضا مجموعه‌ای از کالید و محتوا است، هنگامیکه صفتی به فضا نسبت داده می‌شود، بنا بر آنکه کالید یا محتوا را در نظر داشته باشد، حوزه یا قلمروی فضا را مشخص می‌سازد (اشکوری، ۱۳۷۶: ۵۴). فضا حجم مکانی و زمانی مجموعه‌ای از تمام فعالیت‌های است که انسان در راه تسلط بر طبیعت و برای بقاء خود انجام می‌دهد. به عبارت دیگر منظور فضایی است اقتصادی - اجتماعی که منعکس کننده تمام هستی‌های اجتماعی است (اشکوری، ۱۳۷۶: ۵۴).

برنامه ریزی: برنامه ریزی عبارتست از پویای هدایت عقلانی مکانیزم تصمیم‌گیری در امور توسعه اقتصادی-اجتماعی در ابعاد زمانی بلندمدت، میان مدت و کوتاه مدت به منظور بهره‌برداری منطقی و هماهنگ از امکانات و منابع در جهت تأمین نیازمندی‌های عمومی و اساسی جامعه. برنامه‌ریزی در جواب به سوال "چه کسی برنامه ریزی می‌کند، با چه کسی و برای چه کسانی؟" یک روند برای توسعه سازمان یافته است. نظام برنامه‌ریزی از مکانیزم مشارکت نهادها و دستگاه‌های مختلف دولتی و نهادهای مردمی و غیر دولتی تشکیل شده که در روند تصمیم‌گیری‌های امور توسعه اقتصادی و اجتماعی آن مکان با هم مشارکت دارند (اشکوری، ۱۳۷۶: ۸۰-۸۱).

وقتی که صحبت از برنامه ریزی در میان باشد چهار عنصر اساسی "پیش‌بینی، روند گذشته، امکانات حال و احتمالات آینده" از اجزای آن به شمار می‌روند. با در نظر گرفتن این چهار عنصر می‌توان گفت: "برنامه ریزی عبارتست از فرآیند پیش‌بینی انجام فعالیت‌هایی در آینده مشخص براساس پدیده‌های گذشته (رویدادها و روندها) با در نظر گرفتن حال و احتمالات آینده به منظور تحقق هدف‌های معین" (همان، ۸۴).

برنامه ریزی فضایی: فضا ظرف مشترک طبیعت، انسان و فعالیت‌های اوست؛ و برنامه ریزی فضایی سعی دارد تا با تجزیه و تحلیل و ارزیابی کارایی فضاها در ارتباط با یکدیگر به کشف پیوستگی‌ها و وابستگی‌های فضایی پرداخته و از آن میان ساختار فضایی آینده را متناسب با نیازهای اقتصادی ملی و منطقه‌ای برای رسیدن به اهداف توسعه مشخص سازد. (اشکوری، ۱۳۷۶: ۹۳)

ساختار فضایی: ساختار فضایی عبارتست از تجلی روابط درونی و بیرونی واحدهای یک مجموعه فضایی و جایگاه اجزاء آن بر بستر محیط فیزیکی. یک ساختار فضایی معمولاً روابط عمودی سطوح سازمانی فضایی‌اش را به صورت ارتباطات منعکس نموده و روابط افقی واحدها را از طریق حوزه‌های نفوذ و قلمروها نشان می‌دهد (اشکوری، ۱۳۷۶: ۶۲). به همین ترتیب، ساختار فضایی شامل ابعاد بسترساز روابط و مناسبات اجتماعی-اقتصادی است و می‌تواند به مثابه قالب فعالیت‌ها و روابط حاکم بر آنها در نظر گرفته شود. ساختارهای فضایی دو دسته از بسترها را در بر می‌گیرند: بستر محیطی-اکولوژیک و بستر اجتماعی-اقتصادی. البته بین این دو دسته ساختار در قالب نظام (سیستم)، روابطی تنگاتنگ برقرار است (سعیدی، ۱۳۹۰).

سازمان فضایی: به همین ترتیب، سازمان فضایی مبین نحوه آرایش اجزای تشکیل‌دهنده فضا و کارکردپذیری و نقش هر یک از این اجزا در عرصه فضایی است (سعیدی، ۱۳۹۰).

کارکرد فضایی: در مقابل، کارکرد یا عملکرد فضایی مجموعه فعالیت‌ها و روابط حاکم بر آنها را شامل می‌شود که به

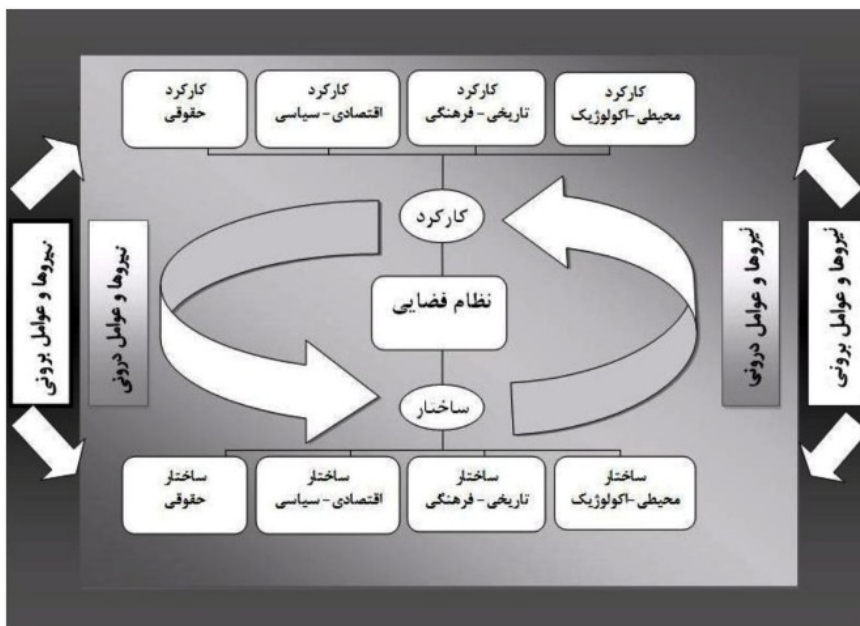
واسطه ساختارهای موجود امکان تحقق می یابد. بدین ترتیب میان ساختار و کارکرد ارتباطی تنگاتنگ وجود دارد؛ به سخن دیگر، هر کارکردی (یعنی هر فعالیت و روابطی که ایجاد می کند و یا بر آن حاکم می شود) نیازمند ساختارهای متناسب خود است و بالعکس.

ساماندهی فضایی: سازماندهی عامل کلیدی در موفقیت برنامه ریزی راهبردی مشارکتی مردم و دست اندرکاران اجرای برنامه‌ای است که از چنین فرایندی حاصل می شود. نخستین گام در این زمینه تعیین گروه‌هایی از نمایندگان و منتخبان مردم، کارشناسان و مسئولان است که به طرز قابل قبولی معرف جامعه مورد نظر، دیدگاه‌ها، مسائل و مشکلات آنها باشند (افتخاری و همکاران، ۱۳۹۳: ۹۶). از این رو، در مباحث برنامه ریزی از ساماندهی فضایی، یعنی کوشش در راستای چیدمان و کارکردبخشی هر چه مطلوبتر به اجزا در یک عرصه فضایی معین، سخن می گوئیم

سلسله مراتب سکونتگاهی: سلسله مراتب سکونتگاهی بر اساس الگوی استقرار فضایی سکونتگاه‌ها و بر حسب رتبه، سطح و جایگاه عملکردی آنها در سطح ملی یا منطقه ای تبیین می گردد. به عبارتی، در یک عرصه جغرافیایی معین، با توجه به قانونمندی های خاص محیطی- اکولوژیک و اجتماعی- اقتصادی مؤثر در تعیین روابط و مناسبات فضایی، جایگاه سلسله مراتبی هر یک از سکونتگاه‌ها تعیین می شود. آنچه که در این ارتباط اهمیت دارد، نیروی پویا و اساسی پدید آورنده ساختار فضایی، یعنی صورت انواع تقاضاها و امکان عرضه کالاها و خدمات گوناگون، با توجه به قابلیت جابه جایی و دسترسی آنهاست. حجم میزان مبادله به مقادیر کل انرژی عرضه و تقاضا در بخشهای مختلف در حال کنش متقابل بستگی دارد که غالباً بر مبنای جمعیت تعیین می گردد. البته در ایت میان، فاصله نقشی تعیین کننده در دامنه کنش متقابل دارد که همراه با تقاضا، در تعیین وسعت حوزه بازار (مبادله)، عرضه تولید کشاورزی و نیز نحوه شکل پذیری مبتنی بر سلسله مراتب کارکردها و پاسخگویی به نیازهای مراکز تأثیر می‌گذارد (سعیدی، ۱۳۹۲).

پیوستگی ساختاری- کارکردی: فرض اساسی بر این واقعیت استوار است که میان ساختار و کارکرد تمام پدیده‌ها، نوعی پیوند تنگاتنگ و غیر قابل انکار برقرار است که مجموعه حاصل از آن قابلیت های آن نظام را نمایندگی و تحقق پذیر می کند (سعیدی، ۱۳۹۲). بدین سان، هر نظام دارای قابلیت‌هایی است که به نیروهای مرتبط با اجزای تشکیل دهنده ساختار آن مرتبط است. در نظام فضایی، پیوستگی درونی اجزای مختلف آنهاست، بین ساختارهای مختلف و کارکردهای گوناگون هر نظام نوعی هم پیوندی و هم‌نوایی برقرار است. همین هم‌نوایی است که نوعی پویا درونی در سرتاسر نظام برقرار می سازد که تا کوچک ترین آن را همچون شبکه ای از اتصالات، به یکدیگر مرتبط می سازد. بدین ترتیب هر جزء ساختاری، جزء کارکردی خود و روابط حاکم بر آن اجزای را امکان‌پذیر یا پدیدار می‌سازد. دگرگونی یک جزء ساختاری بر سایر اجزای ساختاری هم اثر خواهد گذاشت و دیگر کارکردها نیز تحت تأثیر قرار می‌گیرد. بدین ترتیب، هر گونه تغییری در هر یک از اجزای ساختاری، با توجه به کارکردی که باید برقرار سازد، به جزء یا اجزای هم پیوند خود در مجموعه کارکردها منتقل می شود و از همین طریق، روابط مرتبط خود را بر آن جزء تحمیل می نماید. نمودار زیر پیوستگی تعاملی ساختار و کارکرد نظام فضایی را نشان می‌دهد (سعیدی، ۱۳۹۱).

نمودار ۲۳: پیوستگی تعاملی ساختار و کارکرد نظام فضایی

با عنایت به پیوستگی ساختاری-کارکردی نظام های مکانی-فضایی می توان انتظار داشت که تغییر و دگرگونی در یک جز از اجزای ساختاری یا کارکردی یک نظام، بر پایه ارتباط نظاموار، ممکن است به سایر اجزای نظام انتقال یافته و زمینه تغییر و دگرگونی کل نظام را فرا هم آورد. این گونه اثرگذاری قاعدتا به جایگاه و نقش آن جز در کلیت نظام در شرایط زمانی معین باز می گردد. بنابراین، اهمیت و جایگاه هر جز از نظام، اعم از جز ساختاری یا کارکردی، به شرایط زمانی بستگی دارد. به سخن دیگر، روندهای زمانی به نوبه خود در نقش پذیری اجزای نظام اثرگذار هستند، یعنی نقش و جایگاه یک جزء از اجزای نظام، همه جا و همه وقت یکسان نیست (سعیدی، ۱۳۹۰)

توسعه پایدار: توسعه پایدار به عنوان یک مفهوم عام، غالبا بر دو طرز تفکر متناقض استوار است؛ که اولی ناشی از محدودیتهایی است که طبیعت بر انسان تحمیل می کند و دیگری در ارتباط با قابلیت ایجاد توسعه مادی بشر می باشد.

توسعه پایدار موضوع تفسیرهای بسیار متنوع و متفاوتی قرار گرفته است، مانند تفسیرهای ذیل:

الف) عده ای توسعه پایدار را به مثابه نیازی برای تطبیق بین انسان و محیط تلقی می کنند

ب) عده ای اصولا قبول ندارند که در یک جهان محدود امکان رشد نامحدود میسر نیست.

ج) عده ای بر این باورند که گذار به سمت کاهش اقدامات تخریبی در محیط زیست و کیفیت حیات بشری امکانپذیر است.

د) عده ای به رشد امکانات فناوری در جهت کاهش محدودیتهای امیدوارند

این مفهوم در دهه ۱۹۷۰ میلادی ابداع شد و در دهه ۱۹۸۰ از سوی استراتژیهای حفاظت جهانی و نهادهایی مثل WWF، UNEP، IUCN به طور وسیع توسعه یافت. این استراتژی خواهان تداوم روند بنیادی اکولوژیک، حفظ تنوع بیولوژیک و استفاده پایدار و متعادل از گونه ها و اکوسیستمهاست.

در هر حال برای توسعه پایدار تعاریف مختلفی ارائه شده است.

متداول ترین تعریف از پایداری، تعریفی است که کمیسیون جهانی محیط زیست و توسعه (WCED) ارائه داده است (کمیسیون براندلند، ۱۹۸۷). کمیسیون مذکور توسعه پایدار را بیدن صورت تعریف می کند: توسعه ای که احتیاجات نسل حاضر را بدون لطمه زدن به توانایی نسلهای آتی در تامین نیازهای خود، برآورده می سازد

به طور کلی توسعه پایدار در اغلب موارد بر موضوعات ذیل تاکید دارد (سرور، ۱۳۸۴: ۴۷-۴۹):

- ۱- استمرار یکپارچگی اکولوژیک،
- ۲- تلفیق مراقبت‌های زیست محیطی با اهداف توسعه ای،
- ۳- اتخاذ یک موضوع بین المللی،
- ۴- تحقق حداقل نیازهای بشری برای همه،
- ۵- بهره برداری توأم با حفاظت،
- ۶- تاکید و توجه به اصل برابری و مساوات بین نسلها، گروه ها و گونه ها،
- ۷- به کارگیری علوم و دانش فنی زیست محیطی در توسعه جهانی،
- ۸- پذیرش رشد اقتصادی در محدوده های مشخص و
- ۹- اتخاذ رویکرد دراز مدت.

راهبرد شبکه منطقه‌ای: زمینه سازی برای رشد و توسعه هماهنگ، ارتقا سطح آگاهیها و ترغیب مشارکت مردمی و

بالاخره، توزیع مناسب امکانات و تسهیلات به منظور دستیابی به عدالت اجتماعی، از جمله مباحث مطرح در توسعه منطقه ای است. این در حالی است که برخلاف طرفداران رشد اقتصادی، هواداران دستیابی به عدالت اجتماعی در فرایند توسعه، بر این باورند که با تاکید بیش از حد بر متغیرهای کلان اقتصادی، معمولا فرصت توزیع عادلانه نتایج و مواهب حاصل از تولید (به قیمت تولید بیشتر) فراهم نمی آید و بنابراین، انباشت روزافزون سرمایه با هدف انباشت، جایی برای عدالت اجتماعی باقی نمی گذارد. از سوی دیگر، آنچه معمولا در رویکردهای مبتنی بر رشد، محور توجه قرار می گیرد، تولید، توزیع و استفاده حداکثری از امکانات بازار و آنچه در این میان مغفول می ماند، بی توجهی و یا کم توجهی به مقوله فضا و توسعه متناسب مکانی-فضایی است (سعیدی و تقی‌زاده، ۱۳۹۰).

راهبرد شبکه منطقه ای که مدل شبکه ای یا مدل خوشه ای نیز خوانده می شود، اساسا بر بنیاد اندیشه های پیشین، بویژه اندیشه های جان فریدمن، توسط مایک داگلاس در اواخر دهه ۱۹۹۰، یعنی متجاوز از دو دهه پس از طرح رویکرد توسعه اگروپولیتن، معرفی شده است. به عقیده داگلاس، نظریه ها و مدل‌های متعارف سیاستگذاری، نه واقعیات توسعه منطقه ای روستایی و نه قابلیت لازم برای انجام آن را مورد توجه قرار نمی دهند. بنابراین، نتیجه می گیرد، سیاستگذاری لازم برای توسعه روستایی نیازمند دستگاه اندیشگی تازه ای در زمینه توسعه فضایی است. در چارچوب این نظام اندیشگی، تفاوت‌های محلی از لحاظ پیوندی روستایی-شهری مورد توجه و تاکید قرار دارند. بدینسان، راهبرد شبکه منطقه ای که به منظور احیای فقر در مناطق روستایی پیشنهاد می شود، به دنبال تجهیز و تقویت اقتصادهای محلی در پیوند و همگرایی با توسعه منطقه ای و در نهایت توسعه ملی است.

راهبرد شبکه منطقه ای برای شناسایی نحوه عمل پیوندهای روستایی-شهری، بر نظام غیر متمرکز برنامه ریزی تکیه دارد و به سخن دیگر، مدل‌های مبتنی بر نظام های برنامه ریزی از بالا به پایین و نظام‌های متعارف برنامه ریزی شهری را به رویارویی می طلبد. از این رو، این راهبرد حاوی نگرشی نسبتا متنوع، منعطف و جامع نگر به توسعه منطقه ای است که بر هماهنگ سازی و ادغام توسعه روستایی با توسعه شهری در مقیاس ناحیه ای و محلی استوار شده است. بدینسان، راهبرد شبکه منطقه ای بر مجموعه ای نامتمرکز و خرد دمنانه از دخالت سیاسی اصرار می ورزد که تنوعات موجود از لحاظ برخورداری از منابع و ناحیه ای، تقسیم کار بین بخشهای شهری و روستایی و نیازها و توانمندیهای توسعه محلی را مورد حمایت قرار دهد.

راهبرد شبکه منطقه ای با تاکید بر جنبه های کلیدی اقتصاد منطقه ای به شرح زیر، چرخه مطلوب توسعه را مطرح می

سازد: - بازاریابی تولیدات؛ ارائه اطلاعات، توزیع نهاده ها، بازاریابی سرمایه، بازاریابی نیروی انسانی، زیربناهای کالبدی (فیزیکی) و بالاخره - خدمات حمل و نقل.

در چارچوب این رویکرد، جریانها، اهمیتی بیش از گره ها دارند. به سخن دیگر، گره های شهری و روستایی به صورت یکسان مورد توجه قرار می گیرند. مدل های مکانیکی فرآیند فضایی در توسعه که تنها بر گره های شهری تاکید می ورزند، در این راهبرد جایگاه خاصی ندارد. در چارچوب این راهبرد به جای نظام سلسله مراتبی سکونتگاهها- مرکب از مراکز جمعیتی واقع در سطوح مختلف، براساس کارکرد آن مراکز-مجموعه ای از مراکز هم سطح، به صورت خوشه ای، شبکه ای را پدید می آورند که با سایر مراکز براساس فعالیتهای کلیدی در ارتباط و در معرض کشش و واکنش متقابل و دوسویه قرار می گیرد.

بدین ترتیب، این نوع راهبرد برنامه ریزی با تاکید بر مطالعه و بررسی دقیق جریانهای موجود بین مراکز مختلف شکل می گیرد. به سخن دیگر، ساختار اصلی نظام فضایی این گونه شبکه ها را جریانها و به تبع آن پیوندها تشکیل می دهند در واقع، روابط متقابل موجود که به دلیل عدم نگرش شبکه ای معمولاً ناشناخته باقی می ماند، سازمان فضایی خاصی را به وجود می آورند که برای سازماندهی مجدد آن، لازم است ویژگیهای هر جریان / پیوند در جهت تقویت جریانها/پیوندهای مثبت و حذف یا کاهش تاثیر جریانها / پیوندهای منفی مورد شناسایی قرار گیرند (همان؛ صفحه ۲۱۷-۲۱۹). البته، تحقق منافع بالقوه پیوندهای روستایی-شهری، نه تنها منوط به تقویت متناسب این پیوندهاست، بلکه ضمناً به پیش بینی و پیشگیری از تبعات منفی آنها بستگی تام دارد به این ترتیب، تعامل مثبت یا پیوندهای روستایی-شهری، برخلاف روابط سنتی روستاها و شهرها که عمدتاً گویای نوعی روابط یکسویه و سلطه آمیز بود، به واسطه مجموعه ای از جریانهای دوسویه تبیین می گردد. هر یک از این جریانها دارای اجزا و اثربخشی چندگانه بوده، به صورت پیوندهای فضایی و زمانی متفاوت بروز می یابند و از این رو، مستلزم سیاستگذاریهای متناسب و خاص خود هستند (سعیدی، ۱۳۹۱: ۸۷).

مایک داگلاس (۱۹۹۸م) در یک بررسی تطبیقی، با مقایسه دو پارادایم قطب رشد و شبکه منطقه ای، خصوصیات رویکرد شبکه منطقه ای را در سه عرصه اصلی موضوعی مطرح ساخته است:

الف: در پیوندهای روستایی-شهری تنوع [در سطح منطقه] آنچنان زیاد است که دامنه آن تا حوزه نفوذ یک شهر اصلی معین ادامه می یابد؛ در همین چارچوب و بنابراین، گردآمدن شهرها و روستاها در یک واحد منطقه ای توسعه، شبکه ای را برپا می سازد که می تواند از تنوع و همچنین قابلیت های مکمل موجود بین مراکز مختلف و نیز بین هر مرکز و حوزه نفوذ بلافاصله آن در یک منطقه معین بهره گیرد. در این شبکه، روابط بین مراکز بیشتر افقی، مکمل و دوسویه خواهد بود؛

ب: این گونه شبکه ها در عمل [همه جا] وجود دارند، حتی اگر به شکل ساده و ابتدائی آن باشد. تعامل بین روستاها و شهرها، بیش از آن که به عنوان روابط دوگانه بین زوجهای سکونتگاهی روستا و شهر [کوچک] تعریف شوند، در عمل شبکه های [کوچک] ناحیه ای با درجات مختلفی از تراکم به شمار می روند که در سرتاسر ناحیه و فراتر از آن برپا می شوند. چنین شبکه هایی را می توان به عنوان نمونه پایه و مبنای [شبکه]، براساس بهره گیری از برقراری جریان کالاها و مردم در بین سکونتگاهها تبیین و تفکیک نمود؛ و نهایتاً،

ج: شبکه ای متشکل از سکونتگاههای روستایی و شهری کاملاً مرتبط و به شدت تعاملی می تواند با فراهم ساختن سطح معینی از انباشت و تنوع اقتصادی به عنوان یک کانون بدیل [در مقیاس شبکه] به جای رشد "نواحی کلانشهری هسته ای"، به مراتب بهتر از یک قطب رشد عمل کند. کاهش فاصله های زمانی بین سکونتگاهها به واسطه شبکه

های نوین ارتباطی و حمل و نقل، چنان امکانی را فراهم می آورد که شهرها و روستاهای پراکنده و دورافتاده به یکدیگر پیوند خورده، دامنه موثری از تعامل فراهم آید

در یک کلام می توان گفت، رویکرد شبکه منطقه ای بر ای بررسی و انتظام نحوه عمل پیوندهای روستایی-شهری، بر نظام غیر متمرکز برنامه ریزی تاکید می ورزد. (همان- صفحه ۱۹-۹۰)

بدینسان، رویکرد شبکه منطقه ای بر مجموعه ای نامتمرکز و خردمندانه از دخالت سیاسی و سیاستگذاری اصرار می ورزد که تنوعات موجود از لحاظ برخورداری از منابع منطقه ای، تقسیم کار در بخشهای شهری و روستایی و نیازها و توانمندیهای توسعه محلی را مورد تاکید و ترغیب قرار دهد

تا کولی (۲۰۰۴م) با تاکید بر ابعاد اقتصادی این گونه پیوندها می نویسد، پیوندهای روستایی- شهری در عرصه اقتصاد منطقه ای، از یک سو، در بر گیرنده جریان محصولات کشاورزی و سایر تولیدات از سوی روستائینان به بازارهای شهری و از سوی دیگر، زمینه ساز جریان کالاهای صنعتی از مراکز شهری به سوی سکونتگاههای روستایی است. این گونه پیوندها، جریان اطلاعات بین نواحی روستایی و شهری، آگاهی از سازوکارهای بازار (از نوسانات قیمت گرفته تا ذائقه مصرف کنندگان) و فرصتها و امکانات شغلی برای مهاجران بالقوه را در بر می گیرد. بدینسان، جریان اعتبارات و منابع مالی در نواحی روستایی هم اکنون بیشتر ارسال نقدینه از سوی مهاجران به افراد خانواده در روستا و سرمایه گذاری و دریافت اعتبار از نهادهای شهری را شامل می شود. این گونه "جریانهای فضایی" می توانند با پیوندهای تعاملی میان بخشهای فعالیتی، هم در سطح خانوار و هم در سطح اقتصاد محلی، تلفیق شوند و موجد پیوندهای درونی و بیرونی بین بخشهای کشاورزی، صنعت و خدمات گردند (سعیدی و عزیزپور، ۱۳۹۱: ۱۰۳-۱۰۴).

پیوند روستایی-شهری پدیده ای حاصل از تعامل دوسویه سکونتگاههای روستایی و کانونهای شهری در عرصه منطقه ای است که به سبب جریانهای مختلف- از جمله جریان افراد، کالاها، اطلاعات، فناوری، نوآوری و مانند آن- پدید می آید. از لحاظ نظری، تحقق این گونه جریانها در بست ر دگرگونیهای اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جاری، بویژه در کشورهای در حال توسعه، با تنوع و تقویت اشتغال در محیطهای روستایی همراه است. از این رو، پیوندهای روستایی-شهری در تنظیم و بیان سیاستهای توسعه با هدف کاهش فقر و حمایت از نقش مثبت مراکز شهری در توسعه نواحی روستایی پیرامونی مورد تاکید کارشناسان توسعه قرار دارد. این پیوندها، برخلاف روابط سنتی شهر و روستا که عمدتاً گویای نوعی روابط سلطه بود، به واسطه تعامل دوسویه و مجموعه ای از جریانهای مکمل تبیین می گردند

۲-۲-۲- تدوین چارچوبهای برنامه توسعه پایدار منظومه

همانگونه که در ابتدای فصل گفته شد، چارچوبهای برنامه توسعه پایدار، از یک سو از چارچوبهای نظری بیان شده متأثر است و از سوی دیگر از الزامات طرحهای فرادست و سیاستهای نهادی بخشی. در تدوین برنامههای توسعه پایدار منظومه طارم، از برنامههای ارائه شده در طرحهای فرادست؛ یعنی طرح آمایش استان زنجان، طرح جامع ناحیه زنجان و طرح راهبردهای توسعه پایدار در ساماندهی فضایی سکونتگاه های شهرستان طارم، و همچنین از نتایج شناخت وضع موجود و مبانی نظری استفاده می شود. بر این اساس، برای منظومه طارم، چشم انداز، اهداف کلان، اهداف خرد، راهبردها، سیاستها و پروژههای پیشران تعریف می شود.

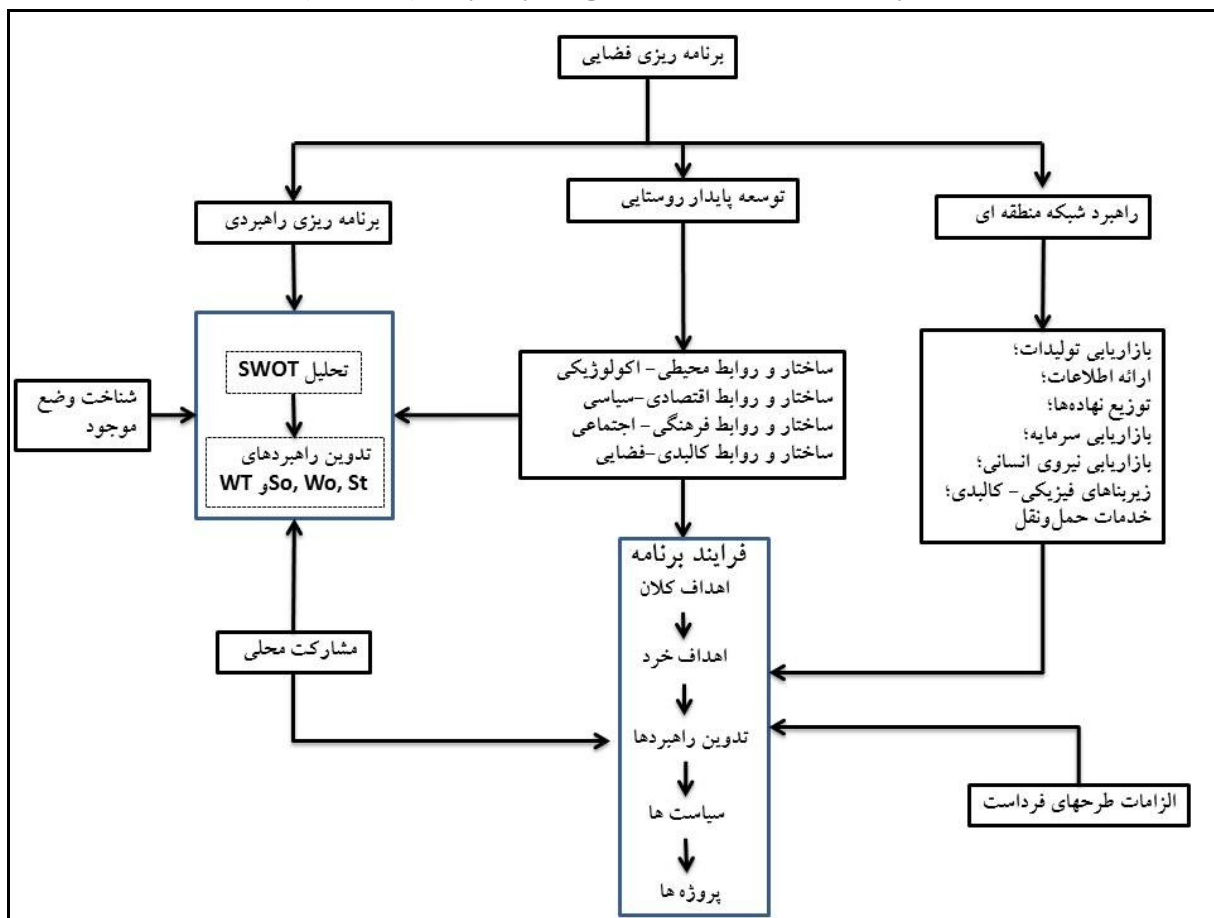
در ابتدا برای آینده منظومه طارم چشم اندازی ترسیم می گردد که بر پایه آن، اهداف کلان استخراج می شود و اهداف کلان خود به اهداف خرد تقسیم می شود پس از تدوین اهداف کلان و خرد، برای تدوین راهبردها و سیاستها علاوه بر موارد فوق از رویکرد شبکه منطقه ای و ابزارهای برنامه ریزی راهبردی استفاده می شود. تکنیک مطرح در برنامه ریزی راهبردی، ماتریس سوات است که با استفاده از راهبردهای تهاجمی، تدافعی، اقتضایی و انطباقی که بر پایه نقاط قوت و

ضعف، فرصت‌ها و تهدیدها شناسایی شده، تدوین می‌گردد. قابل ذکر است که در تمام مراحل تدوین اهداف کلان و خرد، راهبردها و سیاست‌ها و ترسیم سازمان فضایی مطلوب منظومه طارم نگاه برنامه‌ریزی فضایی حاکم است. لذا در تهیه تمامی مراحل تدوین اهداف، راهبرد و سیاست و سازمان فضایی سعی می‌شود که نگاه همه جانبه نگر رعایت گردد. فرایند برنامه‌ریزی طرح توسعه پایدار منظومه طارم به شکل زیر است:

نمودار ۲۴: فرایند برنامه‌ریزی طرح منظومه توسعه پایدار طارم

منبع: مشاور

۲-۲-۳- تدوین اهداف برنامه توسعه پایدار منظومه

با توجه به مباحث نظری مطروحه، چشم‌انداز آینده منظومه طارم عبارت است از: شکل‌دهی روابط، جریان‌ات و پیوندهای قوی بین سکونتگاه‌های منظومه با تعریف پروژه‌ها و فعالیت‌های اقتصادی پیش‌ران مرتبط با خوش‌های منطقه‌ای روستایی و تقویت خطوط انتقال سرمایه و فرهنگ با تأکید بر حفظ توان‌های محیطی و رسیدن به توسعه پایدار منظومه. با توجه به چشم‌انداز ترسیم شده برای منظومه طارم، اهداف کلان طرح مبتنی بر ایجاد توازن و تعادل در جهت تحقق اهداف توسعه پایدار در هر یک از ابعاد اقتصادی، اجتماعی-نهادی، محیطی و کالبدی منظومه طارم است. بر این اساس، اهداف کلان طرح توسعه پایدار منظومه طارم عبارت است از:

- ✓ بهره‌برداری پایدار از منابع طبیعی با توجه به ظرفیت منظومه
- ✓ ارتقاء جایگاه اقتصادی محصولات عمده منظومه در سطح منطقه‌ای-ملی
- ✓ توانمندسازی همه جانبه اجتماعات روستایی و مشارکت مردم در توسعه منظومه

✓ توسعه مکانی-فضایی در سطح منظومه به صورت شبکه‌ای بلدرون و بیرون منظومه هر یک از اهداف کلان فوق، خود دربرگیرنده چند هدف خرد است که در زیر آمده است:

۱ بهره‌برداری پایدار از منابع طبیعی با توجه به ظرفیت منظومه

- بهره‌برداری پایدار از منابع طبیعی
- کاهش میزان تخریب محیط طبیعی منظومه
- حفاظت از تنوع زیستی منظومه

۲ ارتقاء جایگاه اقتصادی محصولات عمده منظومه در سطح منطقه‌ای-ملی

- توسعه درآمد صنعت گردشگری
- توسعه بخش کشاورزی
- توسعه صنعت با رویکرد صنایع تبدیلی و تکمیلی
- افزایش منابع درآمدی پایدار روستائیان با تکیه بر ظرفیت منابع منظومه

۳ توانمندسازی همه جانبه اجتماعات روستایی و مشارکت مردم در توسعه منظومه

- ارتقاء همه جانبه کیفیت زندگی منظومه
- توسعه و گسترش مشارکت همه جانبه مردم و نهادهای محلی

۴ توسعه مکانی-فضایی در سطح منظومه به صورت شبکه‌ای با درون و بیرون منظومه

- برقراری اعتدال بین کارکردها و ساختارهای منظومه
- تعیین جایگاه سلسله مراتبی و نقش‌پذیری سکونتگاه‌ها در سازمان فضایی منظومه
- انتظام فضایی شبکه ای منظومه هماهنگ با منظومه‌های مجاور

۲-۲-۴- راهبردها و سیاست‌های توسعه پایدار منظومه

بر اساس اهداف کلان و اهداف خرد که در بند فوق نوشته شده است راهبردها و سیاست‌های توسعه پایدار منظومه طارم استخراج شده است. جدول زیر ابعاد توسعه پایدار، اهداف کلان، اهداف خرد، راهبردها و سیاست‌های توسعه پایدار طارم را نشان داده است.

جدول ۲۱۷: راهبردها و سیاست‌های بعد محیطی-اکولوژیکی توسعه پایدار طارم

سیاست‌ها	راهبردها	اهداف خرد	اهداف کلان	ابعاد توسعه پایدار
<ul style="list-style-type: none"> ✓ کنترل چرای دام در مناطق مجاز ✓ جلوگیری از قطع درختان جنگل ✓ کاشت گیاهان دارویی در مناطق کم پوشش 	<p>توسعه و ترویج روشهای بهره برداری پایدار از اراضی جنگلی</p>			<p>محیطی- اکولوژیکی</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ جلوگیری از برداشت بی رویه و غیرمجاز آب از طریق حفر چاه ✓ توسعه روشهای آبیاری نوین ✓ ساخت سدهای کوچک ✓ مدیریت و توزیع مناسب آب رودخانه قزل اوزن 	<p>مدیریت بهره- برداری از منابع آبی منظومه(سطحی و زیرزمینی)</p>	<p>بهره‌برداری پایدار از منابع طبیعی</p>		
<ul style="list-style-type: none"> ✓ ترویج فرهنگ تفکیک زباله های تر و خشک از مبدا ✓ مکان‌گزینی مراکز دفن زباله ✓ جلوگیری از ریختن فضولات حیوانی در معابر عمومی داخل روستا 	<p>مدیریت سیستم جمع‌آوری و دفع زباله</p>	<p>کاهش میزان تخریب محیط طبیعی منظومه</p>	<p>بهره برداری پایدار از منابع طبیعی با توجه به ظرفیت منظومه</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ ترویج کاشت و برداشت محصولات ارگانیک کشاورزی ✓ آموزش نحوه استفاده صحیح از سموم و کودهای شیمیایی 	<p>محدود نمودن استفاده از سموم و کودهای شیمیایی در کشاورزی</p>			
<ul style="list-style-type: none"> ✓ جلوگیری از شکار در مناطق شکار ممنوع منظومه ✓ حفاظت از گونه های گیاهی باارزش ✓ آموزش ساکنین و مشارکت آنها در حفاظت از گونه‌های گیاهی و جانوری منظومه 	<p>شناسایی گونه‌های گیاهی و جانوری و حفاظت از آنها</p>	<p>حفاظت از تنوع زیستی منظومه</p>		
<ul style="list-style-type: none"> ✓ جلوگیری از ساخت و ساز در سکونتگاه- های بیابانی واقع در منطقه جنگلی منظومه 	<p>کنترل توسعه کالبدی سکونتگاه‌های واقع در مناطق جنگلی</p>			

<ul style="list-style-type: none"> ✓ رعایت حریم و بستر رودخانه‌های اصلی و فرعی منظومه ✓ جلوگیری از دفع زباله در رودخانه‌های منظومه 	حفاظت از منابع آبی منظومه			
<ul style="list-style-type: none"> ✓ معرفی جاذبه‌های طبیعی منظومه ✓ تأمین زیرساخت و خدمات پشتیبان برای گردشگران اکوتوریسم 	توسعه اکوتوریسم در منظومه با توجه به پتانسیل‌های موجود	توسعه درآمد صنعت گردشگری	ارتقاء جایگاه اقتصادی محصولات عمده منظومه در سطح منطقه‌ای-ملی	اقتصادی
<ul style="list-style-type: none"> ✓ معرفی جاذبه‌های تاریخی منظومه ✓ تأمین زیرساخت و خدمات پشتیبان برای گردشگران تاریخی منظومه 	توسعه توریسم تاریخی منظومه با توجه به پتانسیل‌های موجود			
<ul style="list-style-type: none"> ✓ عرضه محصولات ارگانیک و خاص ✓ معرفی جاذبه‌های روستایی منظومه 	توسعه گردشگری روستایی منظومه			
<ul style="list-style-type: none"> ✓ توسعه و اولویت اقتصادی بخش کشاورزی منظومه بر روی محصولات عمده سیر، گوجه فرنگی، زیتون، برنج 	توسعه محصولات باغی و زراعی	توسعه بخش کشاورزی		
<ul style="list-style-type: none"> ✓ ارتقاء تکنولوژی‌های کشاورزی منظومه ✓ ارتقاء الگوی کشت به منظور افزایش راندمات تولیدات کشاورزی منظومه ✓ توسعه کشت گلخانه‌ای در منظومه ✓ یکپارچه سازی اراضی کشاورزی 	بهبود روش‌های تولید به منظور توسعه کمی و کیفی محصولات کشاورزی			
<ul style="list-style-type: none"> ✓ توسعه فعالیت‌های دامداری و مرغداری در منظومه با توجه به پتانسیل موجود ✓ توسعه فعالیت‌های پرورش آبزی در سکونتگاه‌های مستعد 	توسعه فعالیت‌های دامداری، پرورش طیور و آبزی			
<ul style="list-style-type: none"> ✓ توسعه و افزایش صنایع فرآورش زیتون ✓ کارخانه‌های تولید رب و بسته‌بندی آن ✓ کارگاه‌های تولید ترشی سیر، زیتون ✓ صنایع بسته‌بندی برنج با برند نام منظومه 	توسعه صنایع و کارگاه‌های تبدیلی بخش کشاورزی	توسعه صنعت با رویکرد صنایع تبدیلی و تکمیلی		
<ul style="list-style-type: none"> ✓ سرمایه‌گذاری بر روی بازار فروش محصولات با تأکید بر سه راهی کوهکن 	اشتغال پایدار روستائیان با تکیه بر بخش کشاورزی منظومه	افزایش منابع درآمدی پایدار روستائیان با تکیه بظرفیت منابع		

<ul style="list-style-type: none"> ✓ ایجاد و ساماندهی بازارهای فروش در داخل منظومه ✓ حمایت دولت از کشاورزان 	فروش مستقیم محصولات در منظومه	منظومه		
<ul style="list-style-type: none"> ✓ تهیه و اجرای طرحهای هادی روستایی برای سکونتگاهها ✓ تأمین خدمات عمومی مورد نیاز در قالب نظام سلسله مراتبی ✓ تسهیل و بهبود نحوه دسترسی پذیری ساکنین به خدمات عمومی 	توسعه خدمات آموزشی، بهداشتی، درمانی، فرهنگی و ورزشی سکونتگاهها			
<ul style="list-style-type: none"> ✓ ایمن سازی مسکن روستایی در برابر زلزله ✓ مقابله با حوادث غیر مترقبه طبیعی ناشی از سیل 	تأمین ایمنی و امنیت سکونتگاهها	ارتقاء همه جانبه کیفیت زندگی منظومه		
<ul style="list-style-type: none"> ✓ توسعه خدمات بیمه روستایی 	افزایش و بهبود حمایت‌های اجتماعی		توانمندسازی همه جانبه اجتماعات روستایی و مشارکت مردم در توسعه منظومه	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ تأمین تاسیسات زیرساخت ✓ تأمین تاسیسات زیربنایی؛ از قبیل آب شرب لوله کشی، برق، گاز و تلفن برای سکونتگاهها 	تأمین زیرساخت و تاسیسات زیربنایی			اجتماعی - نهادی
<ul style="list-style-type: none"> ✓ آگاه سازی مردم بر اهمیت حضور آنها در تصمیم سازی و تصمیم گیری سکونتگاه ✓ آموزش مردم بر نحوه مشارکت و اجرای طرحها 	دخالت دادن مردم در فرایند تصمیم سازی و تصمیم گیری	توسعه و گسترش مشارکت همه جانبه مردم و نهادهای محلی		
<ul style="list-style-type: none"> ✓ استفاده از افراد معتمد محلی ✓ استفاده از نهادهای شوراها، دهیاریها و تعاونیها محلی 	استفاده از ظرفیت نهادهای مشارکتی موجود در منظومه			
<ul style="list-style-type: none"> ✓ آگاه سازی نهادهای مدیریتی محلی از نقش و اهمیت تعاملات مابین گروههای مختلف منظومه 	زمینه سازی تعامل بین نهادها و مردم			

✓ تقویت جریان‌های تعاملی بین سکونتگاه‌ها ✓ توسعه زیر ساخت‌های ارتباطی بین سکونتگاه‌های منظومه طارم به منظور تقویت روابط درون منظومه‌ای ✓ تقویت سکونتگاه‌های کم‌برخورد از طریق رویکرد خوشه‌ای	ایجاد توازن در سازمان فضایی منظومه	تعیین جایگاه سلسله مراتبی و نقش‌پذیری سکونتگاه‌ها در سازمان فضایی منظومه	توسعه مکانی-فضایی در سطح منظومه به صورت شبکه-ای با درون و بیرون منظومه	کالبدی
✓ تقویت روابط مکمل سکونتگاه‌های منظومه طارم با منظومه‌های مجاور نظیر چورزق ✓ توسعه زیر ساخت‌های ارتباطی با منظومه‌های مجاور به منظور ارتقا روابط دو سویه	تاکید بر ایجاد روابط و پیوند میان سکونتگاه‌های هم‌پیوند منظومه طارم	انتظام فضایی شبکه‌ای منظومه هماهنگ با منظومه‌های مجاور		

مأخذ: مشاور، ۱۳۹۵

در این قسمت اهداف خرد، راهبردها و سیاست‌ها به تفکیک حوزه‌های روستایی منظومه طارم تهیه شده که در زیر آورده شده است.

جدول ۲۱۸: اهداف خرد، راهبردها و سیاست‌های حوزه ۱ از حوزه‌های هشتگانه

سیاست‌ها	راهبردها	اهداف خرد
✓ جلوگیری از قطع درختان جنگل حوزه ۱ منظومه طارم	توسعه ریشه‌ای بهره‌برداری پایدار از اراضی جنگلی حوزه ۱	بهره‌برداری پایدار از منابع طبیعی
✓ جلوگیری از شکار در مناطق شکار ممنوع حوزه ۱	حفاظت از گونه‌های گیاهی و جانوری در حوزه ۱	حفاظت از تنوع زیستی منظومه
✓ جلوگیری از ساخت و ساز در سکونتگاه‌های بیلاقی واقع در منطقه جنگلی حوزه ۱	کنترل توسعه کالبدی بیلاقات واقع در مناطق جنگلی حوزه ۱	
✓ معرفی جاذبه‌های جنگل و کوه در حوزه ۱ ✓ تأمین زیرساخت و خدمات پشتیبان برای گردشگران اکوتوریسم در مناطق جنگلی حوزه ۱	توسعه اکوتوریسم در حوزه ۱	توسعه درآمد صنعت گردشگری
✓ استفاده از امکانات گردشگری مذهبی (امامزاده سلطان سید القاضی) حوزه ۱	توسعه گردشگری روستایی	
✓ آسفالت راه گیلان به جیش آباد	تأمین زیرساخت	ارتقاء همه‌جانبه کیفیت زندگی منظومه

مأخذ: مشاور، ۱۳۹۵

جدول ۲۱۹: اهداف خرد، راهبردها و سیاست های حوزه ۲ از حوزه های هشتگانه

سیاست‌ها	راهبردها	اهداف خرد
<ul style="list-style-type: none"> ✓ کنترل چرای دام در مناطق حوزه ۲ ✓ جلوگیری از قطع درختان جنگلی حوزه ۲ ✓ کاشت گیاهان دارویی در مناطق کم پوشش حوزه ۲ 	توسعه روشهای بهره برداری پایدار از اراضی جنگلی	بهره‌برداری پایدار از منابع طبیعی
<ul style="list-style-type: none"> ✓ استفاده و بهره برداری بهینه از خاک های حوزه ۲ 	مدیریت منابع خاک حوزه ۲	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ ترویج فرهنگ تفکیک زباله های تر و خشک از مبادا از روستاهای حوزه ۲ ✓ جلوگیری از ریختن فضولات حیوانی در معابر عمومی داخل روستا 	سیستم جمع‌آوری و دفع زباله	کاهش میزان تخریب محیط طبیعی منظومه
<ul style="list-style-type: none"> ✓ جلوگیری از شکار در مناطق شکار ممنوع حوزه ✓ حفاظت از گونه های گیاهی باارزش ✓ آموزش ساکنین و مشارکت آنها در حفاظت از گونه‌های گیاهی و جانوری حوزه ۲ 	شناسایی گونه‌های گیاهی و جانوری و حفاظت از آنها	حفاظت از تنوع زیستی منظومه
<ul style="list-style-type: none"> ✓ جلوگیری از ساخت و ساز در سکونتگاه‌های بییلاقی واقع در منطقه جنگلی حوزه ۲ 	کنترل توسعه کالبدی بییلاقات حوزه	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ معرفی جاذبه‌های طبیعی حوزه ۲ ✓ تأمین زیرساخت و خدمات پشتیبان برای گردشگران اکوتوریسم حوزه ۲ 	توسعه اکوتوریسم در حوزه ۲	توسعه درآمد صنعت گردشگری
<ul style="list-style-type: none"> ✓ توسعه بخش کشاورزی چرزه 	توسعه محصولات باغی و زراعی سکونتگاه های حوزه ۲	توسعه بخش کشاورزی
<ul style="list-style-type: none"> ✓ تهیه و اجرای طرحهای هادی روستایی برای روستای چرزه ✓ تسهیل و بهبود نحوه دسترسی پذیری ساکنین به خدمات عمومی 	توسعه خدمات عمومی سکونتگاه‌ها	ارتقاء همه جانبه کیفیت زندگی منظومه
<ul style="list-style-type: none"> ✓ ایمن سازی مسکن روستای چرزه در برابر زلزله ✓ مقابله با حوادث غیر مترقبه طبیعی ناشی از سیل از طریق سبیل‌بند 	تأمین ایمنی و امنیت سکونتگاه‌ها	

✓ توسعه خدمات بیمه روستایی حوزه ۲	افزایش و بهبود حمایت‌های اجتماعی	
✓ آسفالت راه خاکی روستای چرزه	تأمین زیرساخت	
✓ تقویت جریان‌های تعاملی بین سکونتگاه‌ها ✓ توسعه زیر ساخت های ارتباطی بین سکونتگاه‌های چرزه با سایر سکونتگاه های منظومه طارم	ایجاد توازن در سازمان فضایی منظومه	انتظام فضایی شبکه ای منظومه هماهنگ با منظومه های مجاور

مأخذ: مشاوره، ۱۳۹۵

جدول ۲۲۰: اهداف خرد، راهبردها و سیاست های حوزه ۳ از حوزه های هشگانه

سیاست‌ها	راهبردها	اهداف خرد
✓ ساخت سدهای معیشتی در نوکیان و سیاه ورود ✓ احداث ایستگاه پمپاژ آب کشاورزی در حوزه ۳	مدیریت بهره‌برداری از منابع آبی حوزه ۳	بهره‌برداری پایدار از منابع طبیعی
✓ ترویج فرهنگ تفکیک زباله های تر و خشک از مبدا ✓ جلوگیری از ریختن فضولات حیوانی در معابر عمومی داخل روستاهای حوزه ۳	مدیریت سیستم جمع-آوری و دفع زبالان	کاهش میزان تخریب محیط طبیعی منظومه
✓ رعایت حریم و بستر رودخانه‌های اصلی و فرعی حوزه ۳ ✓ جلوگیری از دفع زباله در رودخانه‌های حوزه ۳	حفاظت از منابع آبی حوزه ۳	حفاظت از تنوع زیستی منظومه
✓ معرفی جاذبه‌های طبیعی منظومه ✓ تأمین زیرساخت و خدمات پشتیبان برای گردشگران اکوتوریسم	توسعه اکوتوریسم در حوزه	
✓ معرفی و احیای مسیر کاروانی تاریخی از خساره تا قشلاق پناه رود ✓ تأمین زیرساخت و خدمات پشتیبان برای مسیر گردشگران تاریخی حوزه ۳	توسعه توریسم تاریخی حوزه ۳	توسعه درآمد صنعت گردشگری
✓ معرفی و توسعه مسیر گردشگری سیاه ورود - ماسوله جاذبه های روستایی حوزه ۳	توسعه گردشگری روستایی حوزه ۳	

<ul style="list-style-type: none"> ✓ تهیه و اجرای طرح‌های هادی روستایی برای روستاهای نوکیان، چنار، بندرگاه و قوهیجان ✓ تأمین خدمات عمومی مورد نیاز در قالب نظام سلسله مراتبی ✓ تسهیل و بهبود نحوه دسترسی پذیری ساکنین به خدمات عمومی 	<p>توسعه خدمات آموزشی، بهداشتی، درمانی، فرهنگی و ورزشی سکونتگاه‌ها</p>	<p>ارتقاء همه جانبه کیفیت زندگی منظومه</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ آسفالت راه ارتباطی مسیرهای بالاکوه-نوکیان-سیاه ورود 	<p>تأمین زیرساخت</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ ایمن سازی مسکن روستایی حوزه ۳ در برابر زلزله 	<p>تأمین ایمنی و امنیت سکونتگاه‌ها</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ توسعه خدمات بیمه روستایی حوزه ۳ 	<p>افزایش و بهبود حمایت‌های اجتماعی</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ تقویت جریان‌های تعاملی بین سکونتگاه‌های حوزه ۳ ✓ توسعه زیر ساخت‌های ارتباطی بین سکونتگاه‌های حوزه ۳ با درام به منظور تقویت روابط درون منظومه‌ای 	<p>ایجاد توازن در سازمان فضایی حوزه ۳</p>	

مأخذ: مشاور، ۱۳۹۵

جدول ۲۲۱: اهداف خرد، راهبردها و سیاست‌های حوزه ۴ از حوزه‌های هشتگانه

سیاست‌ها	راهبردها	اهداف خرد
<ul style="list-style-type: none"> ✓ تکمیل سدهای روستای پاورود ✓ ساخت سدهای معیشتی در حوزه ۴ ✓ احداث ایستگاه پمپاژ آب کشاورزی در حوزه ۴ ✓ مدیریت و توزیع مناسب آب رودخانه قزل اوزن در حوزه ۴ 	<p>مدیریت بهره‌برداری از منابع آبی حوزه ۴</p>	<p>بهره‌برداری پایدار از منابع طبیعی</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ ترویج فرهنگ تفکیک زباله‌های تر و خشک از مبدا ✓ جلوگیری از ریختن فضولات حیوانی در معابر عمومی داخل روستاهای حوزه ۴ 	<p>مدیریت سیستم جمع-آوری و دفع زباله</p>	<p>کاهش میزان تخریب محیط طبیعی منظومه</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ رعایت حریم و بستر رودخانه‌های اصلی و فرعی حوزه ۴ ✓ جلوگیری از دفع زبله در رودخانه‌ی قزل اوزن 	<p>حفاظت از منابع آبی حوزه ۴</p>	<p>حفاظت از تنوع زیستی منظومه</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ معرفی و احیای مسیر کاروانی تاریخی از خساره تا قشلاق پاوه رود ✓ تأمین زیرساخت و خدمات پشتیبان برای مسیر گردشگران تاریخی حوزه ۴ ✓ معرفی شهرک پاوه رود به عنوان دوستای هدف تاریخی حوزه ۴ 	توسعه توریسم تاریخی حوزه ۴	توسعه درآمد صنعت گردشگری
<ul style="list-style-type: none"> ✓ معرفی و توسعه مسیر گردشگری سیاه ورود - ماسوله جاذبه های روستایی حوزه ۴ 	توسعه گردشگری روستایی حوزه ۴	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ تهیه و اجرای طرحهای هادی روستایی برای روستاهای خساره، قشلاق خساره و قشلاق درگه دره ✓ تأمین خدمات عمومی مورد نیاز در قالب نظام سلسله مراتبی ✓ تسهیل و بهبود نحوه دسترسی پذیری ساکنین حوزه ۴ به خدمات عمومی 	توسعه خدمات آموزشی، بهداشتی، درمانی، فرهنگی و ورزشی سکونتگاهها	ارتقاء همه جانبه کیفیت زندگی منظومه
<ul style="list-style-type: none"> ✓ ایمن سازی مسکن روستایی حوزه ۴ در برابر زلزله 	تأمین ایمنی و امنیت سکونتگاهها	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ آسفالت راه ارتباطی حوزه ۴ (گاوخس-قشلاق خساره) 	تأمین زیرساخت	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ توسعه خدمات بیمه روستایی حوزه ۴ 	افزایش و بهبود حمایت های اجتماعی	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ استفاده از افراد معتمد محلی حوزه ۴ ✓ استفاده از نهادهای شوراهای دهیاریها و تعاونیها محلی حوزه ۴ 	استفاده از ظرفیت نهادهای مشارکتی موجود در منظومه	توسعه و گسترش مشارکت همه جانبه مردم و نهادهای محلی
<ul style="list-style-type: none"> ✓ تقویت جریان های تعاملی بین سکونتگاه های حوزه ۴ ✓ توسعه زیر ساخت های ارتباطی بین سکونتگاه های حوزه ۴ با درام به منظور تقویت روابط درون منظومه ای 	ایجاد توازن در سازمان فضایی منظومه	تعیین جایگاه سلسله مراتبی و نقش پذیری سکونتگاه ها در سازمان فضایی منظومه

مأخذ: مشاوره، ۱۳۹۵

جدول ۲۲۲: اهداف خرد، راهبردها و سیاست های حوزه ۵ از حوزه های هشتگانه

سیاستها	راهبردها	اهداف خرد
---------	----------	-----------

<ul style="list-style-type: none"> ✓ تکمیل سدهای نیمه تمام حوزه ۵ ✓ توسعه روشهای آبیاری نوین در حوزه ۵ ✓ احداث سدهای کوچک معیشتی در حوزه ۵ ✓ مدیریت و توزیع مناسب آب رودخانه قزل <p>اوزن در حوزه ۵</p>	<p>مدیریت بهره‌برداری از منابع آبی منظومه</p>	<p>بهره‌برداری پایدار از منابع طبیعی</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ ترویج فرهنگ تفکیک زباله های تر و خشک از مبدا ✓ جلوگیری از ریختن فضولات حیوانی در معابر عمومی داخل روستاهای حوزه ۵ 	<p>مدیریت سیستم جمع‌آوری و دفع زباله</p>	<p>کاهش میزان تخریب محیط طبیعی منظومه</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ رعایت حریم و بستر رودخانه‌های اصلی و فرعی حوزه ۵ ✓ جلوگیری از دفع زباله در رودخانه‌های حوزه ۵ 	<p>حفاظت از منابع آبی منظومه</p>	<p>حفاظت از تنوع زیستی منظومه</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ معرفی منطقه گردشگری حوزه ۵ ✓ تأمین زیرساخت و خدمات پشتیبان برای گردشگران تاریخی حوزه ۵ 	<p>توسعه گردشگری روستایی حوزه ۵</p>	<p>توسعه درآمد صنعت گردشگری</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ احیاء و معرفی مسیر کاروان تاریخی حوزه ۵ ✓ تأمین زیرساخت و خدمات پشتیبان برای گردشگران تاریخی حوزه ۵ 	<p>توسعه توریسم تاریخی حوزه ۵</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ توسعه و اولویت بخش کشاورزی حوزه با تأکید بر محصولات عمده سیر، گوجه فرنگی، زیتون ✓ استفاده از زمینهای قابل کشت منابع طبیعی در حوزه ۵ 	<p>توسعه محصولات باغی و زراعی</p>	<p>توسعه بخش کشاورزی</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ ارتقاء تکنولوژی‌های مربوط به زیتون ✓ طرح تعاونی‌های زیتون 	<p>بهبود روشهای تولید کشاورزی</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ توسعه فعالیت‌های کندوی زنبور عسل در حوزه ۴ ✓ توسعه فعالیت‌های گوسفند داشتی در حوزه ۵ ✓ توسعه فعالیت‌های گاوداری در حوزه ۵ 	<p>توسعه فعالیت‌های دامداری، کندوی زنبور عسل</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ ایجاد پهنه صنعتی در حوزه ۵ ✓ ارتقاء تکنولوژی‌های کشاورزی حوزه ۵ ✓ توسعه صنایع بسته بندی در حوزه ۵ ✓ توسعه و افزایش صنایع فرآوری زیتون ✓ کارخانه‌های تولید رب، بسته‌بندی 	<p>توسعه صنایع و کارگاه‌های تبدیلی</p>	<p>توسعه صنعت با رویکرد صنایع تبدیلی و تکمیلی</p>

✓ کارگاه‌های تولید ترشی سیر، زیتون		
✓ تهیه و اجرای طرح‌های هادی روستایی برای سکونتگاه‌های فاقد طرح ✓ بازنگری طرح‌های هادی روستایی در حوزه ۵ ✓ تسهیل و بهبود نحوه دسترسی پذیری ساکنین به خدمات عمومی در حوزه ۵	توسعه خدمات آموزشی، بهداشتی، درمانی، فرهنگی و ورزشی سکونتگاه‌ها	ارتقاء همه جانبه کیفیت زندگی منظومه
✓ ایمن سازی مسکن روستایی حوزه ۵ در برابر زلزله	تأمین ایمنی و امنیت سکونتگاه‌ها	
✓ توسعه خدمات بیمه روستایی در حوزه ۵	بهبود حمایت‌های اجتماعی	
✓ آموزش مردم بر نحوه مشارکت و اجرای طرحها در حوزه ۵	دخالت دادن مردم در فرایند تصمیم سازی و تصمیم گیری	توسعه و گسترش مشارکت همه جانبه مردم و نهادهای محلی
✓ استفاده از افراد معتمد محلی حوز ۵ ✓ استفاده از نهادهای شوراها، دهیاری‌ها و تعاونی‌ها محلی در حوزه ۵	استفاده از ظرفیت نهادهای مشارکتی موجود در منظومه	
✓ تقویت جریان‌های تعاملی بین سکونتگاه‌های حوزه ۵ ✓ توسعه زیر ساخت های ارتباطی بین سکونتگاه‌های حوزه ۵ با منظومه طارم	ایجاد توازن در سازمان فضایی حوزه ۵	تعیین جایگاه سلسله مراتبی و نقش پذیری سکونتگاه‌ها در سازمان فضایی منظومه
✓ تقویت روابط مکمل سکونتگاه‌هایحوزه ۵ با منظومه‌های مجاور نظیر چورزق ✓ توسعه زیر ساخت های ارتباطی با منظومه-های مجاور به منظور ارتقا روابط دو سویه	تاکید بر ایجاد روابط و پیوند میان سکونتگاه‌های همپیوند منظومه طارم	انتظام فضایی شبکه ای منظومه هماهنگ با منظومه های مجاور

مأخذ: مشاور، ۱۳۹۵

جدول ۲۲۳: اهداف خرد، راهبردها و سیاست های خاص در حوزه ۶ از حوزه های هشتمانه

سیاست‌ها	راهبردها	اهداف خرد
✓ توسعه روشهای آبیاری نوین قطره ای در حوزه ۶ ✓ ساخت سدهای کوچک معیشتی در حوزه ۶ ✓ مدیریت و توزیع مناسب آب رودخانه قزل اوزن در حوزه ۶	مدیریت بهره‌برداری از منابع آبی حوزه ۶	بهره‌برداری پایدار از منابع طبیعی

<ul style="list-style-type: none"> ✓ ترویج فرهنگ تفکیک زباله های تر و خشک از مبدا ✓ مکان‌گزینی مراکز دفن زباله ✓ جلوگیری از ریختن فضولات حیوانی در معابر عمومی داخل روستاهای حوزه ۶ 	<p>مدیریت سیستم جمع‌آوری و دفع زباله</p>	<p>کاهش میزان تخریب محیط طبیعی منظومه</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ رعایت حریم و بستر رودخانه‌های اصلی و فرعی حوزه ۶ ✓ جلوگیری از دفع زباله در رودخانه‌های حوزه ۶ 	<p>حفاظت از منابع آبی منظومه</p>	<p>حفاظت از تنوع زیستی منظومه</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ معرفی جاذبه‌های طبیعی حوزه ۶ ✓ تأمین زیرساخت و خدمات پشتیبان برای گردشگران اکوتوریسم 	<p>توسعه اکوتوریسم در حوزه ۶</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ معرفی جاذبه‌های تاریخی حوزه ۶ ✓ تأمین زیرساخت و خدمات پشتیبان برای گردشگران تاریخی حوزه ۶ 	<p>توسعه توریسم تاریخی منظومه با توجه به پتانسیل‌های موجود</p>	<p>توسعه درآمد صنعت گردشگری</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ عرضه محصولات ارگانیک و خاص ✓ معرفی جاذبه‌های روستایی منظومه 	<p>توسعه گردشگری روستایی منظومه</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ توسعه و اولویت اقتصادی بخش کشاورزی منظومه بر روی محصولات عمده سیر، گوجه فرنگی، زیتون، برنج ✓ استفاده از زمینهای قابل کشت اداره منابع طبیعی در حوزه ۶ 	<p>توسعه محصولات باغی و زراعی</p>	<p>توسعه بخش کشاورزی</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ ارتقاء تکنولوژی‌های کشاورزی حوزه ۶ ✓ ارتقاء الگوی کشت به منظور افزایش راندمان تولیدات کشاورزی حوزه ۶ 	<p>بهبود روشهای تولید محصولات کشاورزی</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ توسعه فعالیت‌های گاو‌داری در حوزه ۶ ✓ توسعه پرورش آبی در حوزه ۶ 	<p>توسعه فعالیت‌های دامداری، پرورش آبی</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ توسعه و افزایش صنایع فرآورش زیتون ✓ کارخانه‌های تولید رب، بسته‌بندی ✓ کارخانه‌های تولید تیرچه ✓ کارخانه‌های اتم گاز ✓ کارگاه‌های تولید ترشی سیر، زیتون ✓ صنایع MDF 	<p>توسعه صنایع و کارگاه‌های تبدیلی بخش کشاورزی</p>	<p>توسعه صنعت با رویکرد صنایع تبدیلی و تکمیلی</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ سرمایه‌گذاری بر روی بازار فروش محصولات در سه راهی کوهکن 	<p>فروش مستقیم محصولات در حوزه ۶</p>	<p>افزایش منابع درآمدی پایدار روستائیان با تکیه بر</p>

✓ ایجاد و ساماندهی بازارهای فروش در حوزه ۶		ظرفیت منابع منظومه
✓ تهیه و اجرای طرحهای هادی روستایی برای سکونتگاههای فاقد طرح ✓ طرح بازنگری برای روستاهای دارای طرح هادی ✓ تأمین خدمات عمومی مورد نیاز در قالب نظام سلسله مراتبی منظومه ✓ تسهیل و بهبود نحوه دسترسی پذیری ساکنین حوزه ۶ و منظومه به خدمات عمومی	توسعه خدمات آموزشی، بهداشتی، درمانی، فرهنگی و ورزشی سکونتگاهها	ارتقاء همه جانبه کیفیت زندگی منظومه
✓ ایمن سازی مسکن روستایی حوزه ۶ در برابر زلزله ✓ مقابله با حوادث غیر مترقبه طبیعی ناشی از سیل	تأمین ایمنی و امنیت سکونتگاهها	
✓ توسعه خدمات بیمه روستایی ✓ بهبود وضعیت اقشار کم درآمد روستایی	افزایش و بهبود حمایت‌های اجتماعی	
✓ آسفالت راه ارتباطی خاکی روستاهای هارون آباد سفلی و علیا- قانقلی سفلی	تأمین زیرساخت و تاسیسات زیربنایی	
✓ استفاده از افراد معتمد محلی حوزه ۶ ✓ استفاده از نهادهای شوراها، دهیاری‌ها و تعاونی‌ها محلی حوزه ۶	استفاده از ظرفیت نهادهای مشارکتی موجود در منظومه	توسعه و گسترش مشارکت همه جانبه مردم و نهادهای محلی
✓ تقویت جریان‌های تعاملی بین سکونتگاه‌های حوزه ۶ ✓ توسعه زیر ساخت‌های ارتباطی بین سکونتگاه‌های حوزه ۶ با منظومه طارم به منظور تقویت روابط درون منظومه‌ای	ایجاد توازن در سازمان فضایی منظومه	تعیین جایگاه سلسله مراتبی و نقش پذیری سکونتگاه‌ها در سازمان فضایی منظومه
✓ تقویت روابط مکمل سکونتگاه‌های حوزه ۶ با منظومه‌های مجاور نظیر چورزق ✓ توسعه زیر ساخت‌های ارتباطی با منظومه‌های مجاور به منظور ارتقا روابط دو سویه	تاکید بر ایجاد روابط و پیوند میان سکونتگاه‌های هم‌پیوند منظومه طارم	انتظام فضایی شبکه‌ای منظومه هماهنگ با منظومه‌های مجاور

مأخذ: مشاور، ۱۳۹۵

جدول ۲۲۴: اهداف خرد، راهبردها و سیاست های خاص در حوزه ۷ از حوزه های هشتگانه

سیاستها	راهبردها	اهداف خرد
<ul style="list-style-type: none"> ✓ توسعه روشهای آبیاری نوین قطره ای ✓ ساخت سدهای کوچک معیشتی در حوزه ۷ ✓ مدیریت و توزیع مناسب آب رودخانه قزل اوزن ✓ احداث ایستگاه پمپاژ آب در حوزه ۷ 	<p>مدیریت بهره‌برداری از منابع آبی حوزه ۷</p>	<p>بهره‌برداری پایدار از منابع طبیعی</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ ترویج فرهنگ تفکیک زباله های تر و خشک از مبدا ✓ مکان‌گزینی مراکز دفن زباله ✓ جلوگیری از ریختن فضولات حیوانی در معابر عمومی داخل روستاهای حوزه ۷ 	<p>مدیریت سیستم جمع‌آوری و دفع زباله</p>	<p>کاهش میزان تخریب محیط طبیعی منظومه</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ رعایت حریم و بستر رودخانه‌های اصلی و فرعی حوزه ۷ ✓ جلوگیری از دفع زباله در رودخانه‌های حوزه ۷ 	<p>حفاظت از منابع آبی منظومه</p>	<p>حفاظت از تنوع زیستی منظومه</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ معرفی جاذبه‌های طبیعی حوزه ۷ ✓ تأمین زیرساخت و خدمات پشتیبان برای گردشگران اکوتوریسم 	<p>توسعه اکوتوریسم در حوزه ۷</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ معرفی جاذبه‌های مسیر کاروان تاریخی حوزه ۷ ✓ تأمین زیرساخت و خدمات پشتیبان برای گردشگران تاریخی حوزه ۷ 	<p>توسعه توریسم تاریخی منظومه با توجه به پتانسیل‌های موجود</p>	<p>توسعه درآمد صنعت گردشگری</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ عرضه محصولات ارگانیک و خاص ✓ معرفی جاذبه های روستایی منظومه 	<p>توسعه گردشگری روستایی منظومه</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ توسعه و اولویت اقتصادی بخش کشاورزی حوزه ۷ ✓ استفاده از زمینهای قابل کشت اداره منابع طبیعی در حوزه ۷ 	<p>توسعه محصولات باغی و زراعی</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ ارتقاء تکنولوژی‌های کشاورزی حوزه ۷ ✓ ارتقاء الگوی کشت به منظور افزایش راندمان تولیدات کشاورزی حوزه ۷ 	<p>بهبود روشهای تولید محصولات کشاورزی</p>	<p>توسعه بخش کشاورزی</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ توسعه فعالیت‌های دامداری و مرغداری در منظومه با توجه به پتانسیل موجود ✓ توسعه فعالیت‌های پرورش قارچ در سکونتگاه‌های حوزه ۷ 	<p>توسعه فعالیت‌های دامداری، پرورش طیور و آبی</p>	

<ul style="list-style-type: none"> ✓ توسعه و افزایش صنایع فرآورش زیتون ✓ کارخانه گچ ✓ کارگاه‌های بسته بندی ✓ احداث سردخانه در حوزه ۷ 	<p>توسعه صنایع و کارگاه‌های تبدیلی بخش کشاورزی</p>	<p>توسعه صنعت با رویکرد صنایع تبدیلی و تکمیلی</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ سرمایه‌گذاری برای کارآفرینی در حوزه ۷ ✓ آموزش فرش بافی در حوزه ۷ 	<p>اشتغال پایدار روستائیان</p>	<p>افزایش منابع درآمدی پایدار روستائیان با تکیه بر ظرفیت منابع منظمه</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ ایجاد و ساماندهی بازارهای فروش در داخل حوزه ۷ 	<p>فروش مستقیم محصولات در حوزه ۷</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ حمایت دولت از کشاورزان 		
<ul style="list-style-type: none"> ✓ تهیه و اجرای طرح‌های هادی روستایی برای سکونتگاه‌ها فاقد طرح ✓ طرح بازنگری برای روستاهای داری طرح هادی ✓ تأمین خدمات عمومی مورد نیاز در قالب نظام سلسله مراتبی ✓ مکانیابی چند سالن ورزشی در حوزه ۷ ✓ تسهیل و بهبود نحوه دسترسی پذیری ساکنین حوزه ۷ به خدمات عمومی 	<p>توسعه خدمات آموزشی، بهداشتی، درمانی، فرهنگی و ورزشی سکونتگاه‌ها</p>	<p>ارتقاء همه جانبه کیفیت زندگی منظمه</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ ایمن سازی مساکن روستایی در برابر زلزله ✓ احداث سیل بند برای جلوگیری از حوادث غیر مترقبه طبیعی ناشی از سیل 	<p>تأمین ایمنی و امنیت سکونتگاه‌ها</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ توسعه خدمات بیمه روستایی 	<p>افزایش و بهبود حمایت‌های اجتماعی</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ احداث پل ارتباطی در بین پسر قدیم و جدید ✓ احداث جاده آسفالتی از انارستان تا پسر 	<p>تأمین زیرساخت و تاسیسات زیربنایی</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ آگاه سازی مردم بر اهمیت حضور آنها در تصمیم سازی و تصمیم گیری سکونتگاه ✓ آموزش مردم بر نحوه مشارکت و اجرای طرحها 	<p>دخالت دادن مردم در فرایند تصمیم سازی و تصمیم گیری</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ استفاده از افراد معتمد محلی حوزه ۷ ✓ استفاده از نهادهای شوراها، دهیاری‌ها و تعاونی‌ها محلی حوزه ۷ 	<p>استفاده از ظرفیت نهادهای مشارکتی موجود در منظومه</p>	<p>توسعه و گسترش مشارکت همه جانبه مردم و نهادهای محلی</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ آگاه سازی نهادهای مدیریتی محلی از نقش و اهمیت تعاملات مابین گروه‌های مختلف منظومه حوزه ۷ 	<p>زمینه سازی تعامل بین نهادها و مردم</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ تقویت جریان‌های تعاملی بین سکونتگاه‌های 	<p>ایجاد توازن در سازمان</p>	<p>تعیین جایگاه سلسله</p>

<p>حوزه ۷ ✓ توسعه زیر ساخت های ارتباطی بین سکونتگاه‌های حوزه ۷ با منظومه طارم به منظور تقویت روابط درون منظومه‌ای</p>	<p>فضایی منظومه</p>	<p>مراتبی و نقش پذیری سکونتگاه ها در سازمان فضایی منظومه</p>
<p>✓ تقویت روابط مکمل سکونتگاه‌های حوزه ۷ با منظومه‌های مجاور نظیر چورزق ✓ توسعه زیر ساخت های ارتباطی با منظومه‌های مجاور به منظور ارتقا روابط دو سویه</p>	<p>تاکید بر ایجاد روابط و پیوند میان سکونتگاه‌های همپایه حوزه ۷ با منظومه طارم</p>	<p>انتظام فضایی شبکه ای منظومه هماهنگ با منظومه های مجاور</p>

مأخذ: مشاور، ۱۳۹۵

جدول ۲۲۵: اهداف خرد، راهبردها و سیاست های خاص در حوزه ۸ از حوزه های هشتگانه

سیاست‌ها	راهبردها	اهداف خرد
<ul style="list-style-type: none"> ✓ ترویج فرهنگ تفکیک زباله های تر و خشک از مبدا ✓ جلوگیری از ریختن فضولات حیوانی در معابر عمومی داخل روستاهای حوزه ۸ 	مدیریت سیستم جمع‌آوری و دفع زباله	کاهش میزان تخریب محیط طبیعی منظومه
<ul style="list-style-type: none"> ✓ معرفی جاذبه‌های طبیعی حوزه ۸ ✓ تأمین زیرساخت و خدمات پشتیبان برای گردشگران اکوتوریسم 	توسعه اکوتوریسم در منظومه با توجه به پتانسیل‌های موجود	توسعه درآمد صنعت گردشگری
<ul style="list-style-type: none"> ✓ توسعه بخش کشاورزی حوزه ۸ 	توسعه محصولات باغی و زراعی	توسعه بخش کشاورزی
<ul style="list-style-type: none"> ✓ ارتقاء تکنولوژی‌های کشاورزی حوزه ۸ ✓ ارتقاء الگوی کشت به منظور افزایش راندمان تولیدات کشاورزی حوزه ۸ 	بهبود روشهای تولید محصولات کشاورزی	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ تهیه طرح بازنگری برای روستاهای دارای طرحهای هادی روستایی ✓ تأمین خدمات عمومی مورد نیاز در قالب نظام سلسله مراتبی 	توسعه خدمات آموزشی، بهداشتی، درمانی، فرهنگی و ورزشی سکونتگاه‌ها	ارتقاء همه جانبه کیفیت زندگی منظومه
<ul style="list-style-type: none"> ✓ ایمن سازی مسکن روستایی حوزه ۸ در برابر زلزله ✓ احداث سیل بند برای مقابله با حوادث غیر مترقبه طبیعی ناشی از سیل در لهنه 	تأمین ایمنی و امنیت سکونتگاه‌ها	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ توسعه خدمات بیمه روستایی 	افزایش و بهبود حمایت‌های اجتماعی	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ آسفالت راه ارتباطی روستاهای لهنه-زرده-پرچینه 	تأمین زیرساخت و تاسیسات زیربنایی	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ تقویت جریان‌های تعاملی بین سکونتگاه های حوزه ۸ ✓ توسعه زیر ساخت های ارتباطی بین سکونتگاه‌های حوزه ۸ با منظومه طارم 	ایجاد توازن در سازمان فضایی حوزه ۸	تعیین جایگاه سلسله مراتبی و نقش پذیری سکونتگاه‌ها در سازمان فضایی منظومه

مأخذ: مشاور، ۱۳۹۵

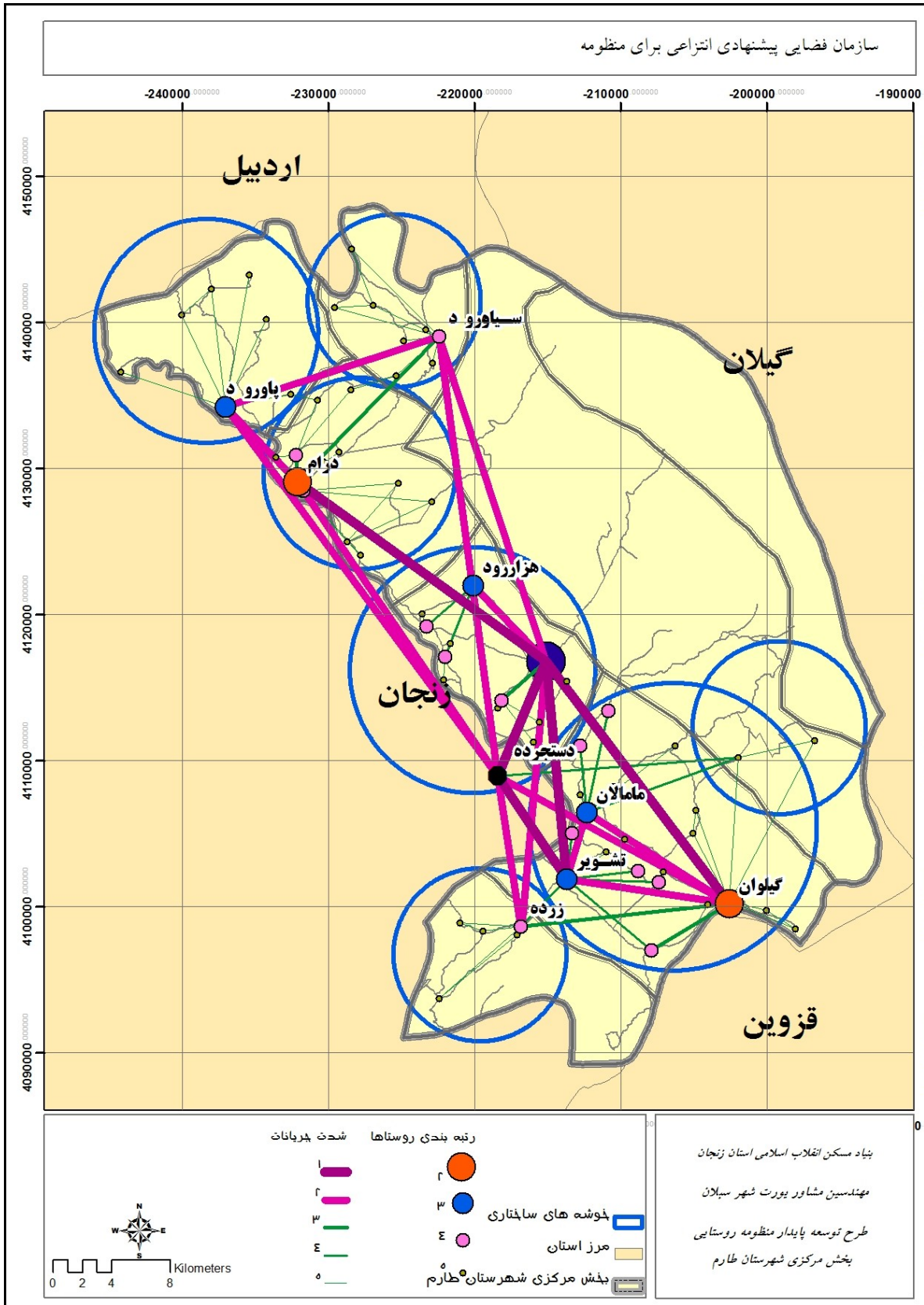
۲-۲-۵- سازمان فضایی مطلوب منظومه (چشم انداز توسعه پایدار منظومه)

سازمان فضایی مطلوب منظومه بخش مرکزی شهرستان طارم، سعی در نظم دهی به الگوی روابط بین سکونتگاه های منظومه، بر اساس ویژگی های فضایی - طبیعی - اجتماعی و اقتصادی بخش های مختلف منظومه دارد. در سازمان فضایی مطلوب منظومه بخش مرکزی شهرستان طارم تلاش شده است تا مطابق با رویکرد تئوری شبکه منطقه ای ارتباط میان سکونتگاه ها هم به صورت افقی و هم به صورت عمودی تعریف شود. برای تعریف ارتباطات عمودی، با در نظر گرفتن تئوری شبکه منطقه ای، سلسله مراتب دریافت خدمات روستایی نیز لحاظ شده است. برای رسیدن به سازمان فضایی مطلوب منظومه در ابتدا دو سناریوی سازمان فضایی انتزاعی (طبق تئوری شبکه راهبرد منطقه ای داگلاس) و سازمان فضایی تجزیدی (طبق واقعیت های وضع موجود و سلسله مراتب پیشهادی برای ارتباطات افقی) تعریف شده است. سناریوی سوم به عنوان سازمان فضایی مطلوب ترکیبی از دو سناریوی انتزاعی و تجزیدی است.

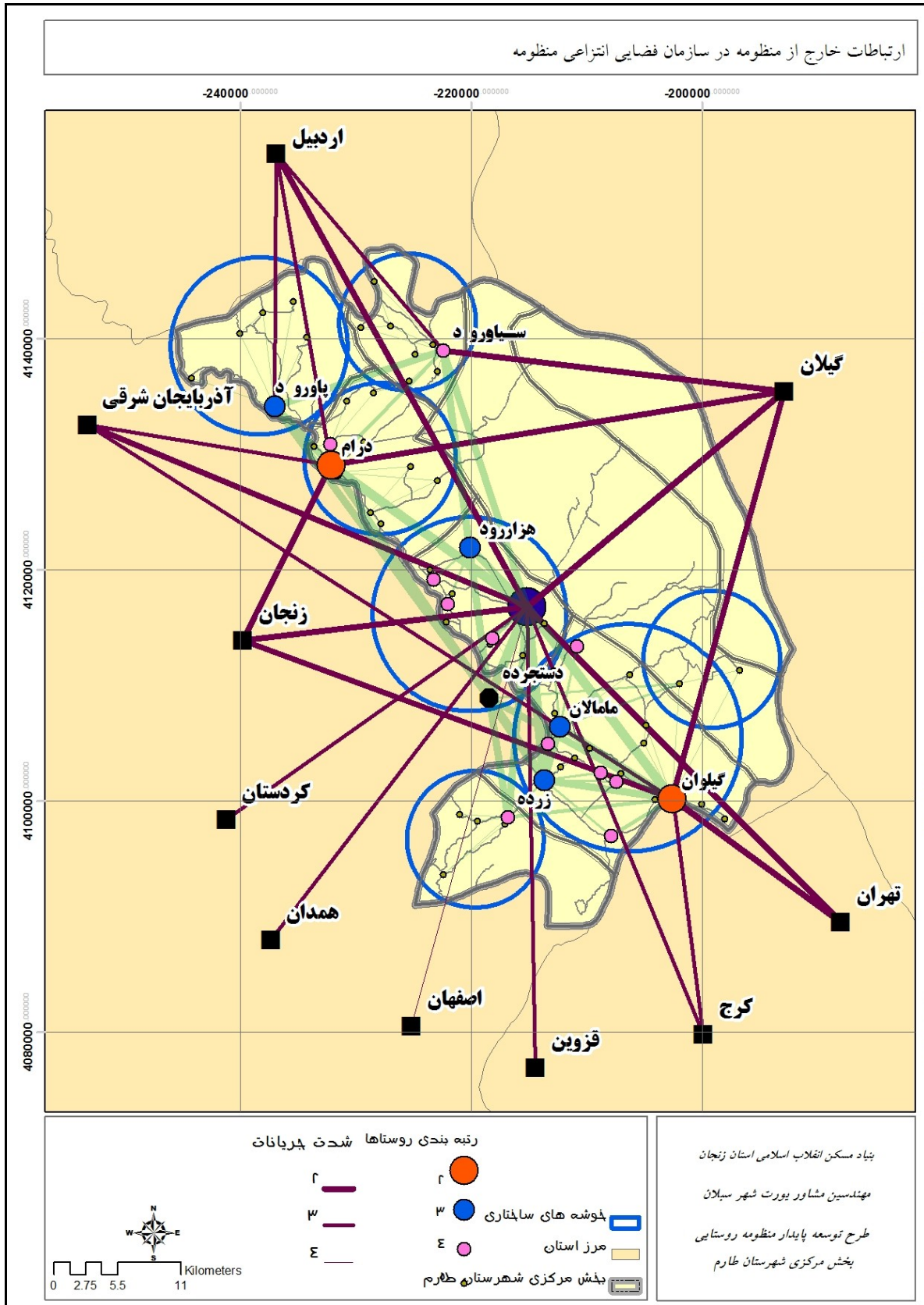
به صورت کلی سعی شده است برای رسیدن به سازمان فضایی مطلوب موارد زیر لحاظ شود

- تقویت سازمان فضایی در قسمت شمال منظومه در دهستان درام با تاکید بر حوزه های همگن ۳ و ۴ صورت گرفته است. تقویت جایگاه و ارتباطات روستاهای سیاه ورود و پاره رود برای رسیدن به سازمان فضایی بهینه مد نظر قرار گرفته است.
- تقویت سازمان فضایی حوزه شماره ۸ واقع در جنوب شرق دهستان گیلوان با تقویت نقش و ارتباطات روستای زرده صورت گرفته است.
- تاکید بر نقش بازار آبر-سه راهی کوهکن و دستجرده و لیلارهای روستاهای درام، گیلوان و تشویر به منظور جلوگیری از تمرکز در شهر آبر صورت گرفته است.
- حفظ ارتباطات اقتصادی با استانهای همسایه و تقویت این ارتباطات در ارتباطات خارجی منظومه مدنظر قرار گرفته است.

نقشه ۸۰ : سازمان فضایی پیشنهادی انتزاعی درون منظومه

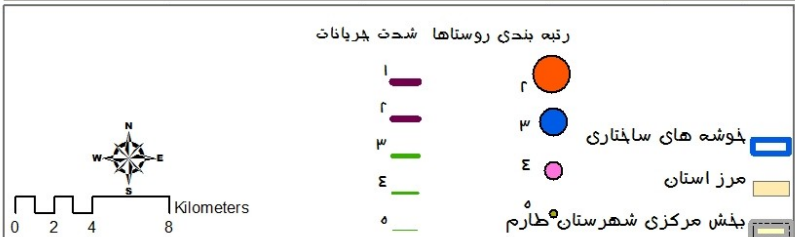
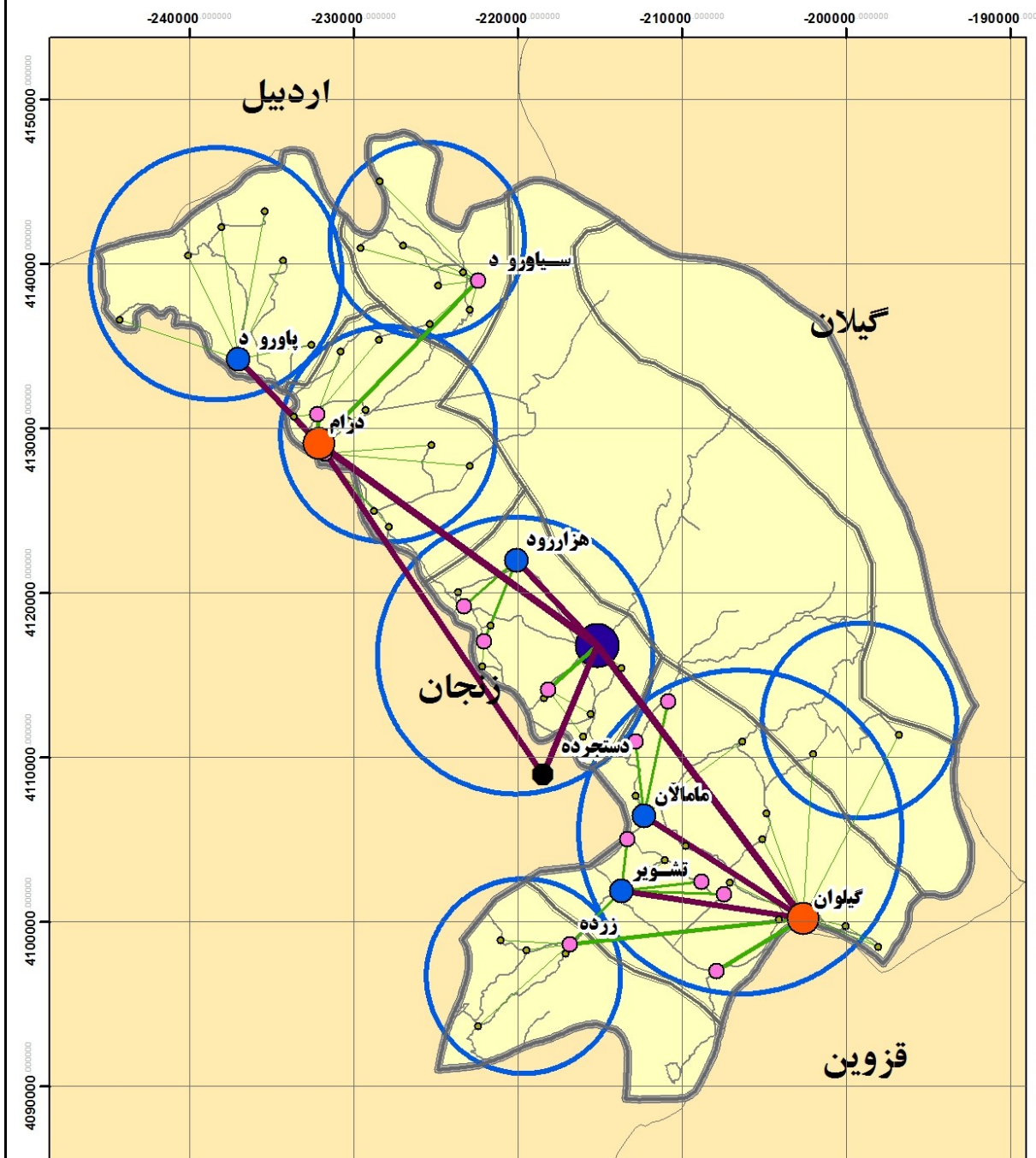

نقشه ۸۱: سازمان فضایی پیشنهادی انتزاعی برون منظومه

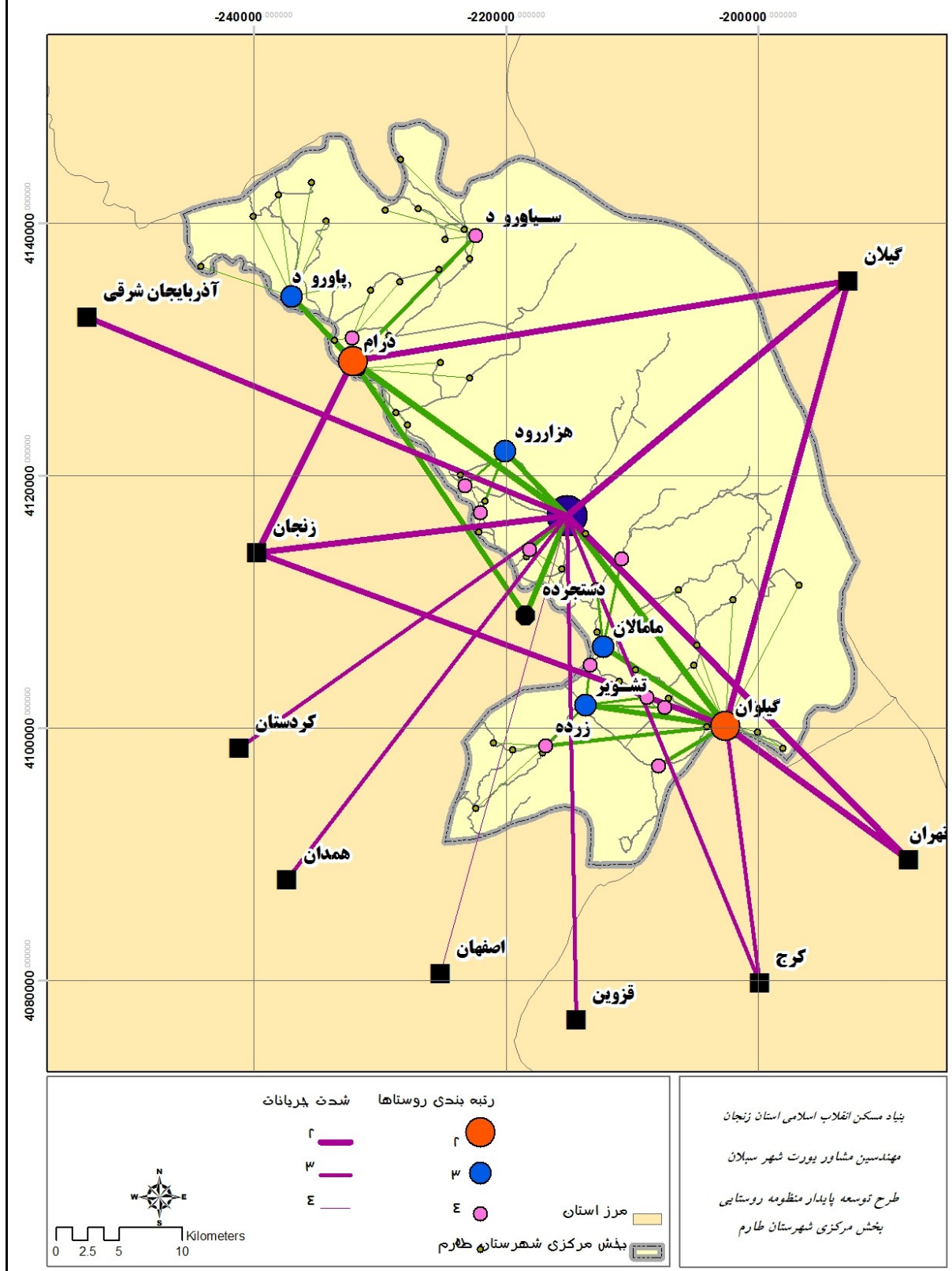
نقشه ۸۲: سازمان فضایی پیشنهادی تجربیدی درون منظومه

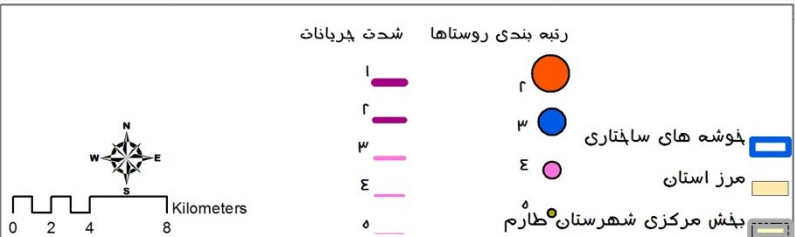
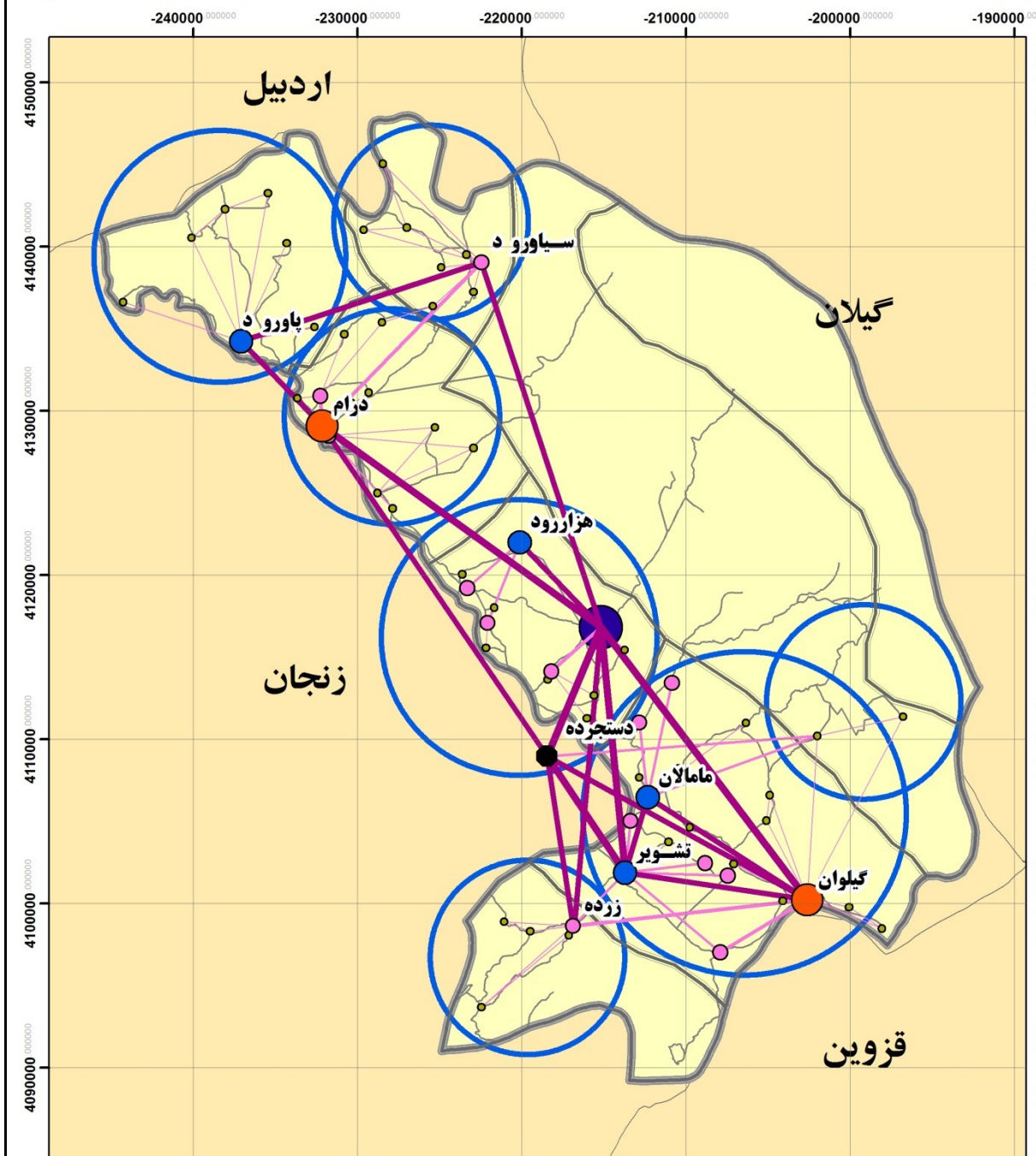
بنیاد مسکن انقلاب اسلامی استان زنجان
 مهندسین مشاور پورت شهر سبلان
 طرح توسعه پایدار منظومه روستایی
 بخش مرکزی شهرستان طارم

نقشه ۸۳: سازمان فضایی پیشنهادی تجریدی برون منظومه

نقشه ۸۴: سازمان فضایی پیشنهادی مطلوب درون منظومه

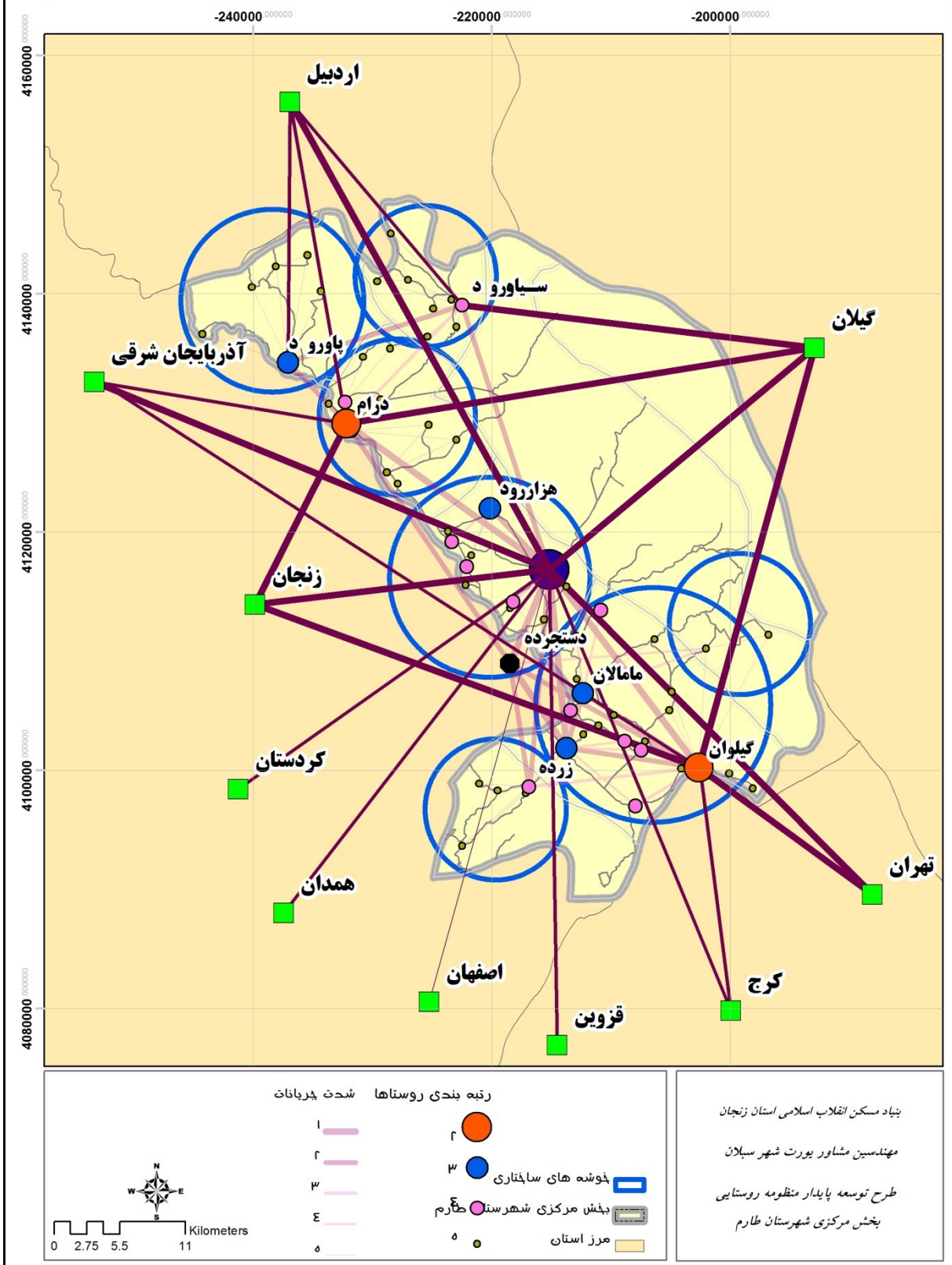

بنیاد مسکن انقلاب اسلامی استان زنجان
 مهندسین مشاور یورت شهر سبلان
 طرح توسعه پایدار منظومه روستایی
 بخش مرکزی شهرستان طارم

نقشه ۸۵ : سازمان فضایی پیشنهادی مطلوب بیون منظومه

ارتباطات خارج از منظومه در سازمان فضایی مطلوب منظومه

۲-۲-۶- تهیه طرح توسعه پایدار منظومه

۲-۲-۱- تعیین الگوی پراکنش فضایی جمعیت

تعیین الگوی پراکنش فضایی جمعیت در سکونتگاههای منظومه روستایی بخش مرکزی شهرستان طارم با در نظر موارد زیر صورت گرفته است:

- اجرای طرح توسعه پایدار منظومه روستایی بخش مرکزی شهرستان طارم به رونق اقتصادی منظومه منجر خواهد شد و براین اساس توان حفظ و افزایش جمعیت در سکونتگاههای منظومه را افزایش خواهد داد
  - سلسله مراتب عمودی تعریف شده بر روی جمعیت پذیری سکونتگاههای منظومه تاثیرگذار خواهد بود
  - نرخ رشد ۵ ساله و ۳۵ ساله سکونتگاهها در میزان جمعیت پذیری آینده روستاها تاثیرگذار خواهد بود
- بر اساس همین موارد نرخ رشد پیشنهادی برای سکونتگاههای منظومه بخش مرکزی شهرستان طارم محاسبه شده است. نرخ رشد جمعیت شهرآبیر و روستاهای گیلوان و درام ۲ درصد و روستاهای قشلاق پاوه رود، پاوه رود، جزلاندرت و میرزاخانلو در دهستان درام، روستاهای استاکول، هزاررودعلیا، هارون آباد علیا و کوهکن علیا در دهستان آبیر و روستاهای خرم آباد کهربیز، ده بهار، چوقور، زهترآباد، ماملان، هندی کندی جدید، قارقلی چم، گیلانکشه، تشویر، زرده و تسکین در دهستان گیلوان ۱.۵ درصد و بقیه روستاها ۱ درصد پیشنهاد شده است.

جدول ۲۲۶: نرخ رشد پیشنهادی و برآورد جمعیت روستاهای دهستان درام در سال ۱۴۰۵

ردیف	آبادی	جمعیت سال ۹۰	نرخ رشد ۹۰-۸۵	نرخ رشد ۹۰-۵۵	رتبه پیشنهادی	نرخ رشد پیشنهادی	پیش بینی جمعیت ۱۴۰۵	میزان افزایش جمعیت
۱	بنارود	۳۲	۵.۰۶	۵.۸۳-	۵	۱.۰	۳۵	۳
۲	خساره	۳۳	۱۵.۸۱-	۶.۶۹-	۵	۱.۰	۳۶	۳
۳	قشلاق پاورود	۶۴	۳۵.۰۶-	۵.۱۴-	۳	۱.۵	۷۴	۱۰
۴	کلوچ	۴۰.۹	۱.۲۳-	۰.۲۰-	۵	۱.۰	۴۵۲	۴۳
۵	گاوخس	۱۱۰	۶.۶۳-	۲.۳۷-	۵	۱.۰	۱۲۲	۱۲
۶	شهرک پاوه رود	۵۳۵			۳	۱.۵	۶۲۱	۸۶
۷	قشلاق خساره	۳۱			۵	۱.۰	۳۴	۳
۸	جزلاندرت	۴۳۸	۰.۲۳-	۱.۷۶	۴	۱.۵	۵۰۸	۷۰
۹	درام	۱۸۵۹	۱.۸۳	۱.۹۸	۲	۲.۰	۲۲۶۶	۴۰۷
۱۰	سرخه سنگ	۱۵۷	۱.۸۱-	۰.۶۳-	۵	۱.۰	۱۷۳	۱۶
۱۱	قشلاق درگه دره	۰			۵	۱.۰	۰	۰
۱۲	میرزاخانلو	۱۹۷	۲.۰۵	۰.۷۲	۴	۱.۵	۲۲۹	۳۲
۱۳	وناب	۰	۱۰۰.۰۰-	۱۰۰.۰۰-	۵	۱.۰	۰	۰
۱۴	بالاکوه	۲۶	۱۹.۳۱-	۶.۳۳-	۵	۱.۰	۲۹	۳
۱۵	بندرگاه	۲۷	۷.۰۹-	۴.۳۳-	۵	۱.۰	۳۰	۳

۱۹	۱۹۶	۱.۰	۵	۰.۴۲-	۲.۱۲-	۱۷۷	ته دره	۱۶
۱۰	۱۰۹	۱.۰	۵	۰.۸۴	۳.۳۴	۹۹	غلام چم	۱۷
۳	۲۸	۱.۰	۵		۶.۵۱-	۲۵	چنار	۱۸
۲۲	۱۶۰	۱.۵	۴	۴.۷۶-	۱.۲۰	۱۳۸	سیاهورود	۱۹
۰	۰	۱.۰	۵	۱۰۰.۰۰-	۱۰۰.۰۰-	۰	قوهیجان	۲۰
۱۲	۱۳۱	۱.۰	۵	۰.۱۷	۰.۵۰-	۱۱۹	کلتان	۲۱
۹	۹۶	۱.۰	۵	۱.۵۳-	۷.۴۳-	۸۷	گماندشت	۲۲
۶	۶۲	۱.۰	۵	۴.۲۷-	۷.۱۲-	۵۶	نویگان	۲۳
۶	۶۱	۱.۰	۵	۲.۷۳-	۱.۰۶-	۵۵	وزنه سر	۲۴

جدول ۲۲۷: نرخ رشد پیشنهادی و برآورد جمعیت روستاهای دهستان آبیر در سال ۱۴۰۵

ردیف	آبادی	جمعیت ۹۰ سال	نرخ رشد ۹۰-۸۵	نرخ رشد ۹۰-۵۵	رتبه پیشنهادی	نرخ رشد پیشنهادی	پیش بینی جمعیت ۱۴۰۵	میزان افزایش جمعیت
۱	استاکول	۸۸۱	۰.۷۹	۳.۰۴	۴	۱.۵	۱۰۲۲	۱۴۱
۲	هزاررودسغلی	۱۸۴۵	۰.۴۱	۱.۹۴	۵	۱	۲۰۳۸	۱۹۳
۳	هزاررودعلیا	۱۱۸۸	۰.۰۳-	۱۰۰.۰۰-	۳	۱.۵	۱۳۷۹	۱۹۱
۴	عزیزآباد	۷۵	۶.۵۱-	۰.۲۱-	۵	۱	۸۳	۸
۵	هارون آبادسغلی	۶۰۰	۱.۶۱	۲.۲۱-	۵	۱	۶۶۳	۶۳
۶	هارون آبادعلیا	۴۷۷	۱.۴۴	۱.۷۵	۴	۱.۵	۵۵۴	۷۷
۷	کرد آباد	۴۳	۱.۹۷	۰.۲۸	۵	۱	۴۷	۴
۸	قائقلی سفلی	۲۲۷	۳.۴۸-	۰.۱۴	۵	۱	۲۵۱	۲۴
۹	قائقلی علیا	۱۹۲	۱.۳۰-	۰.۰۸	۵	۱	۲۱۲	۲۰
۱۰	کوهکن سفلی	۱۵۸	۱.۷۳	۰.۹۹	۵	۱	۱۷۵	۱۷
۱۱	کوهکن علیا	۴۱۰	۱.۹۳-	۱.۲۸	۴	۱.۵	۴۷۶	۶۶

جدول ۲۲۸: نرخ رشد پیشنهادی و برآورد جمعیت روستاهای دهستان گیلوان در سال ۱۴۰۵

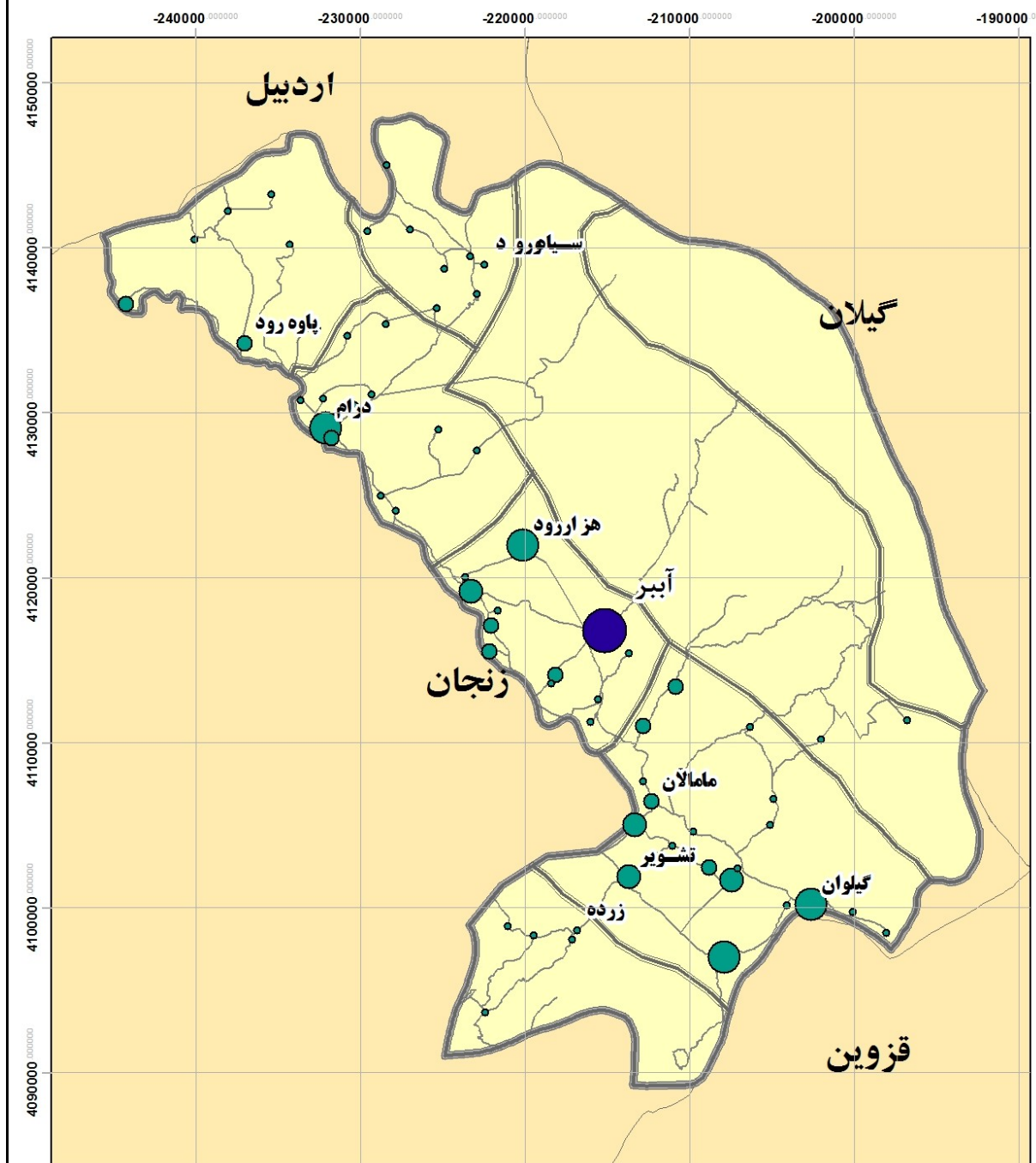
ردیف	آبادی	جمعیت ۹۰ سال	نرخ رشد ۹۰-۸۵	نرخ رشد ۹۰-۵۵	رتبه پیشنهادی	نرخ رشد پیشنهادی	پیش بینی جمعیت ۱۴۰۵	میزان افزایش جمعیت
۱	پیر چم قدیم	۱۲۶	۳.۶۸-	۰.۷۲	۵	۱.۰	۱۳۹	۱۳
۲	خرم آباد کهریز	۵۴۸	۰.۳۳-	۰.۴۷	۴	۱.۵	۶۳۶	۸۸
۳	ده بهار	۷۲۹	۰.۷۵-	۰.۵۰	۴	۱.۵	۸۴۶	۱۱۷

۲۰	۲۱۴	۱.۰	۵	۰.۷۹-	۱.۱۹-	۱۹۴	پسار	۴
۳	۳۲	۱.۰	۵	۵.۰۵-	۴.۲۳-	۲۹	چرزہ	۵
۱	۷	۱.۵	۵	۴.۹۱-	۸.۴۵	۶	چوقور	۶
۸۹	۶۴۳	۱.۵	۴	۰.۲۰	۰.۷۸	۵۵۴	زھتراباد	۷
۶۸	۴۸۹	۱.۵	۳	۱.۹۳	۰.۳۸-	۴۲۱	مامالان	۸
۱۶	۱۷۰	۱.۰	۵	۰.۸۷-	۲.۰۷-	۱۵۴	انارستان	۹
۷	۷۱	۱.۰	۵	۰.۴۱-	۵.۲۹-	۶۴	میدان مطہری	۱۰
۱۲	۱۲۵	۱.۰	۵	۱.۸۳-	۶.۱۳-	۱۱۳	صومعہ بر	۱۱
۵۳۱	۲۹۵۷	۲.۰	۲	۴.۱۸	۱.۳۶	۲۴۲۶	گیلوان	۱۲
۱۲	۱۲۶	۱.۰	۵	۱.۳۶	۱.۳۵-	۱۱۴	محمدابادخواجہ بیگلو	۱۳
۰	۰	۱.۰	۵	۱۰۰۰۰۰-		۰	ایستگاہ تحقیقات زیتون طارم	۱۴
۱۷۲	۱۲۴۱	۱.۵	۴	۱.۶۴	۰.۴۰	۱۰۶۹	ہندی کندی جدید	۱۵
۰	۰	۱.۰	۵				ہندی کندی قدیم	۱۶
۱۱۰	۷۹۵	۱.۵	۴	۱.۹۷	۰.۶۹	۶۸۵	قارقلی چم	۱۷
۲۵۱	۱۸۱۷	۱.۵	۴	۲.۱۱	۱.۴۳	۱۵۶۶	گیلانکشہ	۱۸
۲۰۱	۱۴۵۶	۱.۵	۳	۱.۳۲	۰.۲۲	۱۲۵۵	تشویر	۱۹
۱۸	۱۳۰	۱.۵	۴	۱.۹۶-	۴.۶۴-	۱۱۲	زردہ	۲۰
۱	۱۱	۱.۰	۵	۸.۹۹-	۱۴.۵۹-	۱۰	لہنہ	۲۱
۵	۵۷	۱.۰	۵	۳.۵۸-	۵.۲۲-	۵۲	پرچینہ	۲۲
۱۳۹	۱۰۰۲	۱.۵	۴	۱.۲۴	۱.۱۳	۸۶۳	تسکین	۲۳
۲۴	۲۵۶	۱.۰	۵	۰.۷۰	۰.۹۸	۲۳۲	چملہ	۲۴

نقشه ۸۶: پخشایش فضایی جمعیت پیشنهادی منظومه

پخشایش فضایی جمعیت پیشنهادی منظومه

پخشایش جمعیت

جمعیت سال ۱۴۰۵

- ۰ - ۲۵۱
- ۲۵۷ - ۸۴۶
- ۸۴۷ - ۱۴۵۱
- ۱۴۵۲ - ۲۹۵۷

مرز استان

بخش مرکزی شهرستان طارم

بنیاد مسکن انقلاب اسلامی استان زنجان

مهندسین مشاور پورت شهر سبلان

طرح توسعه پایدار منظومه روستایی

بخش مرکزی شهرستان طارم

۲-۶-۲-۲- تعیین الگوی پراکنش فضایی فعالیت‌های اقتصادی

برای رسیدن به توسعه پایدار و پخشایش متوازن فعالیت های اقتصادی در سطح منظومه لازم بود تا صنایع تبدیلی بخش کشاورزی در تمام پهنه منظومه به صورت عادلانه پخش شود. بر همین اساس سه ناحیه جدید صنعتی در هستان گیلوان (گیلوان، تشویر و گیلانکشه) و دو ناحیه صنعتی جدید در دهستان درام (درام و پاهو رود) پیشنهاد شده است. در افق طرح مجموع مساحت اختصاص یافته به بخش صنعت در محدوده های شهرک و نواحی صنعتی ۱۵۲ هکتار خواهد بود.

همچنین خط اصلی ارتباطی منظومه در مسیر درام - آبیر - گیلوان به عنوان کریدور توسعه با نقش گردشگری - صنعتی - خدماتی تعیین شده است. در طول مسیر و با رعایت قوانین و مقررات موضوعه امکان احداث صنایع مرتبط با کشاورزی وجود خواهد داشت.

۲-۲-۶-۱- فعالیت های پیشران

برای تحقق و عملی شدن طرح و همچنین دوری از کلی گویی طرحهای سابق، لازم بود تا اولویت های اصلی طرح مشخص شوند. با توجه به توان منظومه بخش مرکزی شهرستان طارم فعالیت های مربوط به سه محصول زیتون، سیر و گوجه فرنگی به عنوان فعالیت های پیشران برای توسعه پایدار و مبتنی بر راهبرد توسعه شبکه منطقه ای انتخاب شدند. شکل دهی به خوشه های فعالیت منطقه ای باعث می شود تا علاوه بر مراجعات عمودی، مراجعات افقی و جریانات افراد، محصول، سرمایه و نوآوری به صورت افقی در بین نقاط سکونتگاهی شکل گیرد

۲-۲-۶-۲- پروژه های مرتبط با برنامه پیشران توسعه محصول زیتون

پروژه های مشترک در روستاهای تولید کننده:

- آموزش نحوه کاشت، داشت، برداشت و مبارزه با آفات به صورت علمی
- آبیاری قطره ای باغات زیتون

جدول ۲۲۹: روستاهای تولید کننده محصول زیتون در سطح منظومه

ردیف	نام روستا	میزان تولید به تن در سال ۱۳۹۴
۱	هزاررود	۱۵۳۸
۲	گیلانکشه	۱۴۴۷
۳	خرم آباد کهریز	۱۲۰۵
۴	زهترآباد	۱۱۱۶
۵	هندی کندی	۱۰۷۴
۶	تشویر	۱۰۶۰
۷	صومعه بر	۱۰۲۶
۸	گیلوان	۹۹۸
۹	غلامچم	۹۱۸
۱۰	استاکول	۸۳۷
۱۱	چرزه	۸۱۷
۱۲	قشلاق پاورود	۸۱۰
۱۳	مامالان	۷۲۹

ردیف	نام روستا	میزان تولید به تن در سال ۱۳۹۴
۱۴	تسکین	۶۷۳
۱۵	هارون آباد علیا	۶۲۴
۱۶	هارون آباد سفلی	۵۴۵
۱۷	پرچم قدیم	۵۳۴
۱۸	قانقلی علیا	۵۱۳
۱۹	درام	۴۹۶
۲۰	محمدآبادخواجہ بیگلو	۴۶۷
۲۱	باغ مطهر	۴۴۲
۲۲	کوهکن علیا	۴۳۲
۲۳	ایستگاه تحقیقات زیتون طارم	۴۲۰
۲۴	عزیزآباد	۲۰۲
۲۵	میرزاخانلو	۱۵۶
۲۶	کلتان	۱۵۴
۲۷	گماندشت	۱۲۴
۲۸	وزنه سر	۸۱
۲۹	لهنه	۷۰
۳۰	زرده	۶۸
۳۱	پسار	۵۷
۳۲	قشلاق خساره	۵۴
۳۳	ته دره	۴۰
۳۴	کلوچ	۴۰
۳۵	کوه کن سفلی	۲۱
۳۶	بنارود	۱۳
۳۷	سرخه سنگ	۱۳
۳۸	گاوخس	۱۳

پروژه های مرتبط با فراورش، بسته بندی و روغن گیری محصول زیتون:

- تقویت گلخانه های کاشت درختچه زیتون در مجتمع کشت علوفه و زیتون طارم، مجتمع زیتون کاری طارم، زهترآباد، مامالان، ایستگاه تحقیقات زیتون طارم، گیلوان و باغ مطهر.
- -ساماندهی ۴۷۷ کارگاه مدرن و سنتی موجود در روستاهای دارای محصول زیتون برای ادامه و توسعه فعالیت
- توسعه کارگاه های نیمه مدرن در روستاهای قشلاق پاورود، هزاررود و هندی کندی
- توسعه کارگاههای مدرن برای روغن گیری و بسته بندی محصولات مرتبط لبزیتون در نواحی صنعتی گیلوان،

گیلانکشه، تشویر، درام و پاره رود . قابل ذکر است که در حال حاضر این قسمت از زنجیره ارزش عموماً در

استانهای گیلان، مازندران، تهران و خراسان رضوی صورت می گیرد

- - احداث انبار مدرن برای محصول زیتون در روستای گیلوان
- - ساماندهی بازار سه راهی کوهکن برای عرضه محصول زیتون
- - ساماندهی بازار روستاهای گیلوان، درام برای عرضه محصول زیتون
- - فروش زیتون با برند طارم با احداث فروشگاه های زنجیره ای طارم در شهرهای عمده کشور
- - استقرار ایستگاه های بازرسی برای جلوگیری از ورود روغن زیتون های بی کیفیت به منظوم به منظور حفظ کیفیت بالای روغن زیتون تولیدی در کارگاه ها

۲-۲-۶-۳- پروژة های مرتبط با برنامه پیشران توسعه محصول سیر

پروژه های مشترک در روستاهای تولید کننده:

- آموزش نحوه کاشت، داشت، برداشت و مبارزه با آفات به صورت علمی
- آبیاری بارانی مزارع سیر

جدول ۲۳۰: روستاهای تولید کننده محصول سیر در سطح منظومه

ردیف	نام روستا	میزان تولید محصول سیر
۱	هندی کندی	۲۴۴۰
۲	تشویر	۲۴۰۰
۳	تسکین	۲۰۰۰
۴	هارون آبادسفلی	۱۵۷۵
۵	کوهکن سفلی	۱۲۸۰
۶	چمله	۱۲۰۰
۷	قارقلی چم	۱۱۶۰
۸	گیلانکشه	۱۰۸۰
۹	درام	۱۰۰۰
۱۰	استاکول	۹۹۰
۱۱	زهترآباد	۸۴۰
۱۲	هزاررود	۸۰۰
۱۳	کوهکن علیا	۷۲۰
۱۴	هارون آبادعلیا	۴۰۰
۱۵	جزلاندرشت	۳۲۰
۱۶	غلامچم	۳۲۰
۱۷	گماندرشت	۳۲۰
۱۸	گیلوان	۳۲۰

ردیف	نام روستا	میزان تولید محصول سیر
۱۹	محمدآبادخواجهبیگلو	۳۲۰
۲۰	کلتان	۲۸۰
۲۱	مامالان	۲۶۰
۲۲	خرمآبادکهریز	۲۰۰
۲۳	پرچمقدیم	۱۶۰
۲۴	صومعهبر	۱۲۰
۲۵	قانقلی سفلی	۲۰

پروژه های مرتبط با فراورش، بسته بندی و ترشی سازی از محصول سیر:

- سرمایه گذاری در بسته بندی محصول برای توسعه صادرات به کشورهای آذربایجان، روسیه و کشورهای حوزه خلیج فارس
- حمایت از کارگاههای تبدیل سیر به ترشی در روستاهای تولید کننده عمده محصول سیر
- احداث کارگاه مدرن تبدیل سیر به ترشی، خشک کردن و پودر کردن سیر در نواحی صنعتی گیلوان، گیلانکشه، تشویر، درام و پاره رود. این فعالیت ها عموماً در استان های همدان و گیلان صورت می گیرد

۲-۲-۶-۲-۴- پروژه های مرتبط با برنامه پیشران توسعه محصول گوجه فرنگی

پروژه های مشترک در روستاهای تولید کننده:

- آموزش نحوه کاشت، داشت، برداشت و مبارزه با آفات به صورت علمی
- آبیاری بارانی مزارع گوجه فرنگی

جدول ۲۳۱: روستاهای تولید کننده محصول گوجه فرنگی در سطح منظومه

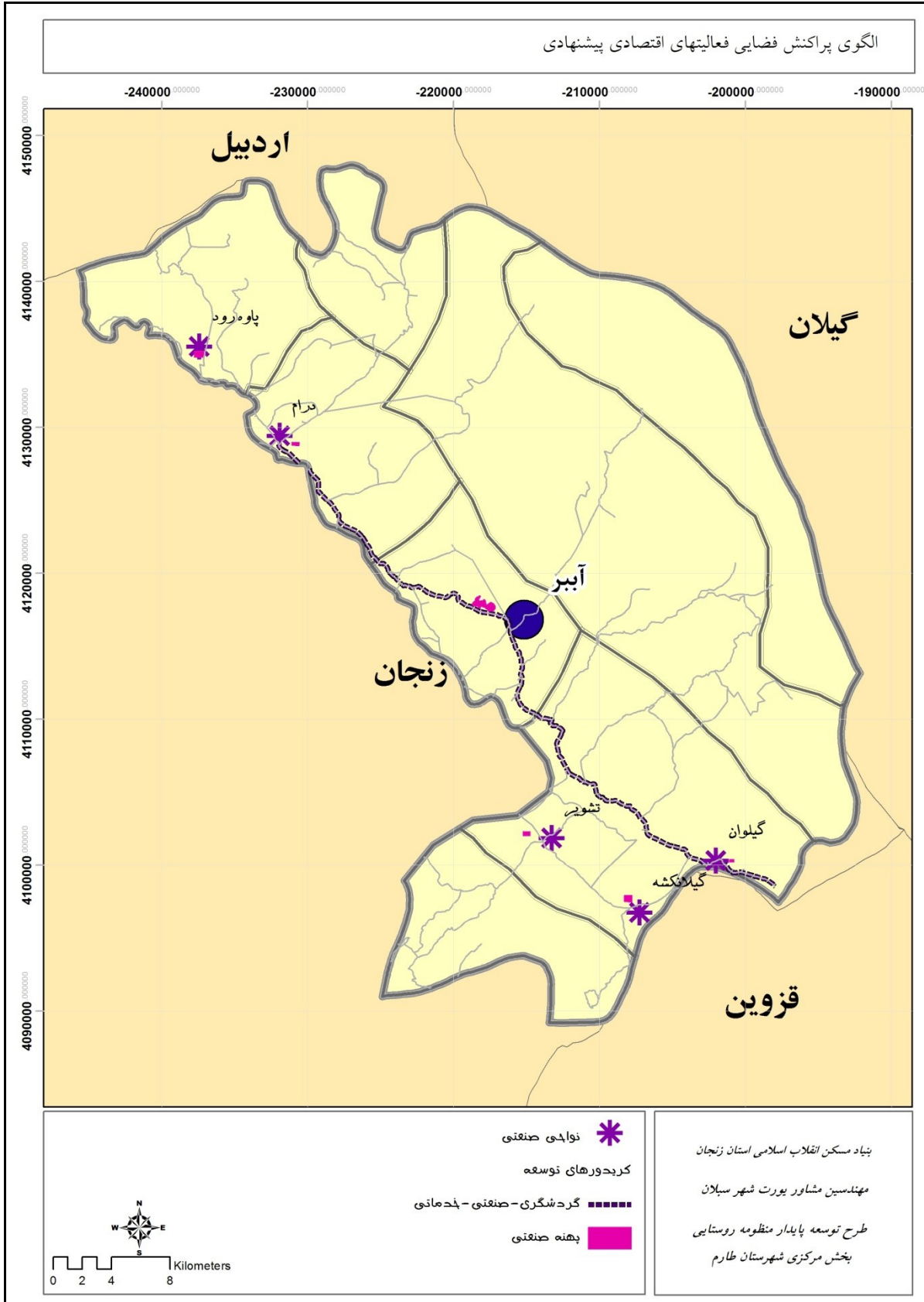
ردیف	نام روستا	میزان تولید محصول گوجه فرنگی به تن
۱	هندی کندی	۸۰۶۸
۲	قارقلی چم	۴۸۶۵
۳	تسکین	۴۲۰۰
۴	گیلانکشه	۳۹۹۰
۵	هارون آبادعلیا	۲۶۲۵
۶	کوهکن علیا	۲۴۵۰
۷	مامالان	۲۲۹۲
۸	هزاررود	۲۱۰۰
۹	هارون آبادسفلی	۲۰۰۰
۱۰	گیلوان	۱۸۵۵
۱۱	چمله	۱۴۰۰
۱۲	کلتان	۱۴۰۰

ردیف	نام روستا	میزان تولید محصول گوجه فرنگی به تن
۱۳	قانقلی سفلی	۱۲۲۵
۱۴	خرم آباد کهریز	۱۱۵۵
۱۵	استاکول	۱۱۲۵
۱۶	درام	۱۱۰۰
۱۷	گماندشت	۱۰۵۰
۱۸	کوهکن سفلی	۹۸۰
۱۹	صومعه‌بر	۸۰۵
۲۰	پرچم قدیم	۶۳۰
۲۱	ده بهار	۶۳۰
۲۲	عزیز آباد	۵۲۵
۲۳	پسار	۳۸۵
۲۴	قانقلی علیا	۲۴۵
۲۵	غلام‌چم	۲۴۰
۲۶	انارستان	۱۷۵
۲۷	تشویر	۱۵۰
۲۸	جزلاندهشت	۱۱۲
۲۹	کلوچ	۱۰۵
۳۰	محمدآباد خواجه بیگلر	۳۰
۳۱	زهترآباد	۲.۷

پروژه های مرتبط با فراورش، بسته بندی و رب سازی از محصول گوجه فرنگی:

- حمایت و توسعه کارگاه های تولید نشاءهای اصلاح شده مورد نیاز کشاورزان با تاکید بر روستاهای تشویر و هزارودعلیا. در حال حاضر نشاء مورد نیاز کشاورزان از شهرهای قزوین و ورامین تامین می شود
- حفظ بازارهای اصلی محصول گوجه فرنگی در استانهای آذربایجان شرقی، غربی، کردستان، تهران و البرز
- حمایت از توسعه کارخانه رب گوجه فرنگی موجود در منظومه و احداث صنایع تولید و بسته بندی رب گوجه فرنگی در نواحی صنعتی گیلوان، گیلانکشه، تشویر، درام و پاره رود. در حال حاضر این فعالیت در استان های تهران، آذربایجان غربی و... صورت می گیرد.

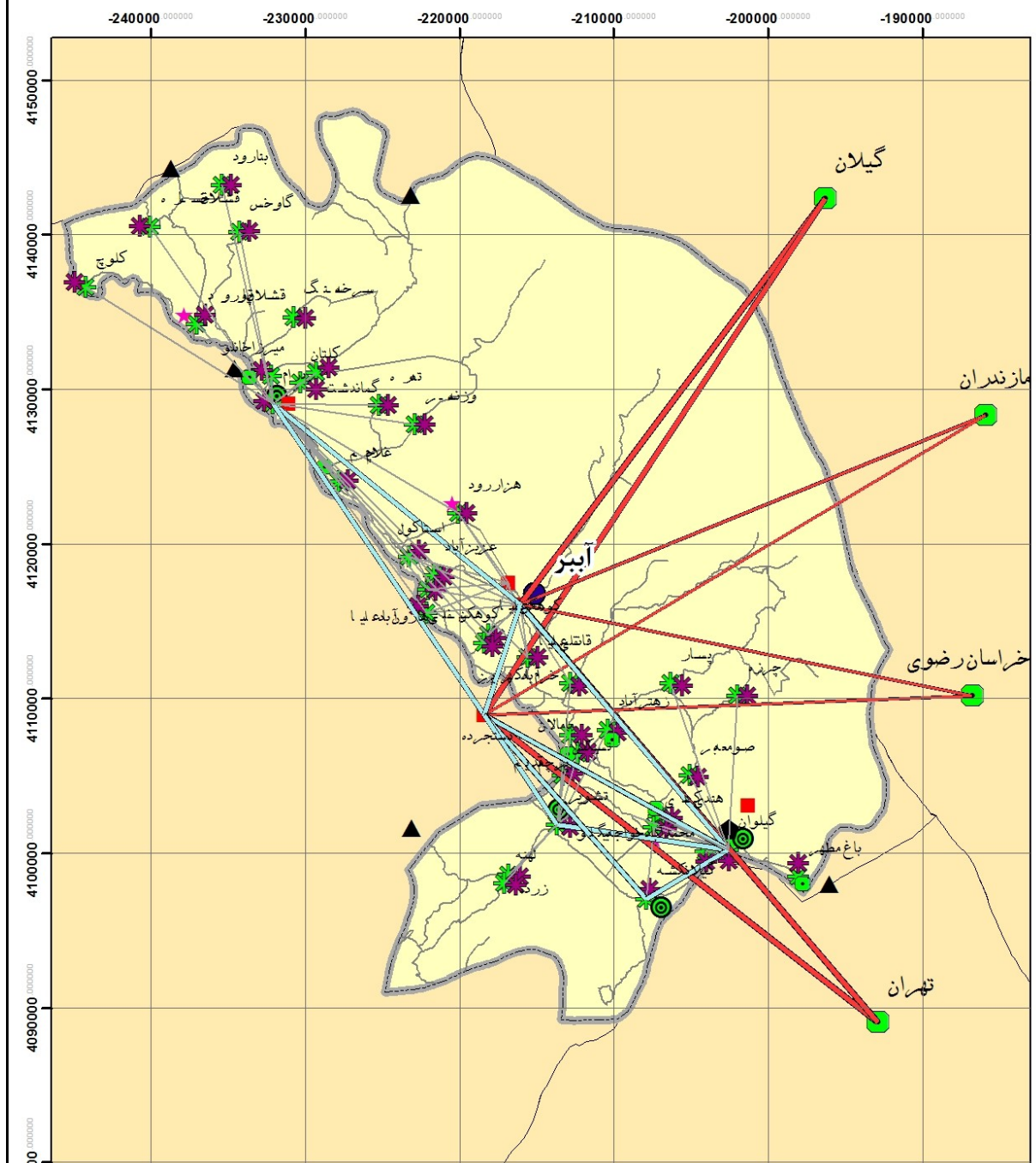
نقشه ۸۷: پهنه های صنعتی پیشنهادی در سطح منظومه

نقشه ۸۸: زنجیره ارزش پیشنهادی برای محصول زیتون

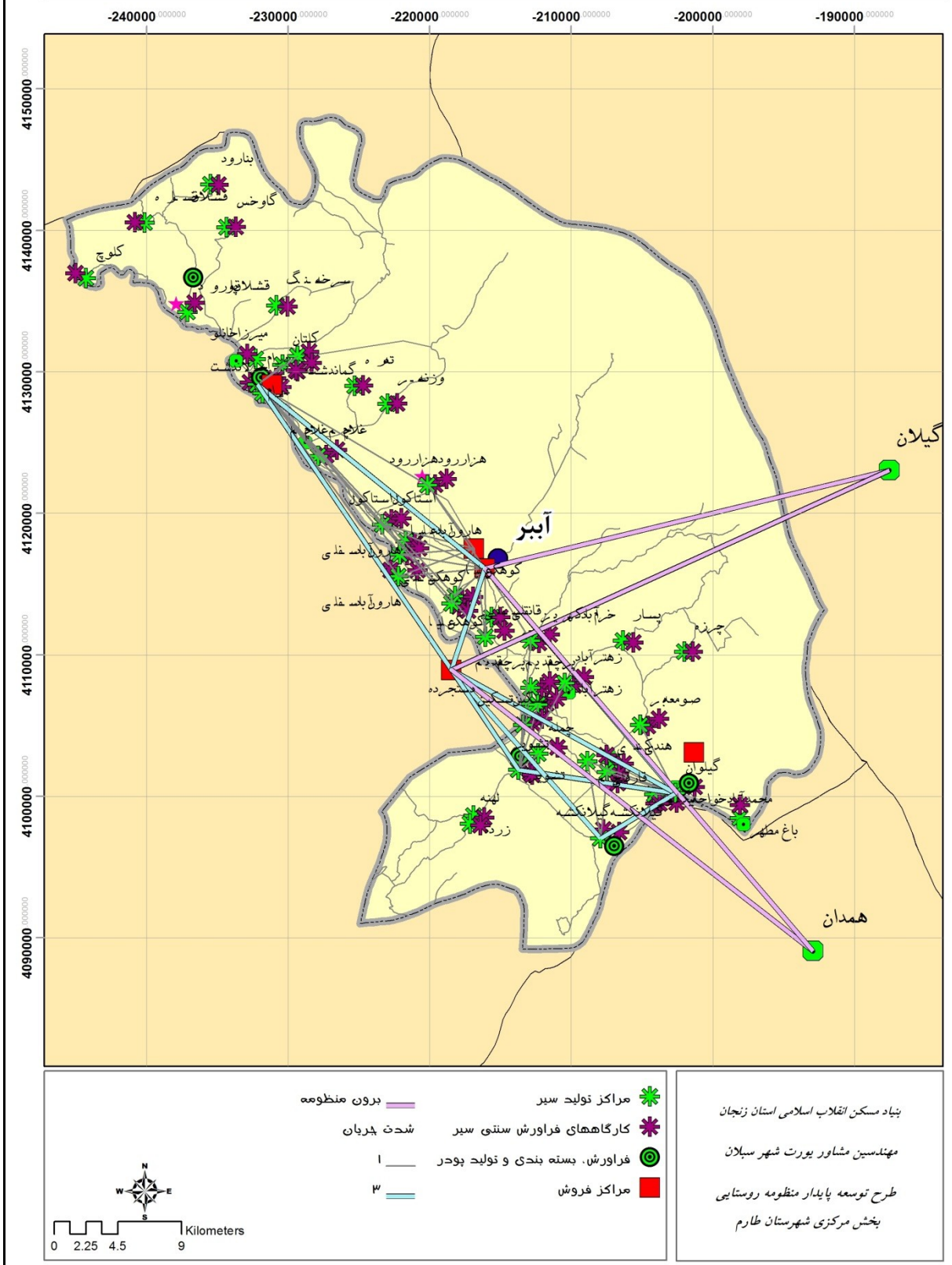
زنجیره پیشنهادی برای محصول زیتون

<p> ★ فرآورش نیمه صنعتی زیتون ★ فرآورش سنتی زیتون ★ نقاط تولید کننده زیتون </p>	<p> شدت چریان ۱ — ۳ — برون منظومه </p>	<p> جازرسی از روغن زیتون مراکز فروش زیتون سردخانه فرآورش مدرن در ناحیه صنعتی گلخانه پرورش درختچه زیتون </p>	<p> ۲ ۳ </p>	<p> ۲ ۳ </p>
--	---	---	---	---

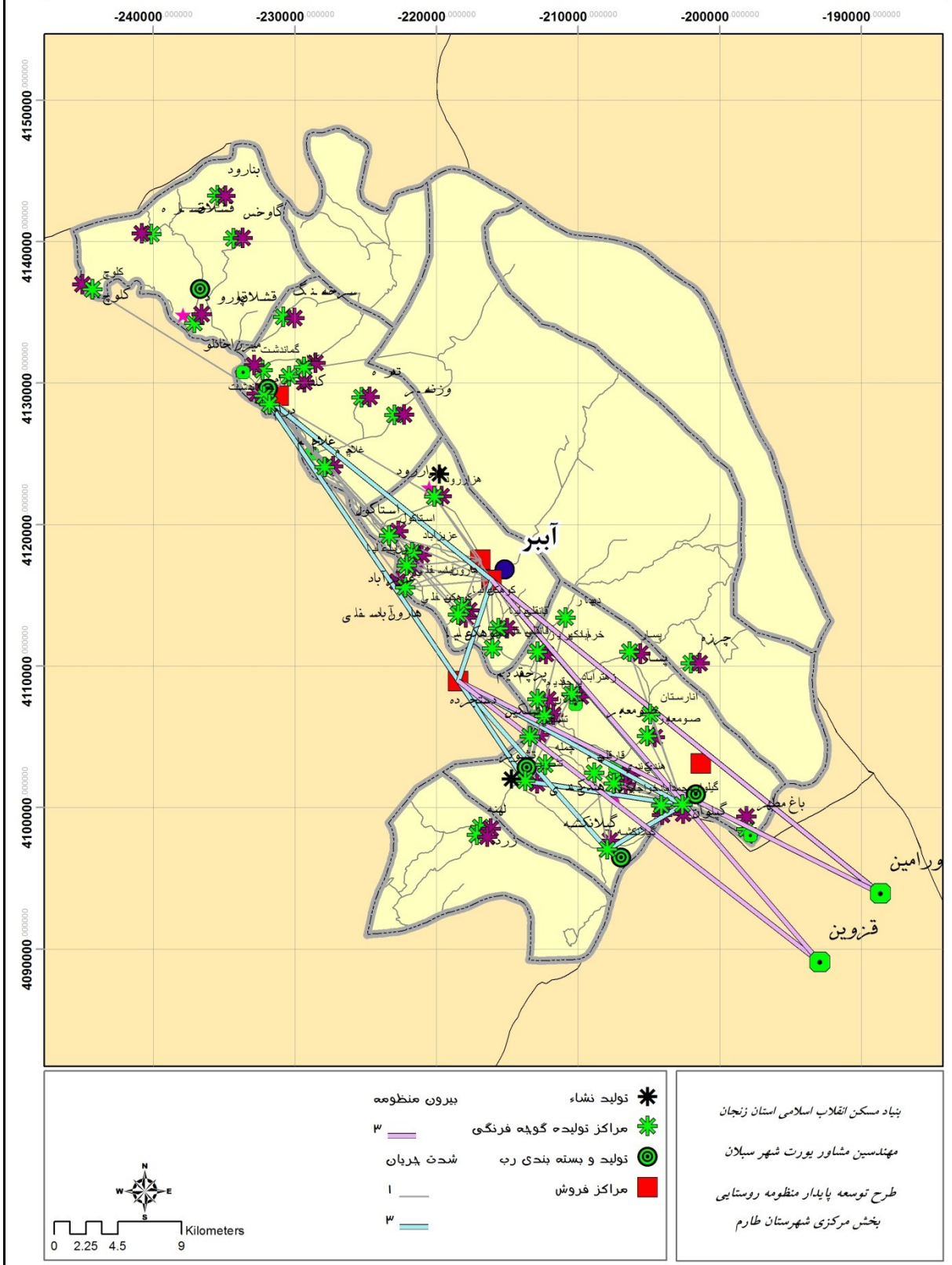
نقشه ۸۹: زنجیره ارزش پیشنهادی برای محصول سیر

زنجیره ارزش پیشنهادی برای محصول سیر

نقشه ۹۰: زنجیره ارزش پیشنهادی برای محصول گوجه فرنگی

زنجیره ارزش پیشنهادی برای محصول گوجه فرنگی

۲-۶-۳- تعیین الگوی پراکنش فضایی خدمات زیرساختی و رفاهی

تعیین الگوی پراکنش فضایی خدمات زیرساختی و رفاهی از طریق سه نقشه نمایش داده شده است. خدمات زیرساختی و رفاهی در سطح روستاها به صورت پیوست در انتهای گزارش آورده شده است. در این قسمت از مطالعات به نمایش نقشه خدمات کتابخانه عمومی، پارک بازی کودکان و مجموعه ورزشی روباز قناعت شده است. در نقشه زیرساختهای گردشگری نقاط، خطوط و پهنه های گردشگری مشخص شده است. کریدورهای توسعه گردشگری به نحوی تعریف شده است که در برگیرنده و متصل کنند نقاط عمده گردشگری در سطح منظومه باشند. از شمال به جنوب:

- کریدور گردشگری شیرین سو - سیاه ورود - نوکیان - ماسوله به عنوان کریدور گردشگری متمرکز پیشنهاد شده است. این کریدور با توجه به وجود خدماتی چون غذاخوری، سرو ما هی در کنار استخر پرورش ماهی، آلاچیق ها و فضاهای مکث برای استفاده از دره، محللهایی برای برپایی چادر و ... دارای توان کافی برای سرمایه گذاری در بخش گردشگری است. با توجه به واقع شدن حوزه شماره ۳ در طول این مسیر، که به لحاظ توسعه در انزوا قرار گرفته است، شکوفایی اقتصادی این کریدور با استقرار کاربری های مرتبط با گردشگری و اتصال به ماسوله می تواند به توسعه و آبادانی روستاهای حوزه منجر شود

- کریدور گردشگری - صنعتی - خدماتی واقع شده در مسیر درام - آبر - گیلوان امکان استفاده از گردشگری پایدار خرید از باغات و دسترسی به سایر کریدورهای گردشگری را فراهم می کند

- کریدور گردشگری متمرکز وزنه سر امکان دسترسی به امامزاده و آبشار را فراهم می کند. ادامه این مسیر به صورت کریدور گردشگری گسترده، به بیلاقات و آبشارهای واقع در ارتفاعات منتهی می شود

- کریدور گردشگری متمرکز سد طبیعی چینی لر در کردکندی در ادامه مسیر از طریق کریدور گردشگری گسترده به بیلاقات و مناطق جنگلی منتهی می شود

- کریدور گردشگری متمرکز ده بهار گردشگران را به غار طبیعی خرمنه سر هدایت می کند. ادامه مسیر به صورت کریدور گردشگری گسترده به بیلاقات منتهی می شود

- کریدور گردشگری متمرکز جیش آباد در طول مسیر دارای اماکن زیارتی عمده است. امامزاده عبدالله در صومعه بر و امامزاده سلطان سیدالقازی در جیش آباد هر سال شاهد حضور سیل عظیم مشتاقان زیارت این اماکن است.

- کریدور گردشگری متمرکز گیلوان - گیلانکشه - تشویر - چمله از مهمترین مسیرهای گردشگری مذهبی - تاریخی منظومه است. در طول این کریدور، امامزاده حیدر گیلوان، آتشکده گیلانکشه، آتشکده تشویر و امامزاده دوبرادران چمله واقع شده است.

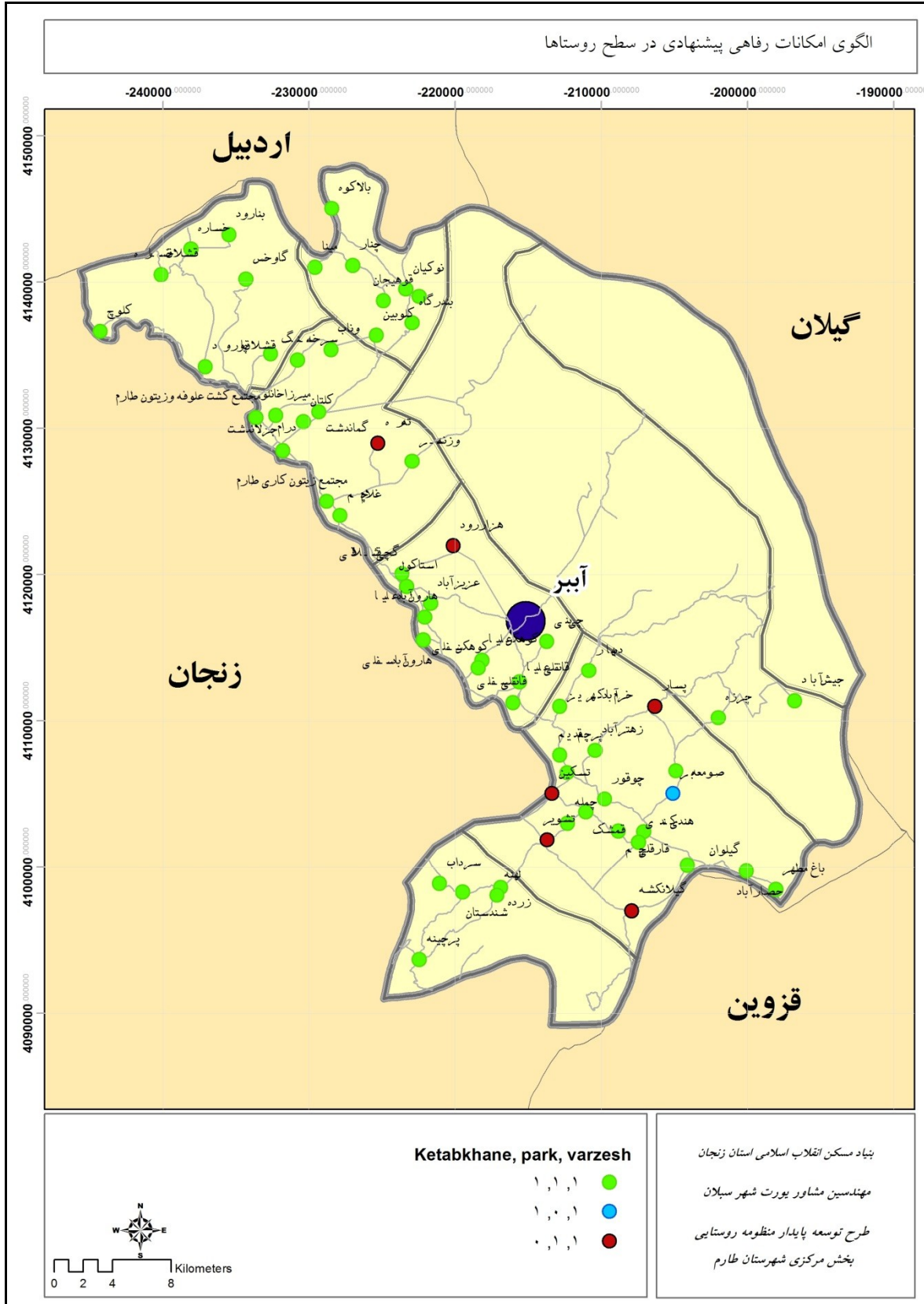
پهنه های گردشگری به دو صورت متمرکز و گسترده تعریف شده است. محدوده بیلاقات به صورت گردشگری متمرکز بیلاقات و فاصله ۳۰۰ متری از آن به عنوان گردشگری گسترده بیلاقات پیشنهاد شده است. همچنین فضاهای غیرکشاورزی واقع در حوزه شماره ۳ واقع در کریدور گردشگری شیرین سو - سیاه ورود - ماسوله به عنوان گردشگری گسترده مطرح شده است.

پروژه های مرتبط با حوزه آب به عنوان خدمات زیرساختی در این بند از مطالعات آورده شده است. تکمیل سدهای پاره رود و میرزاخانلوی دو، احداث ۱۰ سد معیشتی در روستاهای سیاه ورود، نوکیان، کلوج، کلتان، هزاررود، پسار، قانقلی، زهترآباد، تسکین و تشویر از مهمترین طرح های پیشنهادی در حوزه آب منظومه بخش مرکزی شهرستان طارم است. همچنین احداث دو مرکز پمپاژ آب در سیاه ورود و پاره رود از دیگر پیشنهادات برای توسعه زیرساختها در حوزه آب

منظومه است.

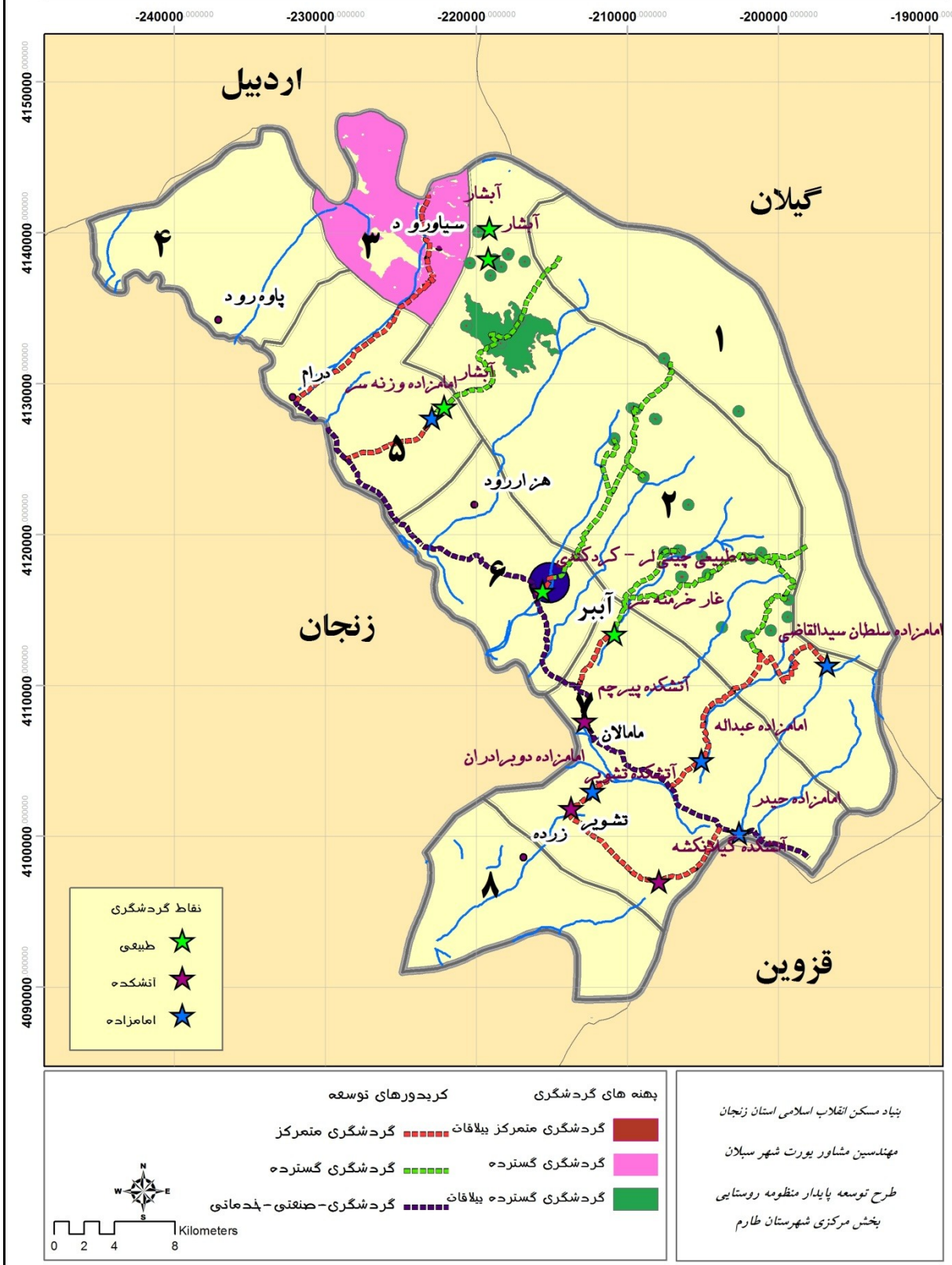
نقشه ۹۱: الگوی امکانات رفاهی پیشنهادی در سطح روستاهای منظومه

نقشه ۹۲: نقاط، خطوط و پهنه های گردشگری پیشنهادی منظومه

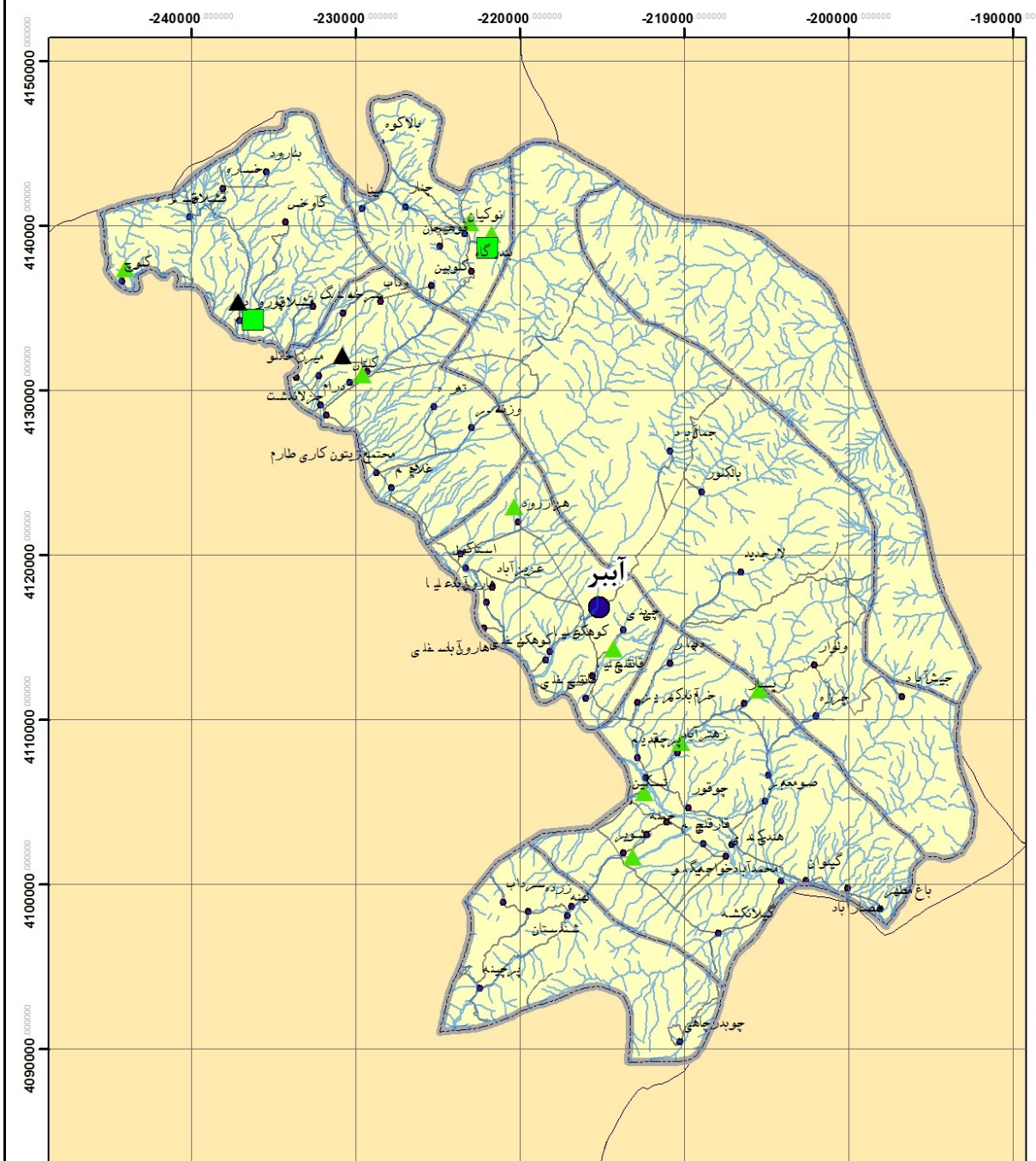

نقاط، خطوط و پهنه های گردشگری پیشنهادی منظومه بخش مرکزی شهرستان طارم

نقشه ۹۳: پروژه های پیشنهادی در حوزه منابع آب

پروژه های پیشنهادی در حوزه منابع آب

	<p>پروژه های مرتبط با آب</p>	<p>بنیاد مسکن انقلاب اسلامی استان زنجان مهندسین مشاور پورت شهر سبلان طرح توسعه پایدار منظومه روستایی بخش مرکزی شهرستان طارم</p>
	<p>تکمیل سد ▲</p>	
	<p>سد معیشتی ▲</p>	
	<p>پمپاژ آب ■</p>	
<p>رودخانه های اصلی و فرعی</p>		

۲-۶-۴- طراحی شبکه زیربنایی و ارتباطی با توجه به کانونهای زیست و فعالیت

با توجه به اینکه مهمترین موضوع در شبکه ارتباطی منظومه بخش مرکزی شهرستان طارم، قرار نگرفتن در مسیرهای اصلی حمل و نقل کشور است و با عنایت به اینکه موقعیت جغرافیایی منظومه امکان دسترسی گسترده ای را به استانهای گیلان و اردبیل فراهم کرده است، در طرح ها و پروژه های پیشنهادی احداث و اصلاح مسیرهای دسترسی های خارج از منظومه مورد تاکید قرار گرفته است. پروژه های تعریف شده در این حوزه به شرح زیر است:

۱. اصلاح و تکمیل جاده ارتباطی درام - شیرین سو - ماسوله - فومن (۳.۵ کیلومتر بعد از روستای نوکیان)
۲. اصلاح و تکمیل راه ارتباطی طارم به خلخال (مشکل در سمت زنجان است حدود ۳۵ کیلومتر از روستای جعفر آباد خلخال تا روستای پاه رود)
۳. اصلاح و تکمیل راه طارم - منجیل که در حوزه استان گیلان دچار مشکل است (اصلاح پل بر روی رودخانه قیزیل اوزن که فقط برای عبور یک خودرو امکان می دهد + وضعیت عرض محدود جاده و ایمن نیست حدود ۲۵ - ۳۰ کیلومتر) محدوده روستای سفید رود (ماسته خور)
۴. تعریض و اصلاح راه تهم - زنجان - طارم - احداث و تکمیل راه زنجان - طارم - منجیل
۵. آسفالت راه ارتباطی خاکی روستای گاوخس - بالاکوه - نوکیان - سیاهورود - قشلاق خساره - لهنه - پرچینه - زرده - چرزه.
۶. آسفالت راه گیلان به جیش آباد (نیروگاه خورشیدی دارد).
۷. توسعه جاده های بیابانات توریستی
۸. شن ریزی، سنگ فرش کردن و آسفالت معابر داخل روستا
۹. احداث پل ارتباطی بین پاسار جدید و قدیم
۱۰. احداث جاده آسفالت از سمت انارستان به پاسار جدید

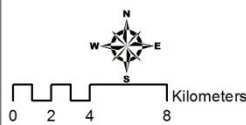
نقشه ۹۴: توسعه زیرساختهای ارتباطی پیشنهادی منظومه بخش مرکزی شهرستان طارم

توسعه زیرساختهای ارتباطی پیشنهادی منظومه بخش مرکزی شهرستان طارم

<p>بل پیشنهادی</p> <p>توسعه جاده های منظومه</p> <p>اسفالت جاده های روستایی</p> <p>ارتباط با خارج منظومه</p> <p>توسعه جاده های بیابانی</p>	<p>بنیاد مسکن انقلاب اسلامی استان زنجان</p> <p>مهندسین مشاور بورت شهر سیلان</p> <p>طرح توسعه پایدار منظومه روستایی بخش مرکزی شهرستان طارم</p>
---	---

۲-۶-۵- کاربری اراضی پیشنهادی

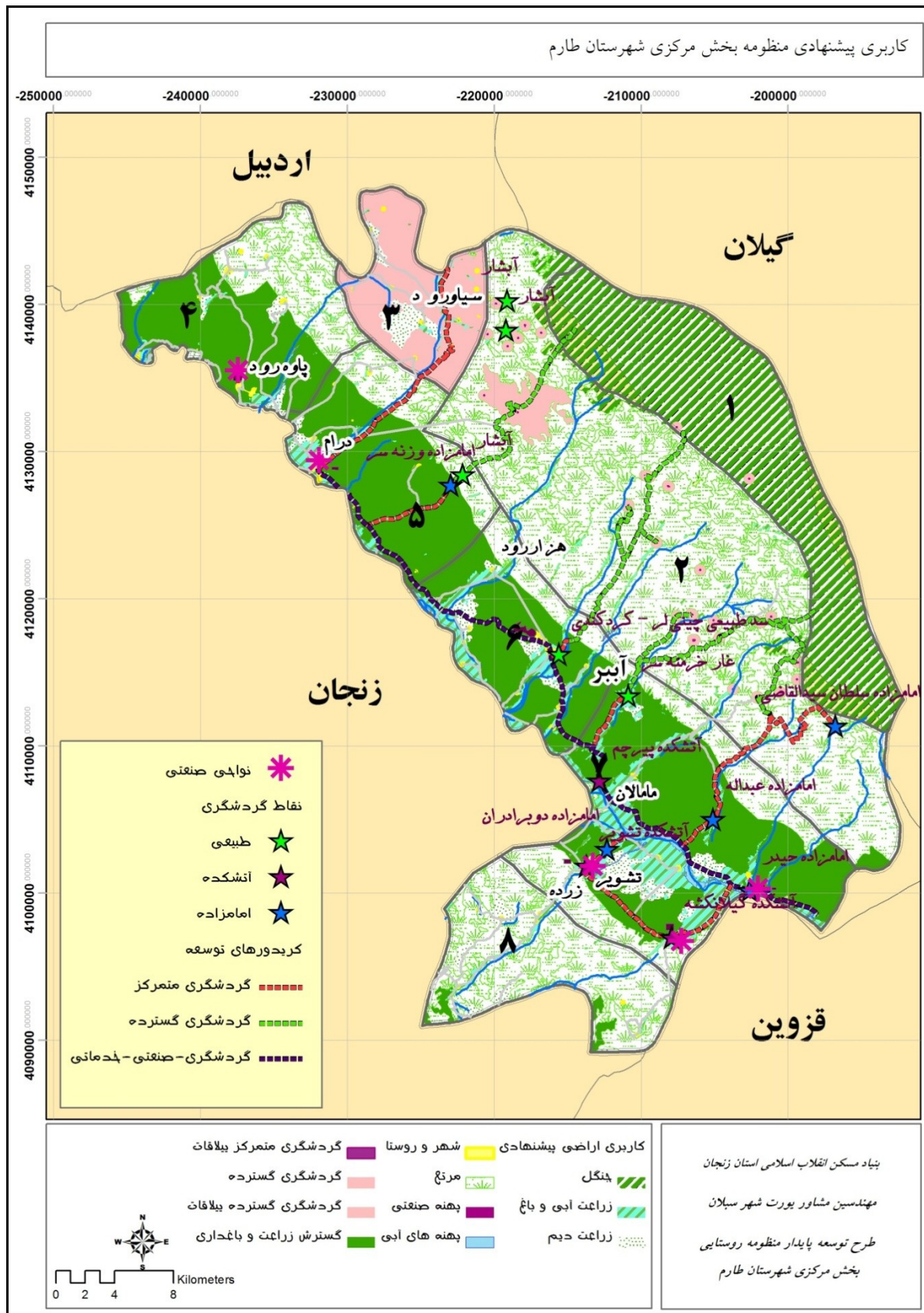
کاربری اراضی پیشنهادی با در نظر گرفتن مواردی چون:

- کاربری وضع موجود
- خصوصیات طبیعی همچون درصد و جهت شیب، خصوصیات آب و هوایی، گسل
- دوری و نزدیکی به منابع آب
- حفظ اراضی جنگلی
- حفظ و توسعه اراضی زراعی و باغی
- توسعه محدوده های صنعتی برای گسترش صنایع تبدیلی کشاورزی
- استفاده از توانهای گردشگری منطقه
- و در نهایت بهینه ترین استفاده ای که می توان از فضا کرد تهیه شده است.

جدول ۲۳۲ : مساحت و درصد کاربری اراضی پیشنهادی

کاربری پیشنهادی	مساحت مترمربع	مساحت هکتار	درصد
پهنه صنعتی	۱۵۲۰۰۰۲	۱۵۲	۰.۱۰
پهنه های آبی	۵۳۹۹۲۳۵	۵۴۰	۰.۳۶
جنگل	۲۱۵۷۵۴۹۱۹	۲۱۵۷۵	۱۴.۴۹
زراعت آبی و باغات	۸۸۳۰۴۰۴۴	۸۸۳۰	۵.۹۳
زراعت دیم	۳۷۱۳۵۰۹۹	۳۷۱۴	۲.۴۹
سکونتگاهی	۴۰۷۱۲۷۹	۴۰۷	۰.۲۷
گردشگری گسترده	۶۹۲۸۲۱۹۶	۶۹۲۸	۴.۶۵
گردشگری گسترده بیلاقات	۲۷۲۶۲۵۶۱	۲۷۲۶	۱.۸۳
گردشگری متمرکز بیلاقات	۶۶۲۲۶۵	۶۶	۰.۰۴
گسترش زراعت و باغداری	۳۵۶۹۱۴۹۶۹	۳۵۶۹۱	۲۳.۹۷
مرتع	۶۸۲۷۹۸۳۷۳	۶۸۲۸۰	۴۵.۸۵
جمع	۱۴۸۹۱۰۴۹۴۲	۱۴۸۹۱۰	۱۰۰

نقشه ۹۵: کاربری پیشنهادی بخش مرکزی شهرستان طارم

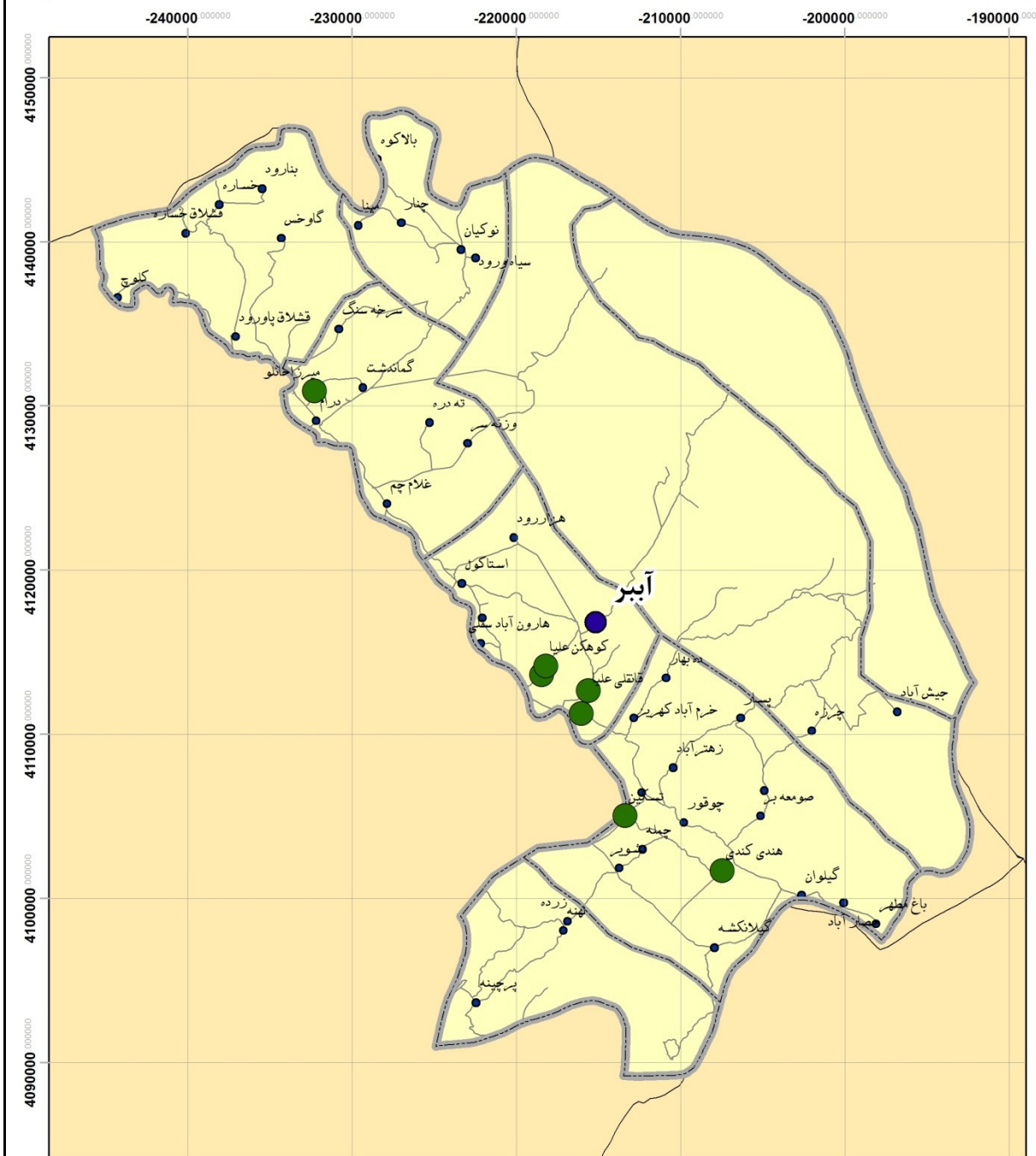

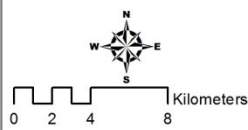
نقشه ۹۷: امکانسنجی زمینهای قابل واگذاری از طرف منابع طبیعی به کشاورزان

امکان سنجی زمینهای قابل واگذاری از طرف منابع طبیعی به کشاورزان

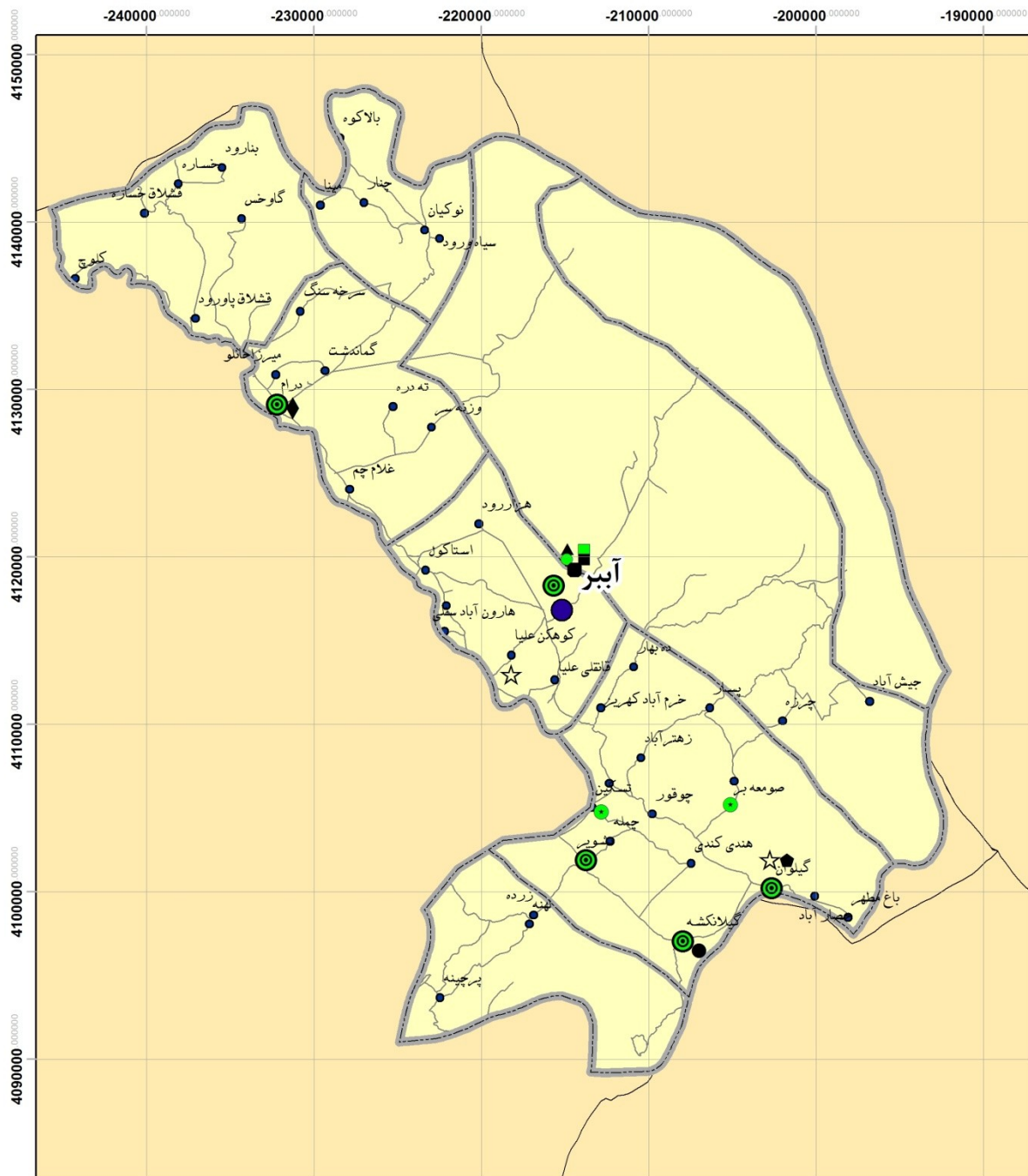
● امکان سنجی واگذاری زمین به کشاورزان

بنیاد مسکن انقلاب اسلامی استان زنجان
 مهندسین مشاور بورت شهر سبلان
 طرح توسعه پایدار منظومه روستایی
 بخش مرکزی شهرستان طارم

نقشه ۹۸ : صنایع مورد حمایت و نواحی صنعتی پیشنهادی

صنایع مورد حمایت و نواحی صنعتی پیشنهادی

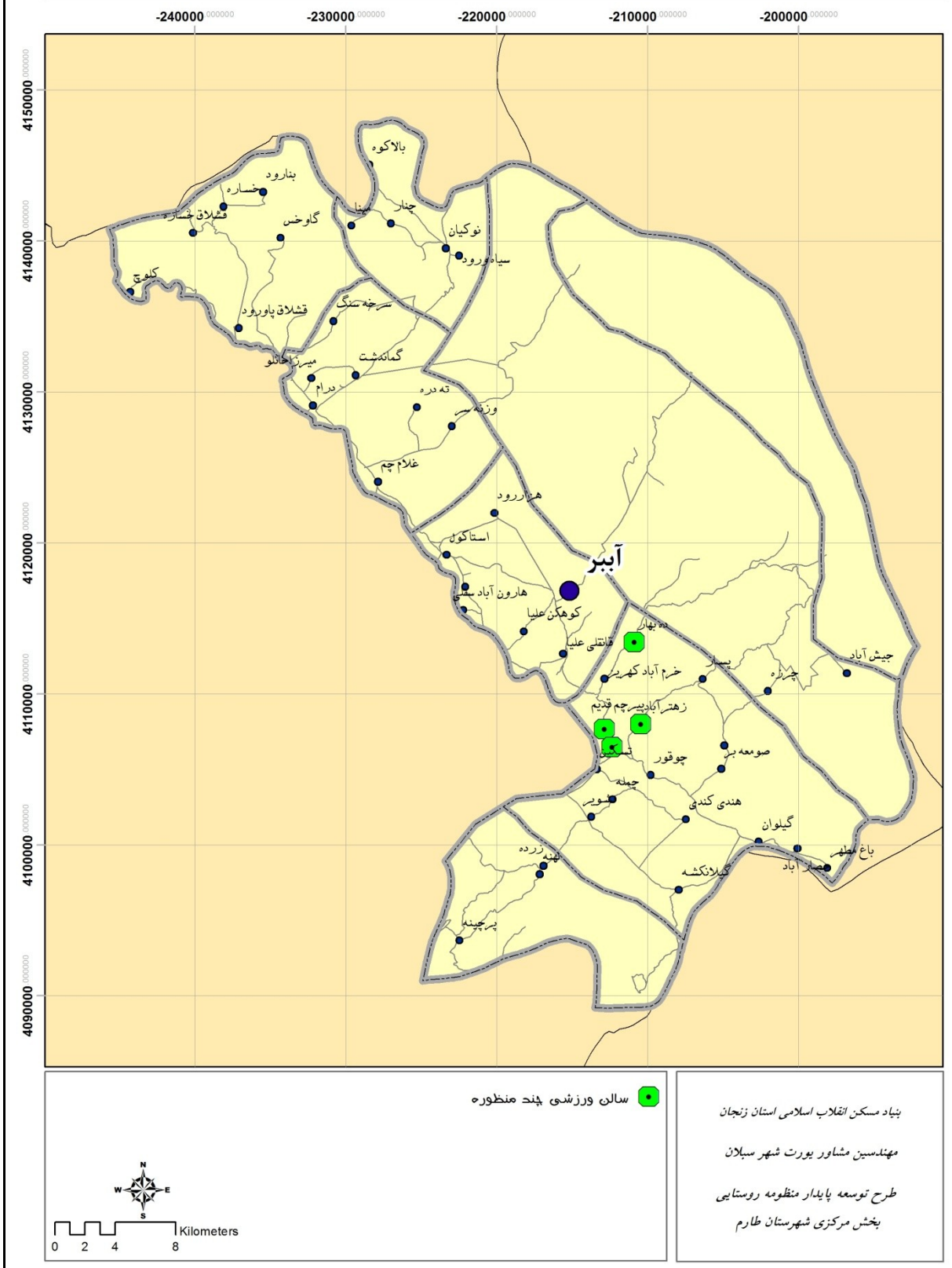

<ul style="list-style-type: none"> ● کارخانه تیرپه بلوک صنعتی ● کارخانه رب گوپه فرنگی ☆ کارخانه شن و ماسه و آسفالت ● کارخانه گچ ◆ کوره آجرپزی ⊙ نواحی صنعتی 	<ul style="list-style-type: none"> ● صنایع مورد حمایت ● شرکت بسته بندی آقای عابدینی ▲ صنایع بسته بندی نگین سبز ■ کارخانه انم گاز ● کارخانه بسته بندی آی تونا ■ کارخانه تولید بونولیت
---	--

بنیاد مسکن انقلاب اسلامی استان زنجان
 مهندسین مشاور یورت شهر سابلان
 طرح توسعه پایدار منظومه روستایی
 بخش مرکزی شهرستان طارم

نقشه ۹۹: پروژه های پیشنهادی احداث سالن ورزشی چندمنظوره

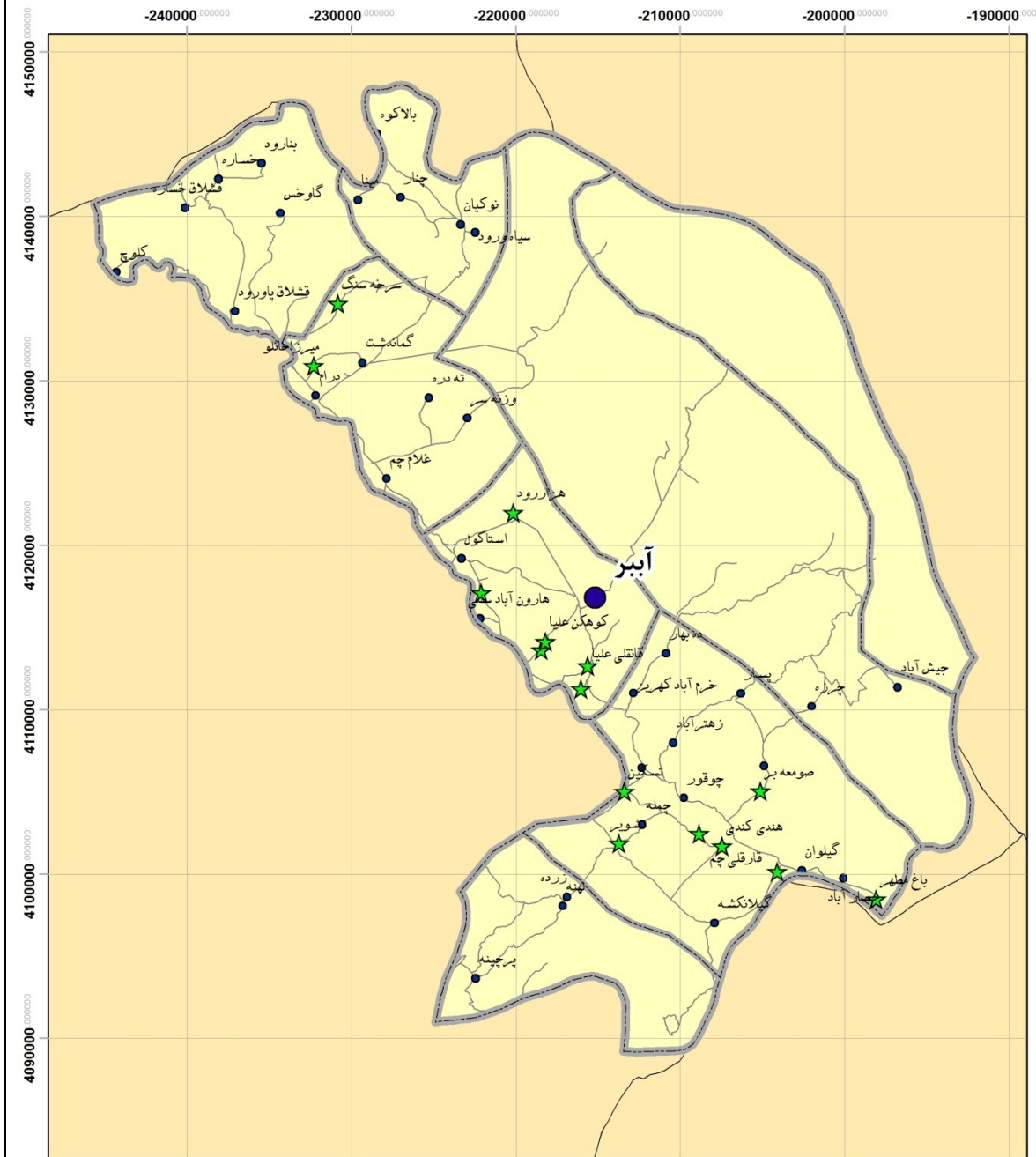
پروژه های پیشنهادی احداث سالن ورزشی چند منظوره

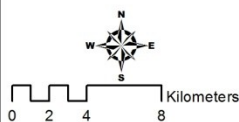
نقشه ۱۰۰: پروژه های شرکت تعاونی مصرف پیشنهادی در سطح روستاها

پروژه های شرکت تعاونی مصرف پیشنهادی در سطح روستاها

★ شرکت تعاونی پیشنهادی

بنیاد مسکن انقلاب اسلامی استان زنجان
 مهندسین مشاور بورت شهر سیلان
 طرح توسعه پایدار منظومه روستایی
 بخش مرکزی شهرستان طارم

۲-۲-۷- تدوین طرحها و پروژه‌های ضروری برای توسعه پایدار منظومه

۲-۲-۷-۱- طرحها و پروژه‌های زیرساختی

۲-۲-۷-۱-۱- اصلاح شبکه‌های ارتباطی

۱. اصلاح و تکمیل جاده ارتباطی درام - شیرین سو
۲. اصلاح و تکمیل راه ارتباطی طارم به خلخال
۳. اصلاح و تکمیل راه طارم - منجیل که در حوزه استان گیلان دچار مشکل است
۴. تعریض و اصلاح راه تهم - زنجان - طارم - احداث و تکمیل راه زنجان-طارم-منجیل
۵. آسفالت راه های خاکی روستایی
۶. آسفالت راه گیلان به جیش آباد
۷. توسعه جاده های ییلاقات توریستی
۸. احداث و تعریض مسیلهها در جاده های بین روستایی و شهری

۲-۲-۷-۲- توسعه منابع انرژی و منابع آب

۹. تکمیل سد تنظیمی در دست ساخت پاه رود برروی رودخانه قزل اوزن
۱۰. تکمیل سد میرزاخانلوی ۲۱
۱۱. احداث سدهای معیشتی تامین آب شرب روستاها و آب کشاورزی
۱۲. تعمیر کانالهای کشاورزی-تمام بند انحرافی پاه رود و اتصال آن به سد مشما
۱۳. کانال کشی بتنی برای مزارع و باغات روستا
۱۴. لایروبی نه‌های کشاورزی
۱۵. احداث کانالهای کشاورزی در محل ورودی از رودخانه الزین به تسکین برای تامین آب کشاورزی
۱۶. احداث ایستگاه پمپاژ آب کشاورزی برای اراضی کشاورزی
۱۷. صدور مجوز احداث چاه (براساس حق بستر که کشاورزان می پردازند)
۱۸. حل مشکل آب های زیر زمینی با ایجاد سدهای خاکی کوچک و سنگی در مسیر دره های سیل خیز (۲۲ رشته رودخانه آب دار در طارم ، بیشتر در بخش مرکزی)
۱۹. قطره ای کردن آبیاری اراضی کشاورزی
۲۰. تعویض لوله های انتقال آب چشمه ییلاقی
۲۱. پلمپ چاه های غیر مجاز
۲۲. تامین آب شرب از چشمه ها و آبراهه های فرعی و تامین آب کشاورزی از رودخانه قیزیل اوزن و چاه های مجاور رودخانه
۲۳. اجرای پروژه های مربوط به تامین انرژی های نو.

۲-۲-۷-۳- ایمن سازی و کاهش خطر سوانح طبیعی

۱. مقاوم سازی خانه های روستایی و نظارت بر اجرای آیین نامه ۲۸۰۰ مقاوم سازی در مقابل زلزله
۲. رعایت حریم گسلها در ساخت و سازهای موجود در منطقه

۳. احداث سیل بند

۲-۲-۷-۱-۴- پدافند غیر عامل

۱. پخشایش امکانات و پروژه ها به صورت خوشه ای در بین نقاط سکونتگاهی
۲. مکانیابی سالن ورزشی چند منظوره در محدوده روستاها

۲-۲-۷-۱-۵- حفاظت از منابع طبیعی و پایداری محیطزیست

۱. حفظ تنوع بالای گیاهی و نگهداری ۹۱۶۷ هکتار جنگل موجود در سطح منظومه
۲. ارتقاء منطقه شکار ممنوع به منطقه حفاظت شده
۳. استفاده از انواع گیاهان دارویی منطقه برای گردشگری طبیعی منطقه
۴. کنترل چرای دام در مناطق مجاز
۵. جلوگیری از قطع درختان جنگل
۶. کاشت گیاهان دارویی در مناطق کم پوشش
۷. جلوگیری از شکار در مناطق شکار ممنوع منظومه
۸. حفاظت از گونه های گیاهی باارزش
۹. جلوگیری از ساخت و ساز در سکونتگاههای بییلاقی واقع در منطقه جنگلی منظومه
۱۰. رعایت حریم و بستر رودخانههای اصلی و فرعی منظومه
۱۱. جلوگیری از دفع زباله در رودخانههای منظومه

۲-۷-۲-۲- طرحها و پروژه‌های اجتماعی- اقتصادی در سطح سکونتگاههای منظومه

۲-۷-۲-۲-۱- توسعه فعالیت‌های اقتصادی

۱. احداث شرکت تعاونی
۲. تاسیس سردخانه نگهداری میوه
۳. ساماندهی بازار فروش محصولات
۴. اجرای پروژه‌های پیشران مرتبط با محصولات زیتون، گوجه فرنگی و سیر

۲-۷-۲-۲-۲- توسعه فعالیت کشاورزی

۱. بیمه محصولات کشاورزی
  ۲. امکان سنجی واگذاری زمینهای قابل کشاورزی تحت مالکیت سازمان منابع طبیعی به مردم
  ۳. ارائه تسهیلات از طرف بانک کشاورزی برای رونق بخش کشاورزی و گسترش آبیاری‌ها به شیوه نوین
- ### ۲-۷-۲-۲-۳- توسعه فعالیت‌های استخراجی (معادن) و صنعتی (با تاکید بر صنایع تبدیلی)

۱. حمایت از صنایع بسته بندی
۲. حمایت از کارخانه
۳. حمایت از معادن موجود در روستاها.

۲-۷-۲-۲-۴- توسعه فعالیت‌های گردشگری

۱. احیای محور گردشگری-تاریخی-فرهنگی مسیر شیرین سو به ماسوله و مسیر خلخال
۲. تعریف روستاهای هدف گردشگری
۳. تعریف روستاهای مناسب جهت مطالعات بافت با ارزش
۴. ایجاد پارک ساحلی در اطراف رودخانه قیزیل اوزن روستای گیلوان
۵. معرفی لباسهای محلی روستای هزاررود علیا
۶. ایجاد زمینه شکل گیری گردشگری کشاورزی با عنایت به تنوع محصولات کشاورزی
۷. بیلاقات گردی در سمت شرق
۸. شناساندن منطقه شکار ممنوع و تبلیغات جهت بازدید از حیوانات وحشی در منطقه شکار ممنوع
۹. استفاده از امکانات گردشگری مذهبی
۱۰. تعریف طرح گردشگری آتشکده‌های پیرچم
۱۱. استفاده از ظرفیت امامزاده عبدالع درصومعه بر، امامزاده حیدر در گیلوان و امامزاده دوبرادران در چمله برای توسعه صنعت گردشگری در منظومه

۲-۷-۲-۲-۵- توانمندسازی و اشتغالزایی

۱. حمایت از کارگاه‌های فعال در روستاها
۲. جذب سرمایه گذار برای پروژه‌های تولید محصولات آبرزی
۳. احداث سایت کارگاه‌های تولیدی معیشت محور روستایی
۴. حمایت برای فعالیت مجدد کارگاه‌های تعطیل شده

۵. تاسیس صنایع مرتبط با کشاورزی همچون فراوری زیتون و محصولات کشاورزی
۶. طرح توسعه گاوداری شیری و گوسفند داشتی
۷. توسعه مرغداری صنعتی
۸. توسعه کندوی زنبور عسل
۹. توسعه پرورش ماهی
۱۰. توسعه بازارهای میوه و تره بار، توسعه شنبه بازارها و دوشنبه بازارها
۱۱. ترویج و آموزش بخش های کشاورزی (بخش زیتون)، خدمات و صنعت
۱۲. فراهم سازی بستر مناسب سرمایه گذاری فعالان اقتصادی.

۲-۲-۷-۲-۶- کارآفرینی (فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی)

۱. حمایت از طرحهای خودکفایی کمیته امداد امام خمینی (ره)
۲. حمایت از اداره اوقاف برای انجام پروژه های سرمایه گذاری
۳. حمایت از کارآفرینان بخش کشاورزی
۴. در شهر آبر و در مشارکت با آقای کریمی مهمانسرا با ۸ سوئیت احداث خواهد شد
۵. برای توسعه فضای مورد استفاده در امامزاده سیدعلی قاضی یک میلیارد تومان هزینه شده است . در ۴۲۷ هکتار از اراضی متعلق به اداره اوقاف، حدود ۶ حلقه چاه کنده شده است و لوله گذاری مسیر انجام شده و احداث دو استخر مورد نیاز تا ۸٪ پیشرفت فیزیکی دارد . این پروژه زیتون کاری، با عنوان مرحوم آقاخان مظفرالدوله، به اشتغالزایی ۱۰۰ نفر منجر خواهد شود
۶. امکان جذب سرمایه گذاران بخش خصوصی برای احداث گلخانه و پرورش اسب و کارگاههای کوچک.
۷. استفاده از ظرفیت سرمایه گذاری اداره تعاون، کار و رفاه اجتماعی:
۸. در سال ۱۳۹۴ تسهیلات به ارزش دو میلیارد تومان به شرکت تعاونی بسته بندی زیتون گیلوان پرداخت شده است. این تسهیلات بصورت ۳۰٪ آورده تعاونی ۷۰٪ آورده بانک توسعه تعاون پرداخت شده است.
۹. پرداخت تسهیلات ۴۰۰ میلیون تومان به شرکت پرورش زیتون گیلانکشه که حدود ۴۵ نفر اشتغالزایی خواهد داشت از دیگر اقدامات مهم اداره تعاون، کار و رفاه اجتماعی بوده است
۱۰. احداث مجموعه های مربوط به پرورش ماهی و شیلات که در حال حاضر در روستاهای طارم در حال ساخت می باشد.
۱۱. معرفی محصولات تولیدشده در سایت و ارائه برندهای معروف در بروشور و کتابچه وزارت تعاون
۱۲. ایجاد زمینه برای شرکت در نمایشگاه های خارجی و داخلی جهت واگذاری غرفه های ارزان جهت عرضه محصولات منطقه طارم

۲-۲-۷-۲-۷- آموزش عمومی و حرفه ای

۱. آموزش و ترویج کارگاه های صنایع فرشبافی
۲. استفاده از انسجام فرهنگی و گروهی بین برای تامین مالی، سرمایه گذاری، مدیریت و نگهداری طرح ها و پروژه های پیشنهادی

۳. آموزش شاغلین ۴۷۷ کارگاه فرآوری زیتون (اعم از سنتی و صنعتی) در سطح منظومه برای تکمیل زنجیره ارزش این محصول

۴. آموزش ترویج فرهنگ تفکیک زباله های تر و خشک از مبدا

۵. مکان‌گزینی مراکز دفن زباله

۶. آموزش جلوگیری از ریختن فضولات حیوانی در معابر عمومی داخل روستا

۷. ترویج کاشت و برداشت محصولات ارگانیک کشاورزی

۸. آگاه‌سازی مردم بر ضررهای استفاده بی‌رویه از سموم و کودهای شیمیایی در کشاورزی

۹. آموزش نحوه استفاده صحیح از سموم و کودهای شیمیایی

۱۰. آموزش ساکنین و مشارکت آنها در حفاظت از گونه‌های گیاهی و جانوری منظومه

۱۱. آموزش ساکنین در حفاظت از منابع آبی از طریق جلوگیری از دفع زباله در رودخانه های منظومه

۱۲. آموزش مردم بر نحوه مشارکت و اجرای طرحها.

۲-۲-۷-۳- طرحها و پروژهها در سطح روستاهای منظومه

طرحها و پروژه های در سطح روستاها به پیوست ارائه شده است.

۲-۲-۷-۴- اولویت های اجرایی و زمانبندی پیشبرد طرح ها و پروژه ها

طرح های زیرساختی و همچنین طرح های پیشران تعریف شده برای سه محصول زیتون، سیر و گوجه فرنگی در اولویت اول اجرایی طرح هستند که در ۵ سال اول به بهره برداری خواهند رسید. سایر پروژه ها در طی پروسه ۱۰ ساله به بهره برداری خواهند رسید.

۲-۳- فصل سوم: نحوه و مدیریت اجرای طرح

۲-۳-۱- مدیریت اجرا

۲-۳-۱-۱- تعیین نحوه اجرای طرح (ساز و کار اجرای طرح با تأکید بر اجرای مشارکتی)

در سالهای اخیر مشارکت در برنامه‌ها اهمیت ویژه‌ای یافته است و لذا واژه "حکروایی" به یکی از مفاهیم کلیدی در حوزه نظریه‌ها و روشهای اداره سطوح مختلف جامعه تبدیل شده است. حکروایی، به مفهوم فرایند تصمیم‌گیری و اجرای آن، مجموعه‌ای از ارزشها، هنجارها، فرایندها و نهادها را در بر می‌گیرد که از طریق آنها مدیریت توسعه جامعه، بطور رسمی و غیررسمی صورت می‌گیرد. مفهوم حکروائی به دلیل توجه به نقش روزافزون سایر بازیگران و بهره‌ورانی که علاوه بر دولت در رشد و توسعه جامعه نقش دارند؛ عمومیت یافته است. این واژه از نیمه دوم دهه ۱۹۹۰ به بعد کاربرد مفهوم حکروایی به طور روزافزون گسترش یافته است.

حکروایی رویکرد نوین اداره امور عمومی است که در قلمرو فرا ملی، ملی و محلی کاربرد گسترده‌ای یافته است. یکی از ابعاد منطقه‌ای حکروایی، حکروایی محلی است که به کیفیت ۱۱۶ اداره امور محلی در حوزه‌های شهری و روستایی اشاره دارد. حکروایی محلی، وسیع‌تر از (واحد سیاسی و سازمانی قانونی در قلمرو محلی) و بیانگر اقتدار سیاسی، مدیریت محلی اقتصادی و مدیریتی توسط شبکه‌ای از بازیگران رسمی مدیریت محلی، بخش خصوصی و نهادهای مدنی در حوزه‌های شهری و روستایی است. آنچه تعیین‌کننده محلی بودن حکروایی است، میزان مشارکت مؤثر شهروندان و بازیگران محلی در تعیین آرمانها و خواسته‌های محلی و تلاش مشترک برای تحقق اهداف و خواسته‌های جامعه محلی است. در حکروایی محلی، شبکه‌ای از بازیگران مدیریت محلی، بخش خصوصی، تشکلهای غیردولتی و مدنی و نمایندگان دولت مرکزی اولویتها و مسائل محلی را شناسایی و برای تحقق خواسته‌ها و رفع مشکلات با یکدیگر تشریک مساعی می‌کنند (دربان و رضوانی، ۱۳۸۹).

بهای مشخص شدن تعریف حکروایی روستایی و تفاوت آن با حکروایی محلی باید ابتدا واژه محلی تعریف شود. اصطلاح «محلی» مترادف با کوچکترین واحد جغرافیایی است که از اختصاصات و امور ویژه برخوردار است و به منافع و سرنوشت ساکنان آن مربوط می‌شود. این ۱۱۷ واحدها شامل واحد روستا، شهر و ناحیه جغرافیایی که حاوی منظومه‌های شهری و روستایی منسجم است و از یک شهر مرکزی با مجموعه‌ای از روستاهای تابع و احتمالاً شهرهای کوچک وابسته، به همراه فضاهای جغرافیایی فیما بین تشکیل شده است و می‌توان از آن در تقسیمات کشور به بخش یا شهرستان تعبیر کرد. میتوان گفت حکروایی محلی مشتمل بر حکروایی روستایی و شهری است و تعریف حکروایی محلی برای حکروایی روستایی قابل استناد است (همان). لذا منظور ما از حکروائی محلی در اینجا حکروائی روستایی است.

این رهیافت تلاشی است برای یافتن راه‌حلهای جدید برای ضعفها و شکستهای ناشی از رهیافت بالا به پایین در فرایند توسعه روستایی و بر توانمندسازی جوامع محلی و نقش مستقیمی که باید در فرایند توسعه جامعه خویش همراه با بخش دولتی و غیردولتی داشته باشند، تأکید می‌کند. بهترین رهیافت برای مطیع کردن توانمندی‌های مردم در فرایند توسعه پایدار روستایی، رهیافت مدیریتی مبتنی بر جامعه محلی توسط نهادهای محلی است، که آن را رهیافت اداره "خودمحور" برای پوشش دادن مشارکت و تواناییهای آنها در یک فرایند تصمیم‌گیری جامع و شفاف می‌نامند. قلمرو محلی اغلب بهترین محدودهای است که امکان

دسترسی به پایداری در آن وجود دارد. بر مبنای روابط واقعی داخل گروه های مردمی و دانش آنها برای تصمیم گیری، جوامع محلی ممکن است اغلب اوقات اما نه همیشه، مناسبترین واحد برای مدیریت فرایند توسعه پایدار روستایی باشند (رحمانی فضلی و همکاران، ۱۳۹۳).

اگر حکمروایی روستایی را نتیجه تعامل دولت، شهروندان و نهادهای مدنی از طریق فرایند سیاسی، توسعه خط و مشی، طراحی برنامه و ارائه خدمات بدانیم، در آن صورت، دولت ها یکی از نهادهای خاصی هستند که در حکمروایی مشارکت داشته و در پی پاسخگویی به این سوال هستند که: چه کسی باید در تصمیم گیری دخیل باشد؟ و با چه ظرفیتی؟ بر این اساس، حکمروایی در چهار سطح قابل بررسی است:

۱. حکمروایی در فضای جهانی که با مسائل فراتر از حوزه دولت های ملی سروکار دارد؛ ۲. حکمروایی در فضای ملی که خود به سطوح ملی، منطقه ای (شهری و روستایی) تقسیم می شود؛ ۳. حکمروایی در فضای سازمان یا حکمروایی سازمانی؛ ۴. حکمروایی در فضای جوامع محلی. با توجه به تقسیم بندی فوق، حکمروایی به مثابه سلسله مراتبی شدن قدرت دولت و تقسیم آن به سطوح فوق الذکر همراه با مشارکت مردم، نهادهای محلی و سازمانهای غیردولتی است (همان). در طرح توسعه پایدار منظومه طارم با حکمروایی محلی سر و کار داریم.

حکمروایی روستایی دارای اصول و معیارهای متعددی است که مهمترین اصول و معیارهای حکمروایی خوب روستایی به شرح ذیل مطرح می شوند:

۱ - مشارکت مردمی: منظور از مشارکت در حکمروایی خوب روستایی، قدرت تأثیرگذاران بر

تصمیم گیریها و تصمیم سازی هایی که به سرنوشتشان مربوط می شود، دخالت کنند و نقش فعال و تأثیرگذار داشته باشند. این قدرت بویژه در چارچوب اهداف راهبردی توسعه پایدار روستایی (اقتصادی، اجتماعی، نهادی و اکولوژیکی - کالبدی) مورد نظر است.

مشارکت مردمی در طرح توسعه پایدار منظومه طارم، می تواند به نحو زیر باشد:

➤ مشارکت روستائیان در فرایند تصمیم سازی و تصمیم گیری از طریق جلسات هم اندیشی به منظور تبیین

مسائل و مشکلات احتمالی طرح، استفاده از نظرات آنها در اولویت بندی طرحها و پروژه های پیشنهادی در طرح توسعه پایدار منظومه طارم

➤ حمایت وزارت جهاد کشاورزی در ایجاد نهادهای مدنی مانند تعاونی های اصناف مختلف از جمله تعاونی زیتون کاران، باغداران، شالیکاران و ...

➤ حمایت بانک ها، موسسات مالی و دستگاه های ذیربط از توسعه فعالیت های کشاورزان در زمینه محصولات باغی و زراعی

➤ حمایت بانک ها، موسسات مالی و دستگاه های ذیربط از توسعه فعالیت های صنعتی وابسته به کشاورزی برای افزایش اشتغال و بهبود کسب و کار روستائیان

➤ تشکیل کمیته های تخصصی متشکل از مردم محلی به تفکیک موضوع پروژه های پیشنهادی طرح

۲ - پاسخگویی: منظور از پاسخگویی فرایندی است که در آن سازمانها، مسئولان و مدیران چه در سطح

کلان و چه خرد (شورای اسلامی، ده یار و غیره) و انجمن های محلی روستایی مسئول نتایج تصمیمات و

فعالیت های خود هستند . در واقع، پاسخگویی اهرمی برای افزایش کنترل مسئولان و تصمیم گیرندگان هست تا در قبال عملکرد خود مسئول باشند

پاسخگویی در طرح توسعه پایدار منظومه طارم در برگیرنده موارد زیر است:

➤ تشکیل کمیته های تخصصی در سازمان های مربوطه در راستای کنترل و نظارت بر میزان پیشرفت طرح ها و پروژه های توسعه ای

➤ تعیین بخش پاسخگو در کمیته های تخصصی به منظور اطلاع رسانی مردم از پیشرفت کار و ارائه پاسخ قانع کننده به سوالات روستائیان از طریق جلسات جمعی و فردی در ارگان ها و روستاها و همچنین انتشار اطلاعیه

➤ ارزیابی رضایتمندی روستائیان از میزان و نحوه اجرای پروژه ها به طور متوالی

➤ بررسی و حل نارضایتی روستائیان از طریق برگزاری جلسات عمومی با حضور مسئولین محلی

➤ ایجاد بخش پیگیری در کمیته تخصصی به منظور پیگیری مسائل و مشکلات طرح ها و پروژه ها

۳ - **مسئولیت پذیری:** حکمروایی خوب روستایی نیازمند آن است تا نهادها و فرایندها به نفع همه ذینفعان خدمات ارائه کند، این امر زمانی امکانپذیر است که نهادها و فرایندها، مسئولان و تصمیم گیرندگان به خواست ها و انتظارات و نیازهای افراد و گروههای روستایی ، حساس و مسئولیت باشند و در قبال آنان حساب پس بدهند، در حکمروایی خوب روستایی همه اهل مسئولیت هستند و سعی خواهند کرد از عهده مسئولیتی که به آنها واگذار شده، برآیند.

در ارتباط با مسئولیت پذیری در طرح توسعه پایدار طارم می توان به موارد زیر اشاره نمود:

➤ تمرکز زدایی و واگذاری امور محلی به روستائیان از طریق انتخاب چند نماینده برای هر یک از حوزه های روستایی

➤ آگاه سازی روستائیان از میزان پیشرفت طرح ها و پروژه ها توسط کمیته پیگیری طرح ها و پروژه های توسعه منظومه

➤ داشتن مسئولین متعهد به خواسته برای اجرای طرحها و پروژهها به منظور بهبود شرایط روستائیان

➤ ایجاد تشکل های مردمی(روستائیان) نظیر تعاونی ها و واگذاری مسئولیت به آنان.

۴ - **قانون محوری:** حکمروایی خوب روستایی مستلزم چارچوبهای قانونی در ست و منصفانه می باشد

که به صورت بیطرفانه اجرا شود، از سوی دیگر، قوانین کارآمد، مراعات چارچوب های قانونی در تصمیم گیری و دور بودن افراد غیرمسئول از تصمیم گیریها، مسئله قانونمحوری و قانونمندی را در حکمروایی خوب روستایی بیش از پیش مورد توجه قرار داده است . پایندی به قوانین، نیازمند آگاهی روستائیان و همچنین احترام مسئولان به قانون است، حمایت کامل از حقوق تمامی انسانهای در حاشیه مانده و فقیر و ... و مکانهای جغرافیایی از اصول اساسی حکمروایی خوب روستایی به شمار می آید، اجرای بیطرفانه و عاری از تبعیض قوانین مستلزم وجود یک نهاد داوری (قضائیه) مستقل و یک نیروی پلیس فسادناپذیر و بیطرف در سطوح ملی، منطقه ای و محلی خواهد بود

قانون محوری در طرح توسعه پایدار منظومه طارم، می تواند به نحو زیر باشد:

➤ افزایش میزان آگاهی روستائیان از قوانین از طریق آموزش و اطلاع رسانی

- احترام و عمل به قانون از جانب مسئولین و روستائیان
- نظارت نمایندگان منتخب مردم در حوزه های عمران روستایی بر اجرای طرحها و پروژه های توسعه در طرح توسعه پایدار طارم

۵ - **شفافیت:** در حکمروایی خوب روستایی، شفافیت به معنای اختیار دادن به روستائیا برای تبدیل شدن به حسابرسانی در جامعه روستایی و داشتن حق اظهار نظر و دسترسی به اطلاعات آزاد است، در چنین حالتی، شفافیت در مقابل پنهان کاری در تصمیم گیریها به شمار می آید. چه اینکه، در پنهان کاری در پنهان کاری امکان بروز فساد در تصمیم گیری وجود داشته، در صورتی که شفافیت مانع بروز و یا گسترش آن می شود.

- در طرح توسعه پایدار طارم، شفافیت شامل موارد زیر است:
- آگاه سازی روستائیان از فرایند طرح و پروژه های انجام شده یا در حال انجام توسط نماینده های منتخب از طریق جلسات جمعی و فردی

➤ مستند سازی اقدامات صورت گرفته در سطح روستاها توسط کمیته پیگیری از طریق جلسات، انتشار بروشور، هفته نامه ها و ...

- اطلاع رسانی به روستائیان از شرایط مالی و زمانی طرحها و پروژهها از طریق بیلبوردها و جلسات در روستاها
- ۶ - **کارایی و اثربخشی:** در حکمروایی خوب روستایی، کارایی و اثربخشی به معنای آن است که نهادهای فرایندها نتایجی را به وجود بیاورند که نیازهای جامعه را برآورده ساخته و در عین حال، استفاده مطلوب از منابع در دسترس برای همگان میسر باشد. در حکمروایی خوب روستایی، مفهوم اثر بخشی و کارایی در برگیرنده استفاده پایدار از منابع طبیعی و حفظ محیط زیست است.
- کارایی و اثربخشی در منظومه طارم از طریق موارد زیر می تواند تحقق پیدا کند
- افزایش تحقق پذیری طرح ها و پروژه های توسعه ای

- افزایش راههای دستیابی به منابع مالی و فراهم سازی اعتبارات ریالی مورد نیاز از طریق منابع قابل دسترس
- فراهم نمودن خدمات گوناگون در سطح منظومه مطابق با نیازها و خواسته های روستائیان واقع در منظومه طارم

➤ برگزاری دوره های آموزشی برای ارتقاء دانش کشاورزان، باغداران و صنعتگران صنایع تبدیلی در راستای تامین نیازهای روستائیان

- آگاه سازی روستائیان برای استفاده بهینه از منابع موجود منظومه

۷ - **عدالت و برابری:** در حکمروایی خوب روستایی، ایجاد فرصتهای مناسب برای تمامی روستائیان در زمینه ارتقای وضعیت رفاهیشان، تلاشی در جهت تخصیص عادلانه منابع و مشارکت تمامی مردم حتی اقشار محروم و فقیر در اعلام نظر و تصمیم گیری نوعی عدالت محسوب می شود.

در زمینه عدالت محوری در منظومه طارم می توان به موارد زیر اشاره نمود:

- پراکنش شبکه های طرحها و پروژه های پیشنهادی در سطح منظومه در راستای پتانسیل های موجود سکونتگاه های منظومه طارم
- اجرای عادلانه (مالی و زمانی) طرحها و پروژه های توسعه در سطح منظومه با توجه به اولویت ها، کمبودها و

مسائل مشکلات

- اجرای طرحها و پروژه ها در همه منظومه بدون در نظر گیری سکونتگاه های دارای تفاوت زبانی و دینی به منظور جلوگیری از تبعیض زبانی و مذهبی
- فراهم نمودن خدمات رفاهی در مناطق کم برخوردار
- جلوگیری از تبعیض جنسیتی با مهیا نمودن شرایط حضور زنان در فعالیت های اقتصادی همانند تشکیل صندوق اعتبارات خرد زنان روستایی
- انتخاب زنان به عنوان دهیار و اعضاء شورای اسلامی به منظور جلوگیری از تبعیض جنسیتی در سمت های اداری

۸ - اجتماع گرایی (توافق جمعی): در جامعه روستایی کنشگران متعدد و گروهها با منافع مختلف وجود

دارند، وظیفه حکمروایی خوب روستایی، میانجیگری بین دیدگاهها و منافع مختلف موجود در سطح جامعه روستایی به منظور دستیابی به توقعات گسترده درباره آنچه که بهترین منافع را برای آحاد روستائیان و نیز نحوه دستیابی به آن است، می- باشد. این کار مستلزم وجود ارتباط و تلاش مشترک میان بخشهای مختلف دولتی، خصوصی و روستائیان بویژه سازمانهای غیردولتی و نهادهای اجتماعی موجود در روستا می باشد. حکمروایی خوب روستایی، بایستی یک چشم انداز وسیع و بلندمدت درباره توسعه پایدار انسانی و چگونگی دستیابی به آن داشته باشد، تحقق چنین امری فقط در سایه نزدیک شدن دیدگاه ها و منافع مختلف در جامعه روستایی میسر است.

در منظومه طارم می توان با اجرای موارد زیر، اجتماع گرایی یکی از اصول حکمروائی را رعایت نمود

- برقراری رابطه بین مدیران محلی و روستائیان از طریق برگزاری جلسات متعدد و مستمر؛ ماهانه
- بررسی مسائل و مشکلات و اقدامات اولویت دار در سطح روستاها، با مشارکت و همفکری مسئولین محلی و روستائیان از طریق جلسات
- برقراری رابطه و تعامل نهادهای گوناگون (نهاد دولتی، خصوصی و مدنی) با یکدیگر از طریق تشکیل کمیته پیگیری طرح ها و پروژه های توسعه منظومه

۹ - مشروعیت: در حکمروایی خوب روستایی، رابطه درست و قانونمند بین مسئولان، مدیران و

تصمیم گیرندگان محلی و غیرمحلی با روستائیان، مشروعیت را به ارمغان می آورد. در این رابطه و تعامل فی مابین مسئولان و مجریان امور، تصمیماتشان توسط اکثریت مردم روستایی مورد حمایت و تأیید قرار می گیرد، در نتیجه، می توان گفت که مشروعیت یک پدیده دموکراتیک بوده و وقتی در جامعه روستایی به وجود می آید که پشتیبانی اکثریت مردم روستایی را طبق قوانین و مقررات به همراه داشته باشد در منظومه طارم مشروعیت را می توان با شرح زیر عملی نمود:

- برقراری رابطه قانونی بین تصمیم سازان و تصمیم گیران

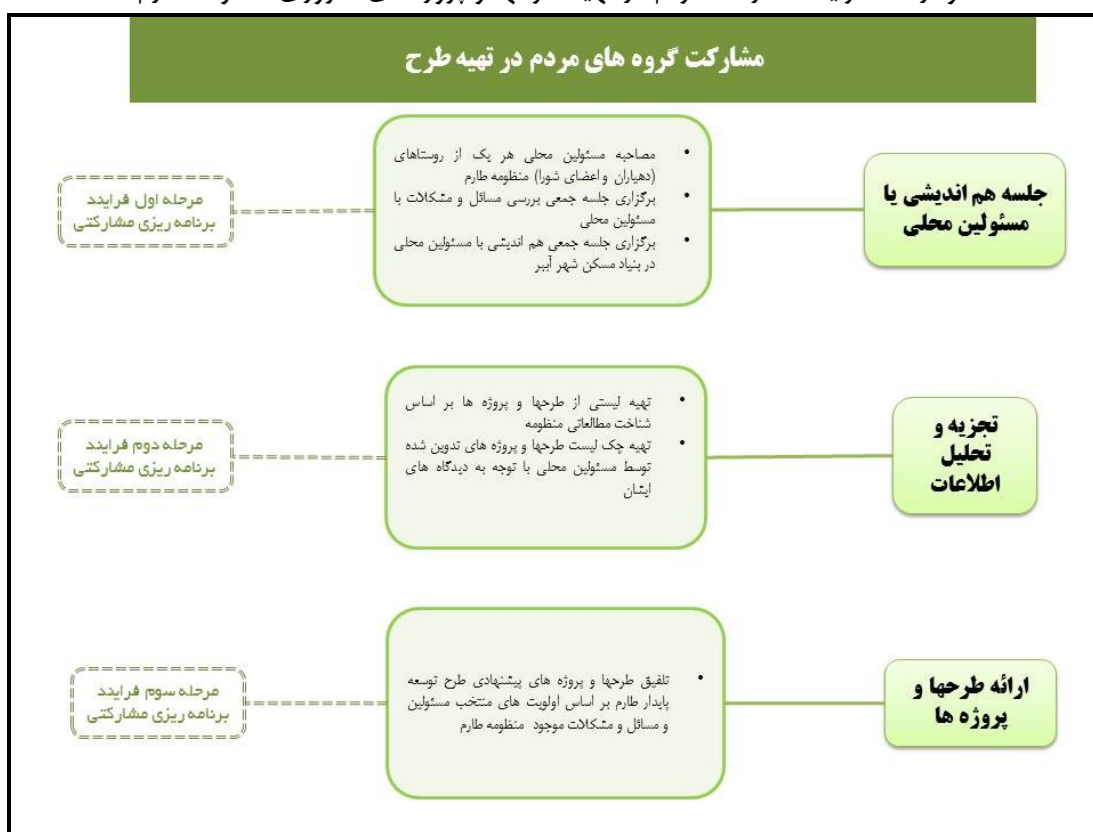
۲-۳-۱-۲- اقدامات مشارکتی در اجرای طرحها و پروژه ها (به تفکیک طرح و پروژ و مشارکت بخشهای دولتی، خصوصی، نهادهای مردمی و ...)

در طرح توسعه پایدار طارم، در تهیه اولویت طرحها و پروژه ها از نظر مسئولین محلی روستاهای منظومه طارم استفاده شده است. با توجه به شناخت مطالعاتی منظومه و گروه های کانونی مرحله اول، لیستی از طرحها و پروژ های مورد نیاز

منظومه طارم تهیه شد. پس از هماهنگی های صورت گرفته با مسئولین بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، جلسه هم اندیشی با مسئولین محلی روستاها برگزار گردید. در این جلسه، اغلب دهیاران و شوراها شرکت داشتند و فرمهای از پیش تعیین شده در اختیار آنها قرار گرفت تا آنها طرحها و پروژههای موردنیاز و اولویت دارشان را مشخص کنند. مسئولین محلی در فرمهای مذکور نوع طرحها، اعتبارات و زمان را نیز مشخص نمودند

پس از آن بین لیست طرحها و پروژه های استخراج شده از مطالعات اولیه طرح منظومه با طرحها و پروژه های پیشنهادی مسئولین محلی، تلفیقی صورت گرفته است. تمامی طرحها و پروژهها به پیوست ضمیمه شده است. نمودار زیر فرایند مشارکت مردم را در تهیه طرحها و پروژهها نشان می دهد.

نمودار ۲۵: فرایند مشارکت مردم در تهیه طرحها و پروژههای ضروری منظومه طارم

مأخذ: مشاور، ۱۳۹۵

همانگونه که در پاراگراف فوق گفته با توجه به مطالعات بخش نخست و جلسه ای که با مسئولین محلی منظومه طارم در بنیاد مسکن شهر آبر برگزار گردید، پروژههای زیر پروژههای مورد نیاز روستاهای این منظومه است که در جدول زیر به همراه نام سازمان متولی آورده شده است.

جدول ۲۳۳: پروژه های پیشنهادی برای روستاهای منظومه طارم

سازمان متولی	پروژه های پیشنهادی برای روستاهای منظومه طارم
جهاد کشاورزی	احداث ایستگاه پمپاژ آب کشاورزی
جهاد کشاورزی	احداث سد معیشتی برای تقویت تلفین آب کشاورزی
بنیاد مسکن	مقاوم سازی خانه ها
بخشداری	احداث سیل بند
بانک ملی	باجه بانکی
جهاد کشاورزی	احداث انبار و سردخانه محصولات کشاورزی
بخشداری	تهیه ماشین آتش نشانی
فرهنگ و ارشاد اسلامی	احداث کتابخانه عمومی
تربیت بدنی	احداث مجموعه ورزشی - مجموعه ورزشی روباز
بخشداری	احداث پارک بازی کودکان
آب و فاضلاب روستایی	تامین و تقویت آب شرب روستا
راه و شهرسازی	تعریض مسیرهای ارتباطی اصلی
راه و شهرسازی	اجرای راه اصلی و ارتباطی به سایر شهرستانها از جمله منجیل، طارم، خلخال
اداره کل تعاون	بیمه محصولات کشاورزی توسط دولت
جهاد کشاورزی	لایروبی نهادهای کشاورزی
فرهنگ و ارشاد اسلامی	ساخت خانه عالم
آب منطقه ای	تکمیل سدها
جهاد کشاورزی	تعویض لوله های انتقال آب
بنیاد مسکن	تهیه طرح هادی روستا
بخشداری	حل مشکل بازار فروش محصولات کشاورزی با خرید مستقیم دولت از کشاورزان
بانک کشاورزی	احداث کارگاه بسته بندی زیتون پرورده و زیتون شکن و روغن کشی زیتون
بنیاد مسکن	بازنگری مطالعات و تکمیل اجرای طرح هادی روستا
جهاد کشاورزی	لایروبی مکانیزه انبار کشاورزی
بخشداری	ساماندهی فروش محصولات زیتون و محصولات کشاورزی در سه راهی کوهکن
بخشداری	ساخت سرویس بهداشتی
منابع طبیعی	واگذاری زمین های منابع طبیعی
بنیاد مسکن	آسفالت کوچه های داخل روستا
جهاد کشاورزی	راه اندازی کارگاه زیتون

سازمان متولی	پروژه های پیشنهادی برای روستاهای منظومه طارم
مخابرات	تامین خط تلفن ثابت برای روستاهای فاقد تلفن
بخشداری	احداث مدرسه ابتدایی
اداره برق	برق قوی
جهاد کشاورزی	سوله نگهداری محصولات کشاورزی
جهاد کشاورزی	گاوداری
اداره تعاون	فعال شدن شرکت تعاونی
جهاد کشاورزی	فعال در روستا با اشتغال بیش از ۱۰ نفر mdf حمایت از کارگاه
جهاد کشاورزی	آموزش هرس درختان کشاورزی
بنیاد مسکن /بخشداری	آسفالت معابر داخل روستا
صدا و سیما	ایجاد دکل
جهاد کشاورزی	جذب سرمایه گذار برای احداث استخر ماهی
بنیاد مسکن	اعطای وام مسکن با کارمزد پایین
جهاد کشاورزی	روغن کشی
جهاد کشاورزی	مجوز باسکول
اداره تعاون	احداث شرکت تعاونی
بخشداری	ساختمان دهیاری
جهاد کشاورزی	کارگاه زیتون شکن
بخشداری	حل بازار فروش زیتون
بخشداری	احداث پست بانک
مخابرات	تامین اینترنت
بخشداری	تعبیه سطل زباله در سطح روستا
اداره گاز	گاز کشی به روستا
	و ...

مأخذ: مشاور، جلسه با مسئولین محلی، ۱۳۹۵

با توجه به رویکرد مشارکتی، می توان در اجرای پروژهها به انحاء زیر از بخش مردمی بهره برد:

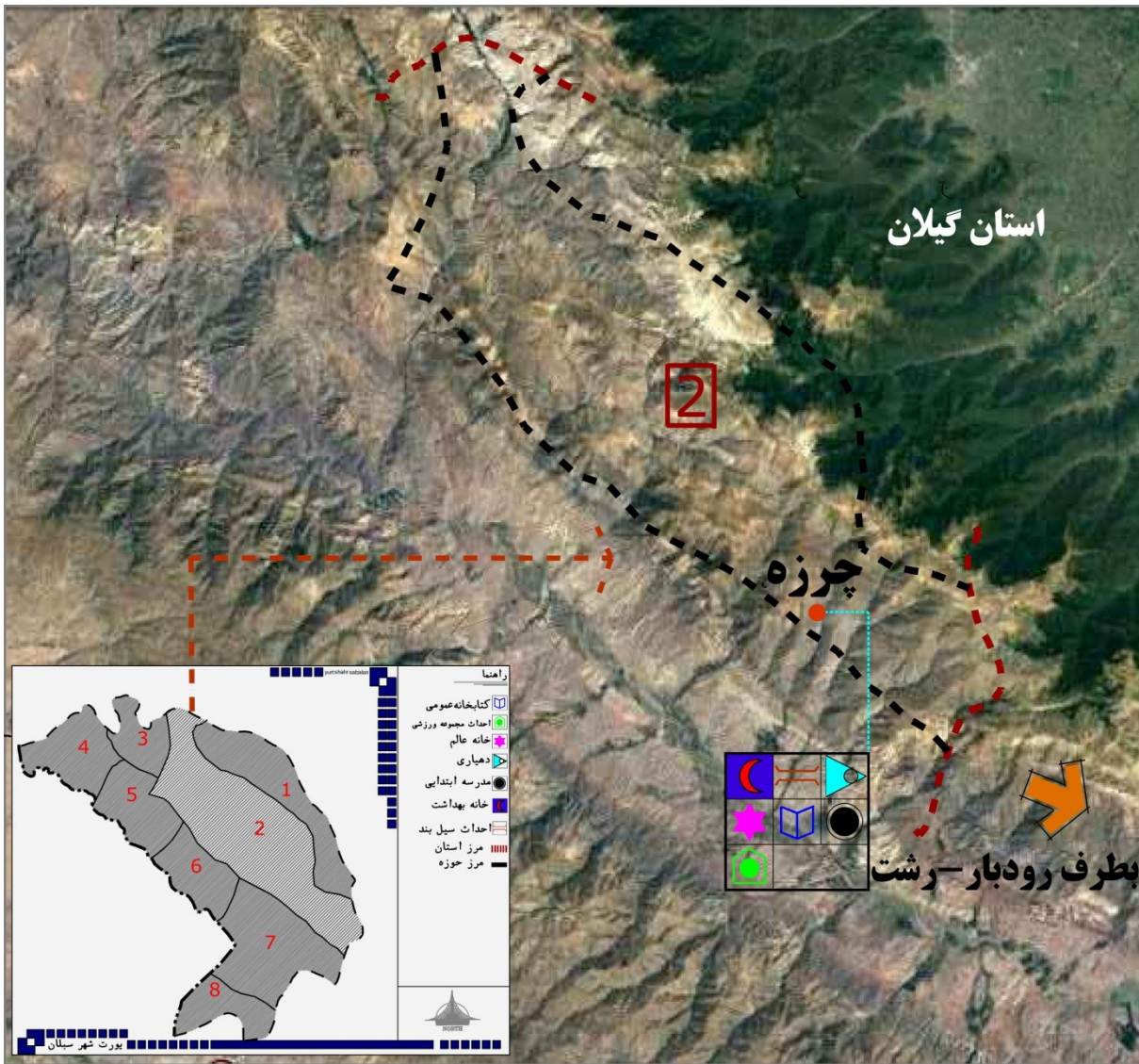
- برای پروژه های که احتیاج به زمین دارد؛ نظیر احداث کتابخانه عمومی، احداث خانه بهداشت، احداث مدرسه ابتدایی، احداث پارک بازی کودکان، احداث مجموعه ورزشی و ... می توان زمین را از روستائیان تأمین نمود
- در پروژه هایی که مستقیماً با بخش اقتصاد کشاورزی مربوط می شود نظیر احداث یا تکمیل سد، احداث ایستگاه پمپاژ آب و ... می توان با دریافت بخشی از هزینه از روستائیان، آنها را در پروژه مشارکت داد

- در پروژه‌هایی که به بخش صنعت و صنایع تبدیلی مربوط می‌شود و متولی آن جهاد کشاورزی است نظیر کارگاه زیتون کشی، مجوز باسکول، سوله نگهداری محصولات کشاورزی و ... می‌توان از سرمایه‌گذاران بخش خصوصی استفاده نمود.

- در پروژه‌هایی که به حوزه گردشگری مربوط می‌شود و متولی آن میراث فرهنگی و گردشگری است نظیر منطقه نمونه گردشگری، روستای هدف گردشگری، مسیر گردشگری و ... می‌توان از سرمایه‌گذاران بخش خصوصی و روستائیان استفاده نمود که برای روستائیان نیز درآمدزایی دارد.

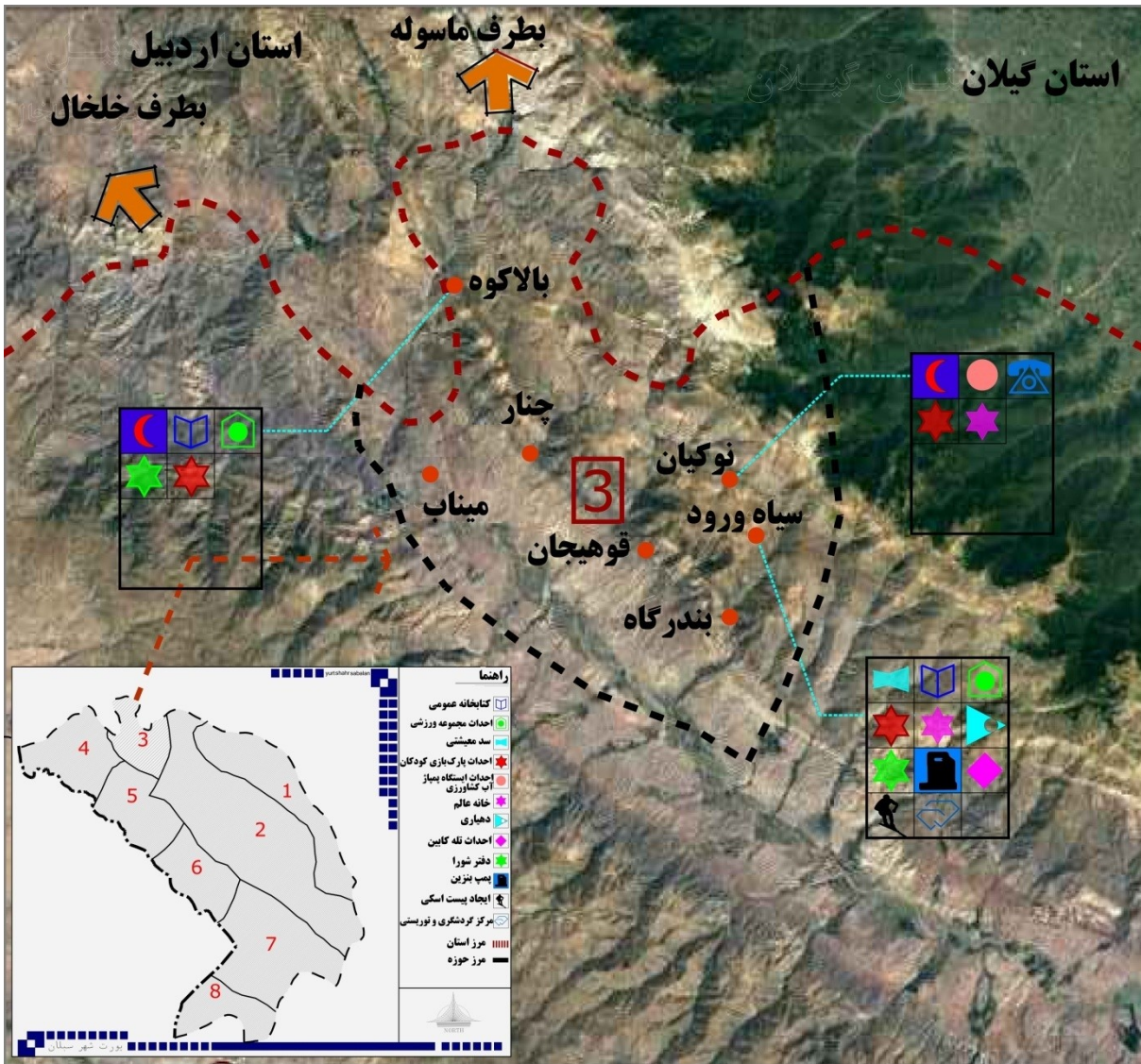
نقشه ۱۰۱: پروژه‌های پیشنهادی برای روستاهای منظومه طارم (حوزه شماره ۲)

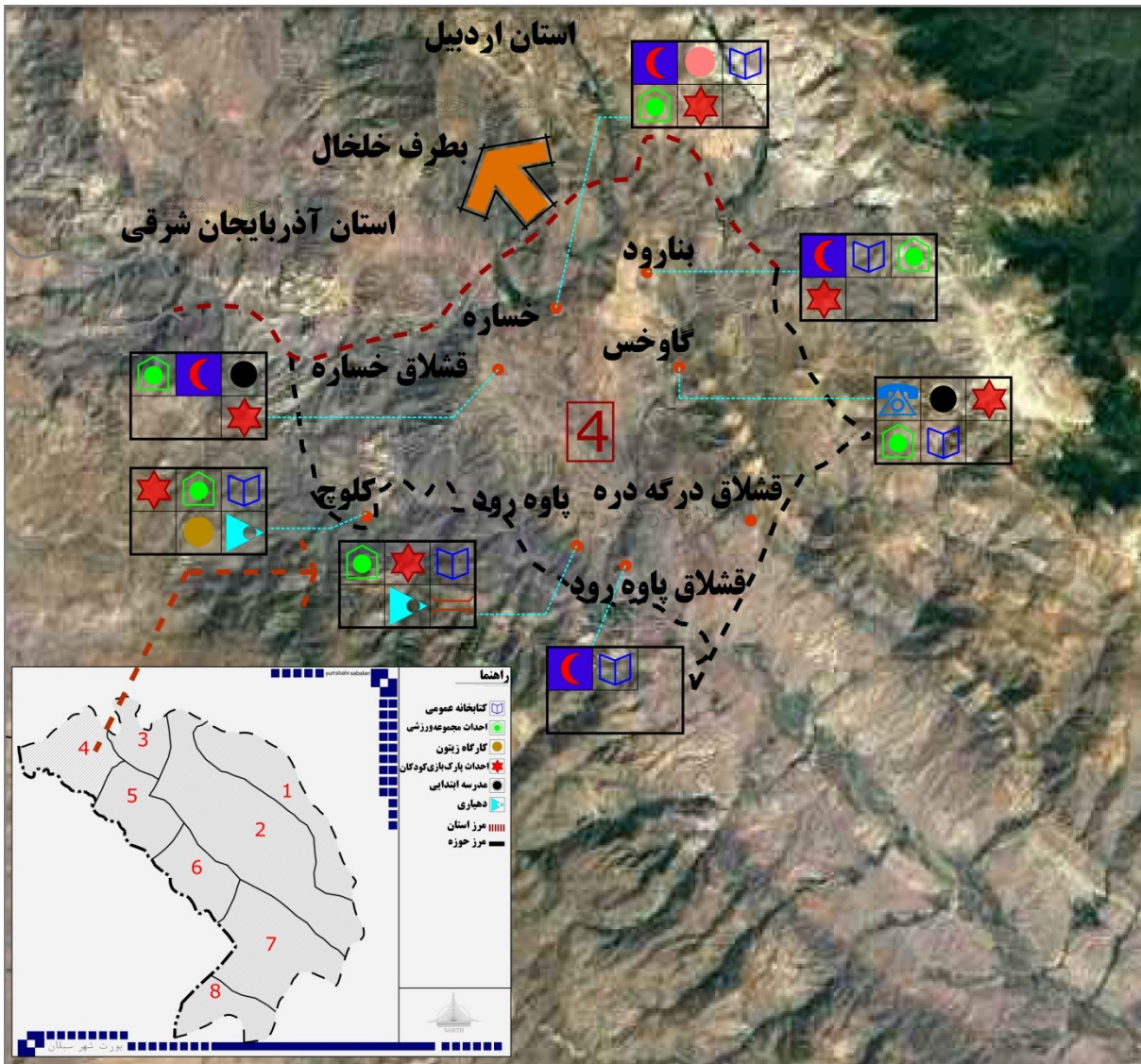

نقشه ۱۰۲: پروژه های پیشنهادی برای روستاهای منظومه طارم (حوزه شماره ۳)

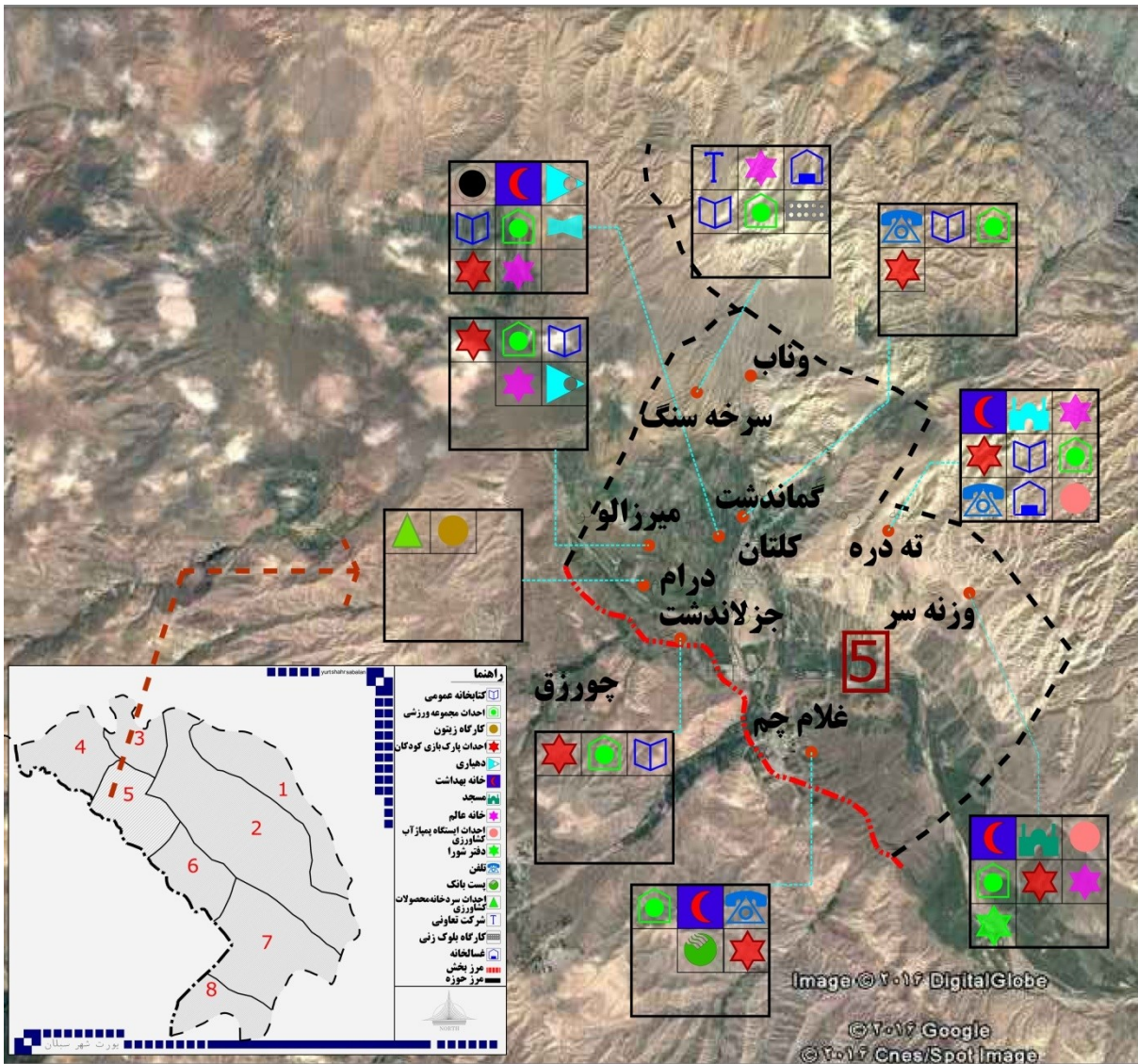

نقشه ۱۰۳: پروژه های پیشنهادی برای روستاهای منظومه طارم (حوزه شماره ۴)

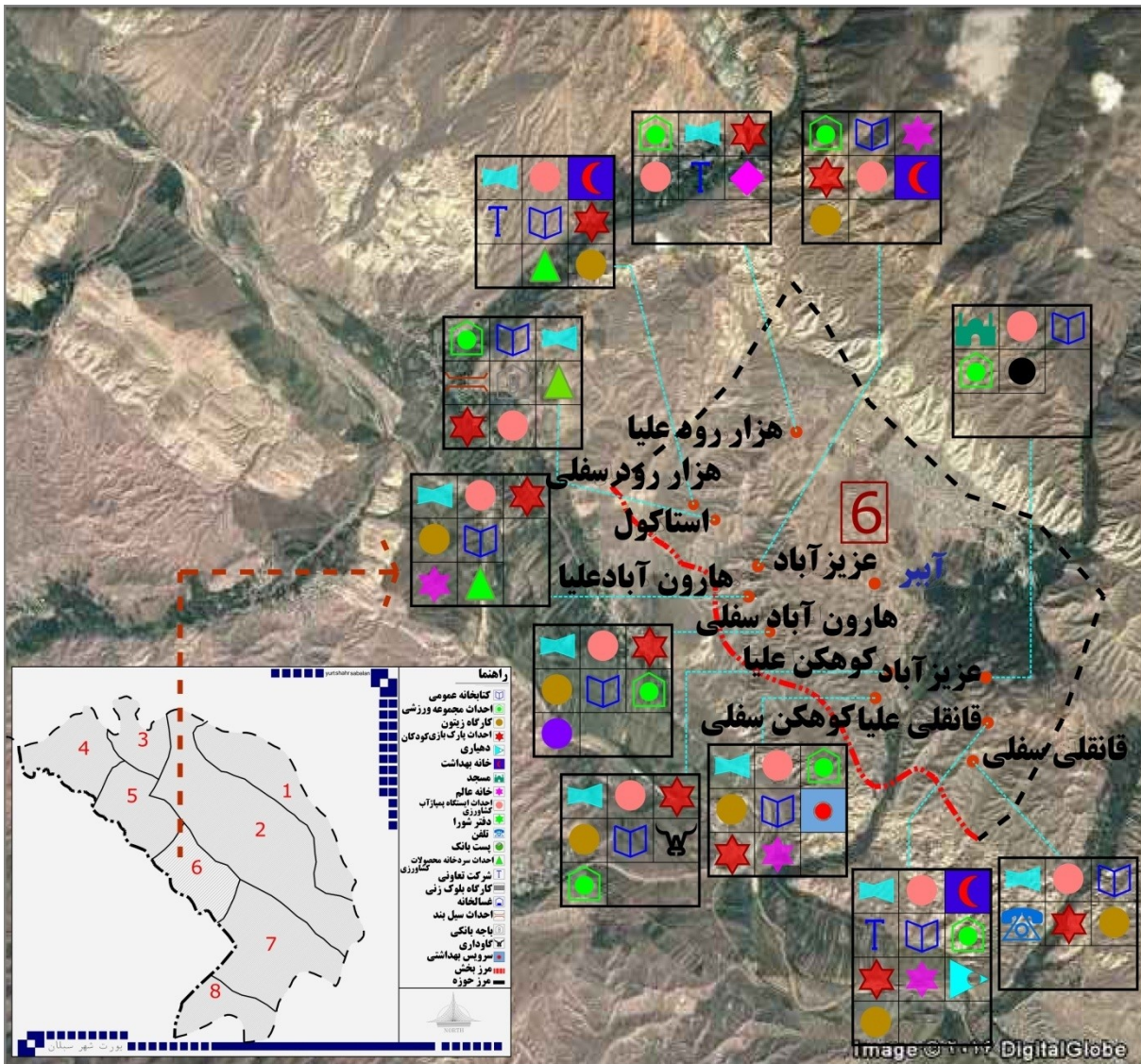
نقشه ۱۰۴: پروژه های پیشنهادی برای روستاهای منظومه طارم (حوزه شماره ۵)

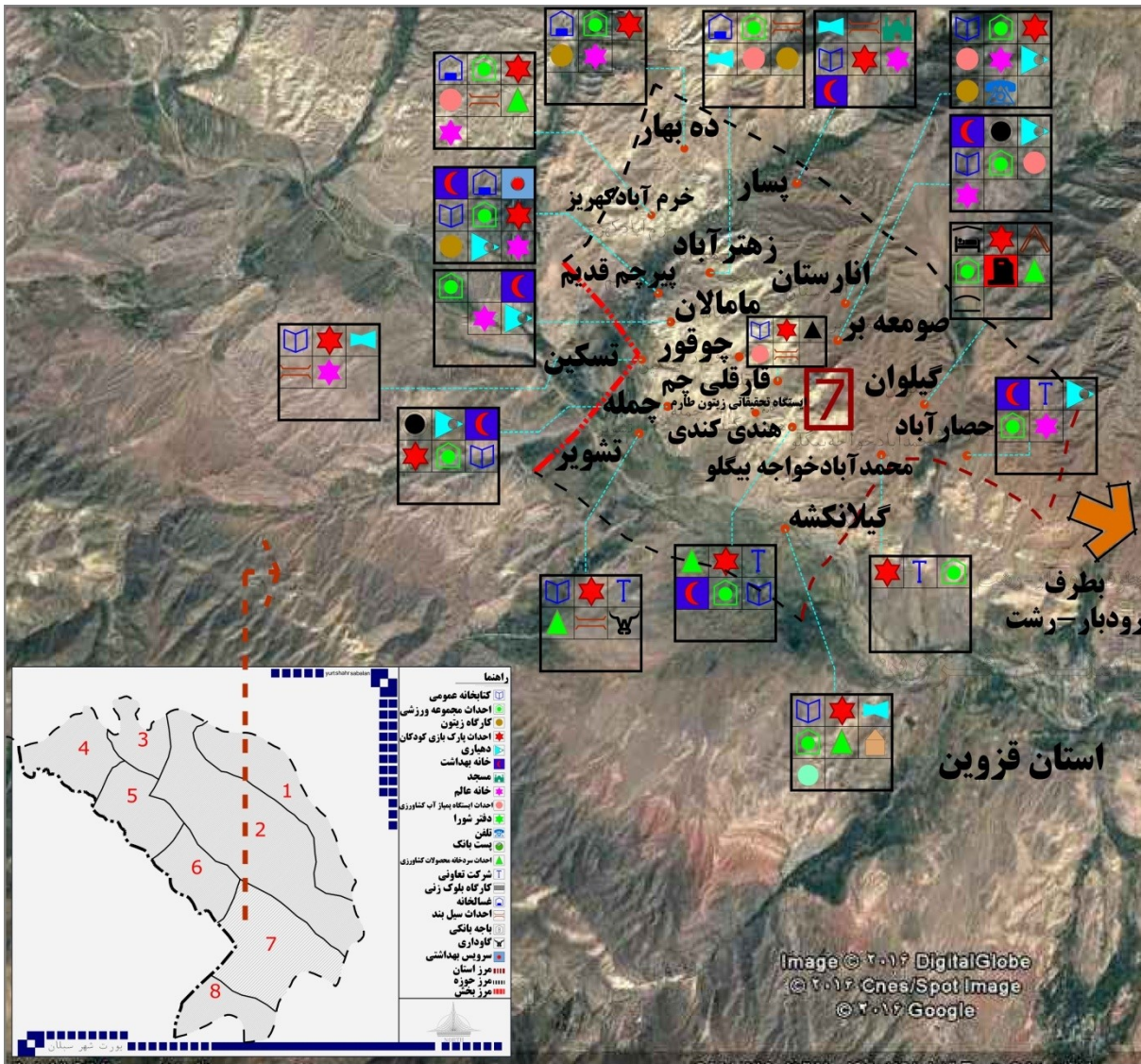
نقشه ۱۰۵: پروژه های پیشنهادی برای روستاهای منظومه طارم (حوزه شماره ۶)

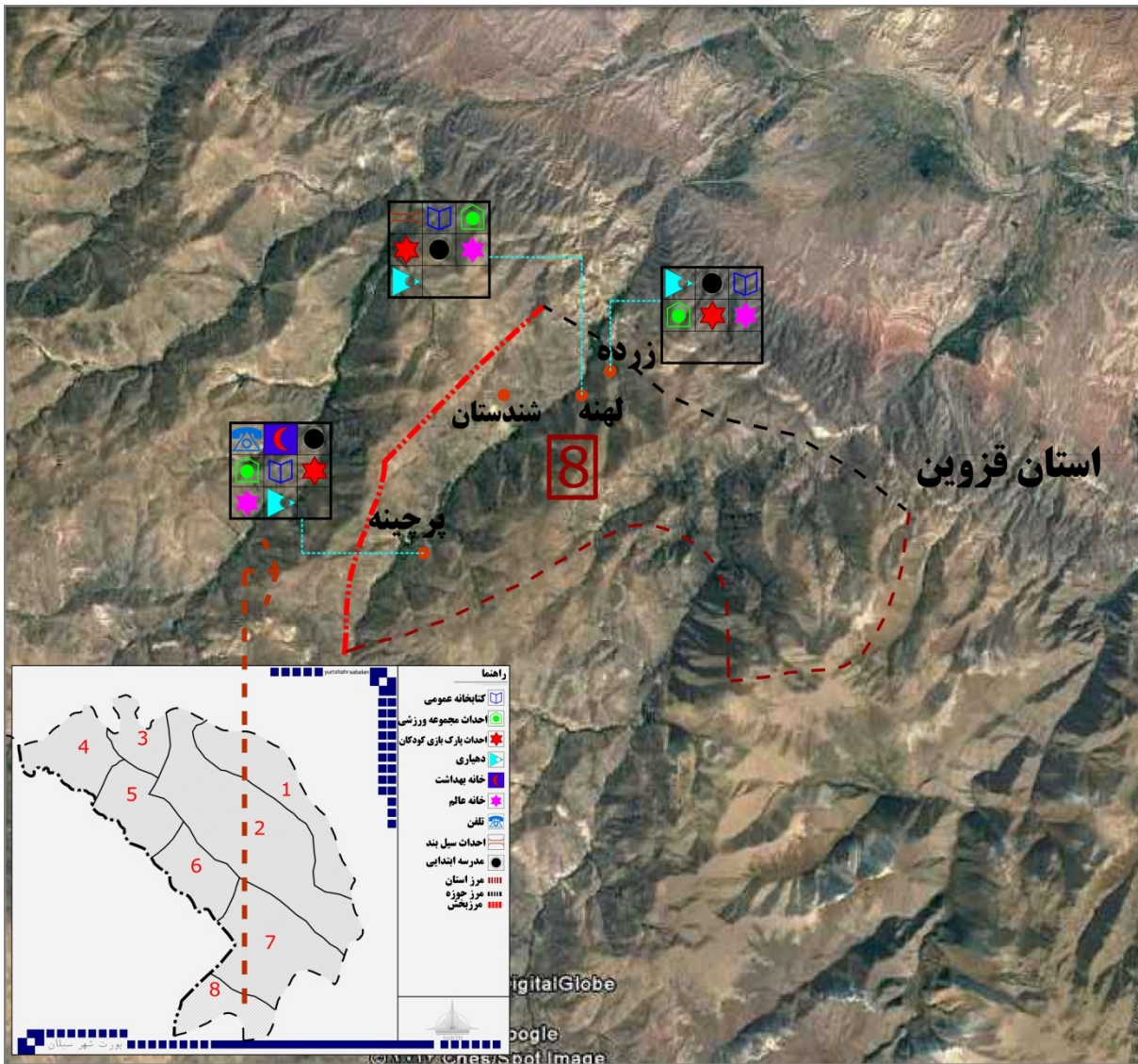
نقشه ۱۰۶: پروژه های پیشنهادی برای روستاهای منظومه طارم (حوزه شماره ۷)

نقشه ۱۰۷: پروژه های پیشنهادی برای روستاهای منظومه طارم (حوزه شماره ۸)

۲-۳-۲- نظام ارزیابی و پایش (نظارت و بازنگری)

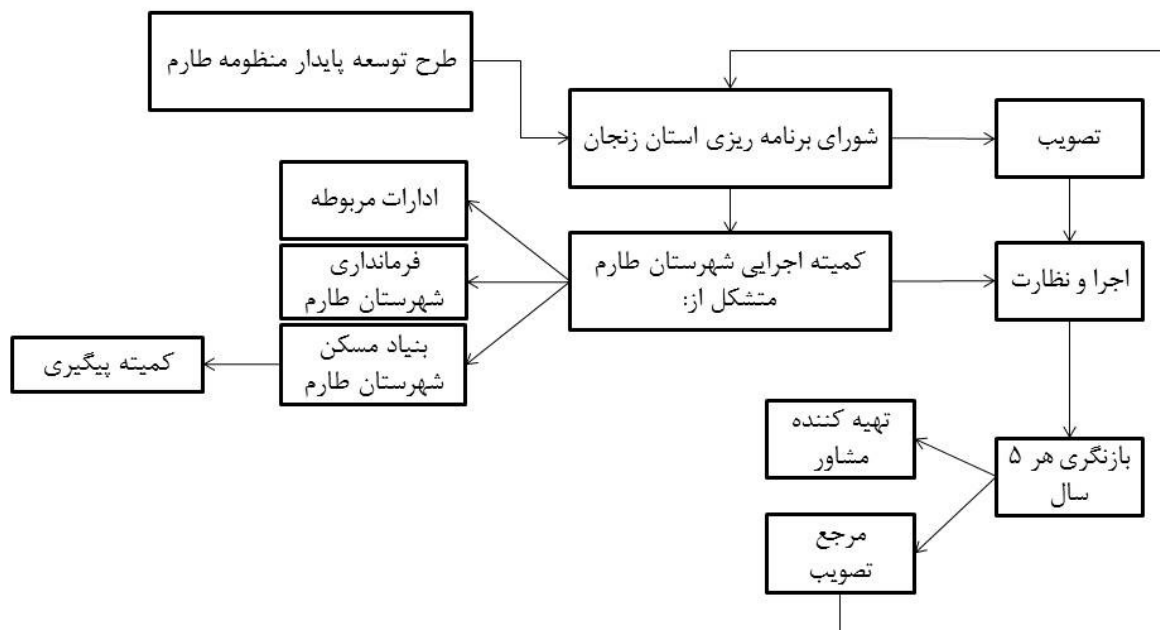
طرح توسعه پایدار شهرستان طارم در شورای برنامه ریزی استان زنجان به تصویب می‌رسد. برای اجرا و نظارت بر طرح

حاضر، کمیته اجرایی پیشنهاد می شود که متشکل از فرمانداری شهرستان طارم، بنیاد مسکن شهرستان طارم و ادارات مربوطه است. در طرح توسعه پایدار طارم، طرحها و پروژه های متعددی پیشنهاد شده است که هر یک از این طرحها و پروژه ها، بابتوجه به مشارکت مسئولین دولتی و محلی اولویت بندی شده و در همین شورا نیز به تصویب می رسد. پس از تصویب، برای اجرای بهتر طرحها و پروژه ها و اطلاع رسانی فرایند اجرای طرحها به ساکنین منظومه طارم و همچنین برای استفاده از نیروی مردمی در طرح برای مواقع مورد نیاز، کمیته پیگیری متشکل از کمیته های تخصصی متعدد پیشنهاد می گردد.

برای طرح توسعه پایدار منظومه طارم، زمان بازنگری هر ۵ سال در نظر گرفته شده است. طرح بازنگری توسط مشاور تهیه و تدوین می گردد و مرجع تصویب آن شورای برنامه ریزی استان زنجان است. نمودار زیر فرایند تصویب، اجرا، نظارت و بازنگری طرح توسعه پایدار طارم و همچنین ارگانهای مرتبط با آن را نشان داده است.

نمودار ۲۶: فرایند تصویب، اجرا، نظارت و بازنگری طرح توسعه پایدار طارم

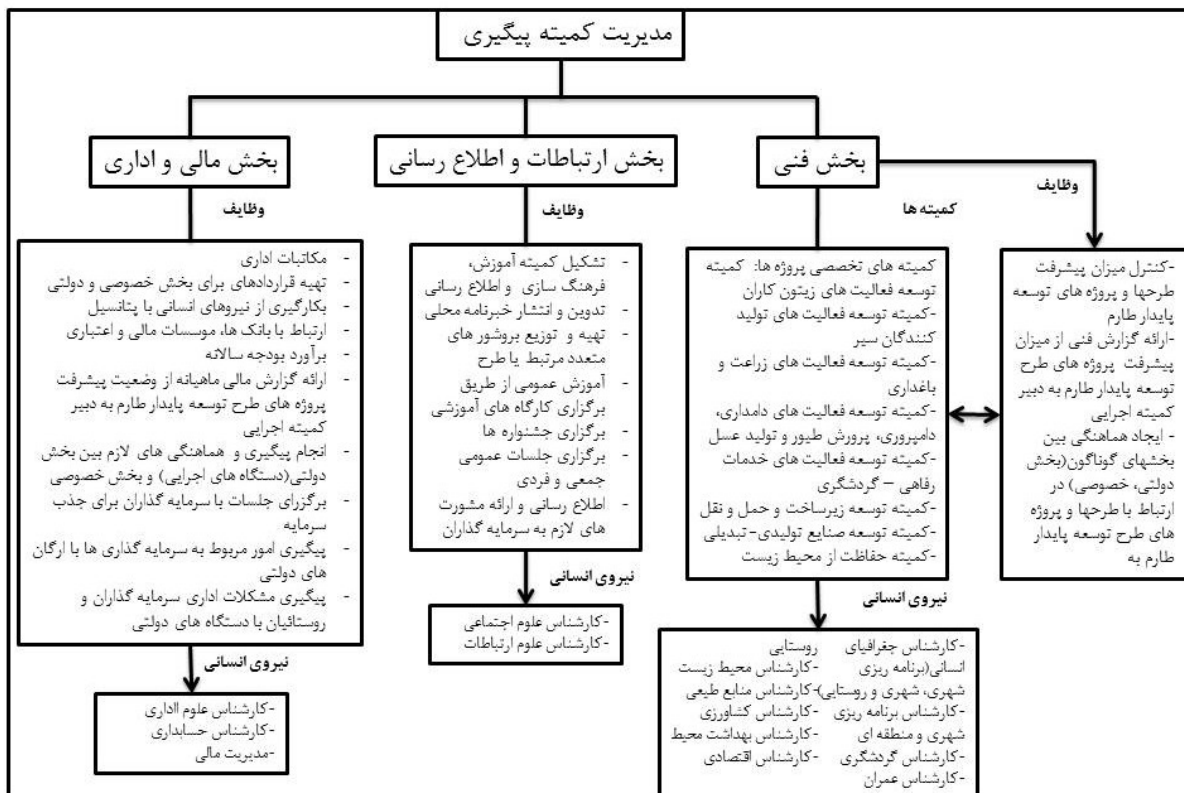
مأخذ: مشاور، ۱۳۹۵

کمیته اجرایی طرح توسعه پایدار منظومه طارم در فرمانداری شهرستان طارم تشکیل شده و فرماندار شهرستان طارم به عنوان رئیس کمیته است. بنیاد مسکن شهرستان طارم بعنوان دبیر کمیته پیشنهاد می گردد. ادارات مربوطه؛ نماینده سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان زنجان، جهاد سازندگی شهرستان طارم، اداره منابع طبیعی شهرستان طارم، ساطمان حفاظت م حیاط زیست شهرستان طارم، میراث فرهنگی و گردشگری شهرستان طارم، اداره راه و شهرسازی شهرستان طارم، اداره راه و ترابری شهرستان طارم، شرکت شهرکهای صنعتی شهرستان طارم، از دیگر اعضای کمیته اجرایی این طرح است. تامین اعتبارات دولتی مورد نیاز طرحها و پروژه های پیشنهادی طرح توسعه پایدار طارم، با پیشنهاد کمیته و توسط سازمان مدیریت و برنامه ریزی برای مکان طرح و پروژه تخصیص داده می شود.

در طرح توسعه پایدار طارم، برای اجرای بهتر طرح کمیته پیگیری پیشنهاد شده است. این کمیته متشکل از مدیریت،

بخش فنی، بخش ارتباطات و اطلاع رسانی و بخش مالی و اداری است. مدیریت کمیته پیگیری توسط بنیاد مسکن شهرستان طارم انتخاب می شود و تحت نظارت و کنترل بنیاد مسکن انقلاب اسلامی شهرستان طارم است. در بخش فنی کمیته، کمیته های تخصصی؛ کمیته توسعه فعالیت های زیتون کاران، کمیته توسعه فعالیت های تولید کنندگان سیر، کمیته توسعه فعالیت های زراعت و باغداری، کمیته توسعه فعالیت های دامداری، دامپروری، پرورش طیور و تولید عسل، کمیته توسعه فعالیت های خدمات رفاهی - گردشگری، کمیته توسعه زیرساخت و حمل و نقل، کمیته توسعه صنایع تولیدی - تبدیلی، کمیته حفاظت از محیط زیست، وجود دارد. برای هر یک از بخشهای فنی، ارتباطی و اداری دارای وظایف و نیروی انسانی جداگانه ای در نظر گرفته شده است که بخشها، وظایف و نیروی انسانی این کمیته در نمودار زیر نشان داده شده است:

نمودار ۲۷: کمیته پیگیری طرحها و پروژه های توسعه پایدار منظومه طارم

مأخذ: مشاور، ۱۳۹۵

منابع:

- ۱- محمد رضا رضوانی، تحلیل تفاوت‌های مکانی در توسعه نواحی روستایی استان زنجان، نشریه علوم جغرافیایی، ش ۳ و ۴، ۱۳۸۳
- ۲- فرهاد عزیزپور-آرمین محسن زاده، نظریه‌ها و رویکردهای سازمانیابی فضایی سکونتگاه‌های روستایی، ۱۳۹۱، ص ۱۲۲
- ۳- محمدرضا رضوانی، تحلیل تفاوت‌های مکانی در توسعه نواحی روستایی استان زنجان، نشریه علوم جغرافیایی، ج ۳، ش ۳ و ۴، بهار و تابستان ۱۳۸۳
- ۴- طرح تحقیقاتی مطالعه و بررسی الگوهای مراکز خدمات عمومی در روستاها، گزارش مرحله اول، دفتر دوم، بنیاد مسکن، معاونت فنی و برنامه ریزی
- ۵- وبگاه آینده پژوهشی، گروه‌های
کانونی <http://www.ayandehpajoohi.com/archive/00101.php>
- ۶- مرکز آمار استان زنجان
- ۷- مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی <http://rc.majlis.ir/fa/law/show/110056>
- ۸- بازنگری در مطالعات طرح جامع ناحیه زنجان - جلد گزارش پیشنهادی، مهندسان مشاور شامند، بهار ۱۳۸۳ ص ۲۱ و سرشماری سال ۱۳۹۰
- ۹- بنیاد مسکن استان زنجان، ۱۳۹۴ و ۱۳۹۵
- ۱۰- اداره آب منطقه‌ای
- ۱۱- اداره راه و شهرسازی استان زنجان، ۱۳۹۴
- ۱۲- جهاد کشاورزی زنجان، ۱۳۹۴
- ۱۳- شرکت شهرک‌های صنعتی، ۱۳۹۴
- ۱۴- راهبردهای توسعه پایدار در سازماندهی فضایی سکونتگاه‌های شهرستان طارم، سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان زنجان ۱۳۸۱
- ۱۵- ولی جوانی و ایرج جباری، شاخص‌های زمین ریخت شناسی در شناسایی منابع آب زیرزمینی، مج له فضای جغرافیایی، شماره ۲۵، ۱۳۸۸
- ۱۶- مطالعات برنامه آمایش استان زنجان
- ۱۷- ایستگاه سینوپتیک شهر آب بر
- ۱۸- اداره کل مطالعات و بررسی‌های اقتصادی، ۱۳۸۸
- ۱۹- عرصه‌های حفاظت شده بر اساس اسناد سازمان محیط زیست در سطح منظومه تعیین شود

